

VAXHOLM 2030

- en vision för Vaxholms framtida utveckling

Antagen av Kommunfullmäktige 2013-12-16

Kartor

Om inget annat anges har de tagits fram ur tätortskartan

Foto

Om inget annat anges är foton framtagna av Vaxholms stad.

Förord

Vaxholm är en mosaik av olika miljöer och möjligheter. Hav, skogar, militärv, stad, öar och villaområden. Kommunens planering lägger grunden för den framtida utvecklingen och möjliggör en optimering av våra möjligheter i vidaste mening. Samhällsbyggande är en komplex uppgift som kräver kunskap och insikt. Kunskap om kommunens fysiska förutsättningar, insikt i vad dess invånare efterfrågar och inte minst hur vi bäst åstadkommer en hållbar utveckling.

Denna översiktsplan (ÖP) skall uppdateras löpande för att vara levande och aktuell. Det övergripande temat för planen är tillväxt och hållbarhet i symbiotisk samverkan för en god framtid. Jag vill tacka stadens tjänstemän för ett utomordentligt gott arbete. Tack också för de många remissvar, synpunkter etc som inkommit under samråd och utställning från invånare, föreningar och politiker.

Lars Lindgren

Kommunalråd och Kommunstyrelsens ordförande

Vad är en översiktsplan?

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är en politisk viljeinriktning och en gemensam vision för Vaxholms framtida utveckling. Den ger vägledning för beslut om användning av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

DEL 1

INRIKTNING OCH STRATEGIER LOKALT OCH REGIONALT

- s 9 Vaxholm 2030 – en långsiktig och strategisk plan för hållbar utveckling och tillväxt i Vaxholm
- s 10 Strategier för en hållbar utveckling och tillväxt i Vaxholm
- s 12 Miljöarbete- lokalt och regionalt
- s 13 Vaxholms invånare, bostadsförsörjning och framtida utveckling
- s 16 Vaxholm i regionen - mellankommunala och regionala intressen

DEL 2

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BEHOV

- s 23 Barn och utbildning
- s 26 Social service
- s 29 Trafik och kommunikationer
- s 39 Teknisk försörjning
- s 39 Vatten och avlopp (VA) och dagvatten
- s 45 Avfall och återvinning
- s 47 Klimat och energiförsörjning
- s 49 IT-infrastruktur
- s 50 Vatten- och skärgårdsmiljö
- s 57 Natur och rekreation
- s 62 Kulturmiljö och historia
- s 68 Riksintressen
- s 71 Miljö, klimat, riskfaktorer och räddningstjänst
- s 81 Näringsliv, sysselsättning och verksamheter

DEL 3

GENOMFÖRANDE, MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

- s 86 Bebyggelse och stadsmiljö i Vaxholm
- s 86 Vaxön, Resarö och Rindö - utvecklingsområden för ny bebyggelse i Vaxholm
- s 91 Ny bebyggelseutveckling inom övriga områden och öar - Kullön och Bogesund
- s 93 Arbetsplatser, företagande och områden för verksamheter mm
- s 93 Omvandlings- och fritidshusområden - Rindö, Skarpö, Resarö, Tynningö, Ramsö och Skogsö
- s 96 Övriga områden och öar
- s 97 Hur riksintressen ska tillgodoses
- s 99 Sammanfattning av förslag till mark- och vattenanvändning samt mark- och vattenanvändningskarta (A4)
- s 103 Planeringsunderlag m.m. Befintliga och kommande planeringsunderlag samt information om aktuella fördjupningar av översiktsplanen
- s 106 Länsstyrelsens granskningsyttrande

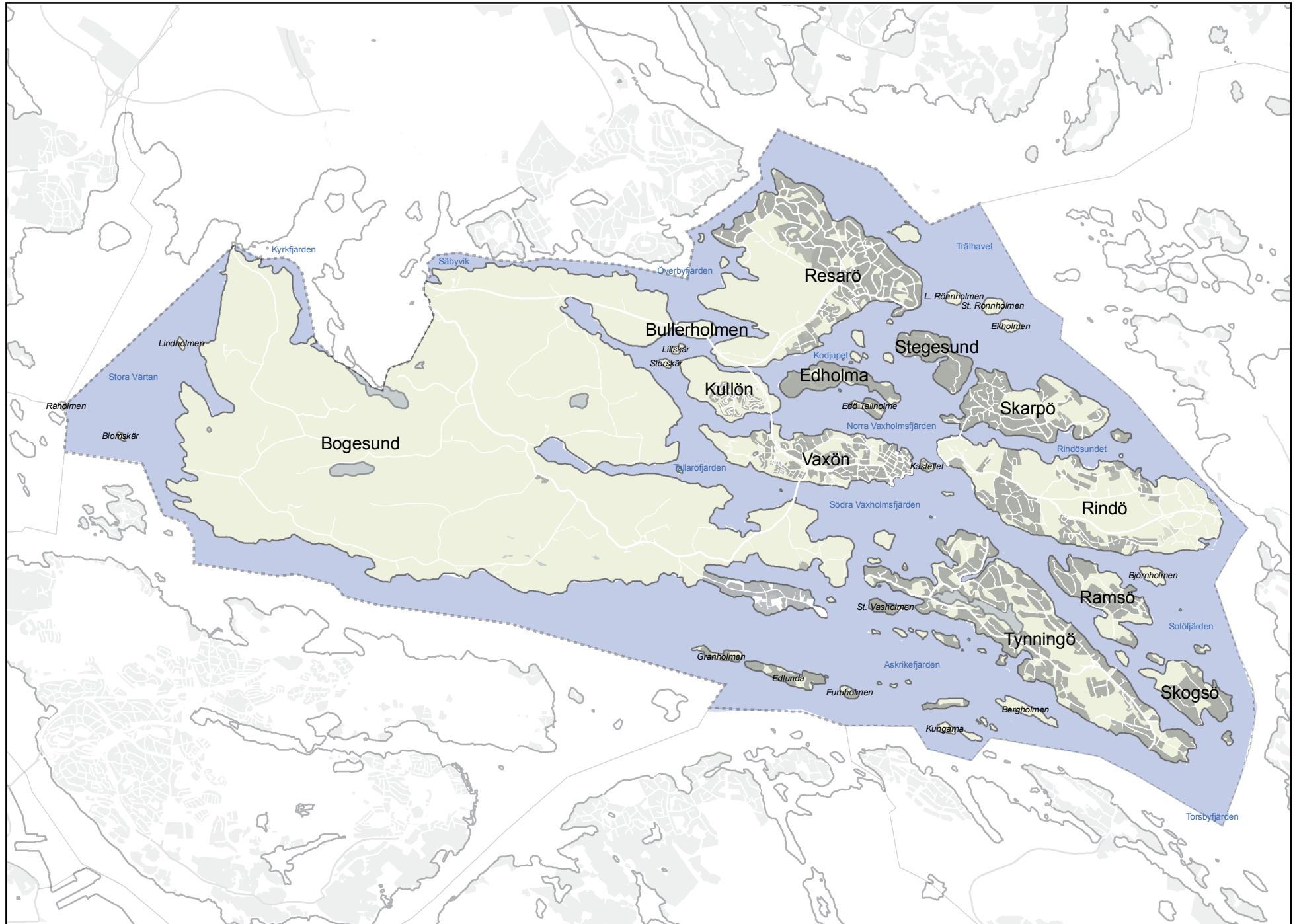
Mark- och vattenanvändningskarta (A2) finns längst bak i plastficka.

DEL 1

INRIKTNING OCH
STRATEGIER LOKALT OCH
REGIONALT

VAXHOLM 2030, planområde och kommungräns

Vaxholm 2030 – en långsiktig och strategisk plan för hållbar utveckling och tillväxt i Vaxholm

Vaxholm 2030 är en strategisk plan som ger en samlad bild av visionen för Vaxholms långsiktiga utveckling. Den ger riktlinjer och förutsättningar samt ska vara vägledande för beslut kring planering och utveckling för den fysiska planeringen i Vaxholm.

Vaxholms strategiska planering ska präglas av långsiktig hållbarhet och tillväxt. Genom att öka antalet bostäder, arbetsplatser och befolkning på främst Vaxön, Resarö och Rindö kan Vaxholm bidra till en växande Stockholmsregion. Med en tätare bebyggd miljö kan Vaxholm bli mer resurseffektivt och nyttja de gemensamma naturresurserna på ett mer hållbart och effektivt sätt. Bostäder och verksamheter ska byggas nära befintlig infrastruktur och kollektivtrafik. Väl planerade bebyggelseområden och tekniska försörjningssystem ger förutsättningar för en hållbar energiförsörjning, minskat transportbehov samt förbättrade förutsättningarna för kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik. Förtätning på främst Vaxön ger bra förutsättningar för en levande stadsmiljö och stor potential för att utveckla Vaxholms attraktivitet. Kommunens attraktionskraft och varierade bebyggelsemiljöer är avgörande för att skapa nya arbetstillfällen och har därmed stor betydelse för välfärden.

I Vaxholm ska det finnas förutsättningar för att arbeta, leva och bo på samma plats. Vaxholms företagande och sysselsättning ska utvecklas och möjligheter till verksamheter och arbetsplatser ska främjas. Det ska finnas en balans mellan grönska och bebyggelse så att den biologiska mångfalden behålls. Grönstrukturen och tätortsnära natur ska ge en växande befolkning möjlighet till rekreation och en god livsmiljö. Stadsrum och parker med mötesplatser ska ge möjligheter till möten mellan människor. Vaxholm ska bygga ett samhälle som ger en trygg vardag och livsmiljö och som uppfyller grundläggande behov kring skola, omsorg och boende. Den kommunala servicen ska tillhandahållas på ett kostnadseffektivt sätt. Investeringar inom kommunen ska stödja övergripande mål och strategier och bidra till den mest långsiktiga nyttan för samhället.

Strategier för en hållbar utveckling och tillväxt i Vaxholm

För att nå hållbar tillväxt och realisera visionen för Vaxholms utveckling och kommunala verksamhet har sju strategier tagits fram. Strategierna beskriver och ger riktlinjer för kommunens förvaltningar i arbetet med att utveckla Vaxholm.

1 BEVARA OCH UTVECKLA DEN UNIKA STADSMILJÖN

Vaxholm har en unik stadsmiljö i skärgården med varierad bebyggelsekaraktär och skärgårdsmiljö. Stadskärnan och skalan i stadsmiljön är en viktig del i Vaxholms identitet och attraktion. Den karaktäristiska stadskärna med närhet till parker och grönområden ska erbjuda en variation av handel, upplevelser, aktiviteter och service inom promenadavstånd. Gator och torg ska utformas så att de förstärker karaktären och skapar sammanhängande stråk och attraktiva mötesplatser i en trygg stadsmiljö. Lättillgängliga stråk med trygga gång- och cykelvägar främjar både social och fysisk aktivitet.

2 BEVARA OCH UTVECKLA DET KARAKTÄRISTISKA SKÄRGÅRDSLANDSKAPET

I Vaxholm finns värdefulla natur- och kulturlandskap, kust och hav. Det är en viktig tillgång som bidrar till karaktären som skärgårdskommun. Vaxholm ska erbjuda en variation av parker, kulturhistoriska skärgårdsmiljöer, stränder, natur- och vattenområden. Dessa ska utvecklas för att ge ytterligare möjligheter till rekreation, friluftsliv, båtliv och aktiviteter samt bidra till en biologisk mångfald. Boende och besökare i Vaxholm ska ha god tillgång till det karaktäristiska skärgårdslandskapet.

3 UTVECKLA ATTRAKTIVA BOENDEMILJÖER MED BRA FÖRSKOLA, SKOLA OCH SOCIAL OMSORG

Nya bostäder ska placeras i lägen med bra kommunikationer och pendlingsmöjligheter. Genom att bygga tätare stadsmiljöer kan Vaxholm bli mer resurs- och energieffektivt. Boende i Vaxholm ska ha god tillgång till service och nära till grönområden. Ett rikt utbud av natur-, kultur- och rekreationsområden bidrar till attraktiva boendemiljöer vilket även främjar de boendes sociala engagemang, trygghet och ett aktivt liv. En variation av bostäder i olika storlekar och med olika upplåtelseformer samt attraktiva och ändamålsenliga lokaler för förskola, skola och social omsorg är viktigt och prioriteras i stadens utveckling.

4 VERKA FÖR OCH MÖJLIGGÖRA EFFEKTIVA KOMMUNIKATIONER LOKALT OCH FÖR PENDLING

Vaxholms stad ska aktivt arbeta för ännu bättre kommunikationer som möjliggör ett hållbart resande inom, till och från Vaxholm. Målet är att den dagliga pendlingen mellan arbete, skola och fritid ska ske på ett smidigt och hållbart sätt. Idag finns bra kommunikationer med buss för boende i kollektivtrafiknära lägen, men kommunikationerna behöver förbättras tillsammans med en väl utvecklad lokaltrafik. En förutsättning för fortsatt utveckling är att i samarbete med berörda aktörer få fram en bättre lösning för väg 274 och kollektivtrafik på vatten. Kommunens gång- och cykelvägnät ska förbättras och boende ska ha tillgång till attraktiva och trygga stråk genom komplettering och bra cykelparkeringar i anslutning till handel, service och kollektivtrafik.

5 VERKA FÖR OCH MÖJLIGGÖRA ROBUST TEKNISK FÖRSÖRJNING

Vaxholms stad ska aktivt arbeta för att minska påverkan på klimat och hav. Ett långsiktigt hållbart samhälle kräver hållbar teknisk försörjning för vatten och avlopp, avfall, energi och digital kommunikation. Vaxholm ska även verka för en hållbar energiförsörjning med förnybara energikällor, effektiv energianvändning, samt utveckla och modernisera avfallshanteringen.

6 STIMULERA OCH MÖJLIGGÖR EN LOKAL SYSSELSÄTTNING MED FÖRETAGANDE OCH VERKSAMHETER

Vaxholms stad ska vara en attraktiv kommun för företagande och näringsliv. Möjligheten att etablera företag och att bedriva verksamhet året runt ska främjas. Turism- och besöksnäringen är viktig för Vaxholm och skärgårdens framtida utveckling. Kommunen ska verka för att skapa samarbeten med lokala och regionala aktörer i Stockholmsregionen. Vaxholm ska erbjuda ett variationsrikt och unikt utbud i en attraktiv miljö med goda kommunikationer. Det gynnar såväl det lokala näringslivet, Vaxholm som besöksmål samt invånarnas sociala och fysiska aktivitet i det offentliga rummet.

7 PLANERA OCH MÖJLIGGÖRA TILLVÄXT

Vaxholm behöver växa med fler invånare, bostäder och arbetsplatser för att kommunen ska bli mer levande och kunna erbjuda och säkerställa en god livsmiljö och attraktiv samhällsservice. Kommunen ska ta vara på att många lockas av att arbeta, bo och leva i Vaxholm. En tätare bebyggelsestruktur på främst Vaxön skapar förutsättningar till resurseffektivitet, ökad tillgänglighet, lokalt företagande och en livskraftig stadskärna. Kommunen främjar tillväxt genom att ha en effektiv planering för nya bostäder, verksamhetslokaler, samhällsservice och grönstruktur.

Miljöarbete - lokalt och regionalt

Sveriges riksdag antog 1999 femton miljökvalitetsmål (sextonde 2005), som idag utgör grunden för den nationella och den regionala miljöpolitiken. Målen har utvecklats till ett miljömålssystem där etappmål och preciseringar följs upp med olika indikatorer. Beskrivningen ger ett mått på miljötillståndet i Sverige. Samtidigt visar miljömålsarbetet hur Sverige ska uppfylla åtagandet av Kyotoprotokollet (en fortsättning av FN:s ramkonvention om klimatförändringar UNFCCC) och EU:s mål för hållbar tillväxt 2020.

Regionala miljömål

Miljöeffekterna i Stockholmsregionen ska minimeras och sex regionala miljökvalitetsmål har pekats ut: God bebyggd miljö, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Ingen övergödning, Giftfri miljö samt Ett rikt växt- och djurliv.

I länet pågår ett arbete för att i första hand nå de prioriterade miljökvalitetsmålen kring transporter, markanvändning, konsumtion och vattenkvalitet. Kommunen deltar i ett nätverk kring miljömålen där innehåll, mätmetoder och goda exempel diskuteras.

Lokalt miljöarbete

Vaxholm utgör en del utav en starkt expanderade Stockholmsregion. Klimatförändringarna och dess påverkan på samhället gör att dess miljökonsekvenser ska minimeras. För att åstadkomma en önskad samhällsförändring

kommer Vaxholms stad att följa de regionala miljömål som prioriteras av länsstyrelsen. De handlar om en god bebyggd miljö där begränsad klimatpåverkan, frisk luft, ett rikt växt- och djurliv samt ingen övergödning är vägledande i miljöarbetet.

Hållbar miljö utgår från ett samhälle där resurserna används hållbart och effektivt. Det innebär att vara medveten om miljöeffekterna av det egna handlandet samt att både kunna agera och påverka närsamhället. Fokusområden för Vaxholms miljöarbete är:

- Var miljösmart i vardagen.
- Förbättra vattenkvaliteten i Östersjön.
- Minska klimatavtrycket.
- Säkra den biologiska mångfalden.

Vaxholm som skärgårdskommun arbetar även med de nationella miljömålen: Hav i balans samt levande kust och skärgård och Giftfri miljö.

Hållbar miljö

Vaxholms stad har sex kommunövergripande mål som ska vara vägledande för kommunens verksamhet där ett avser Hållbar miljö.

Kommunens arbete med målet Hållbar miljö och utpekade fokusområden ska konkretiseras i en särskild plan eller ett program.

Vaxholms invånare, bostadsförsörjning och framtida utveckling

Vaxholm har under många år ökat sin befolkning. Invånarna har sedan gällande översiktsplan togs fram 1990 ökat med ca 60 %. Tillväxtstakten har i genomsnitt legat på ca 200 personer/år, vilket procentuellt inneburit att Vaxholm har varit en av de snabbast växande kommunerna i Sverige. Befolkningen växer dels p.g.a. inflyttning i fritidshusområden och dels genom nybyggnation. Denna trend ser också ut att fortsätta och är en förutsättning för en fortsatt hållbar tillväxt i Vaxholm.

Invånarna i Vaxholms stad den 31 december 2012 var 11 126 personer (Statistiska Centralbyrån). Information om befolkningens förändring är en viktig information vid planering av kommunens utveckling och dess kommande behov. Befolkningsutvecklingen är också viktig information vid beräkning av skatteintäkten.

Tillväxt skapar möjligheter

Skatteintäkten är den enskilt största intäktskällan för en kommun. Skattesystemet ersätter varje kommun utifrån antal invånare, utifrån åldersfördelning samt tillför också medel för att bl.a. kompensera för personer med särskilda behov för att därigenom utforma en rättvis fördelning av skatteintäkten, för att skapa ett kommunoberoende och ge lika förutsättningar oavsett var i landet individen bor. Kommunens förmåga att effektivt förvalta varje skattekrona mer effektivt än genomsnittskommunen, frigör medel till ytterligare kvalitetsförbättrande åtgärder.

Befolkningstillväxt är den enskilt viktigaste faktorn för ökad skatteintäkt i kommunal sektor. En ökad skatteintäkt är i sig en viktig förutsättning för tillväxt och utbyggnad av kommunal service i form av förskola, skola, äldreomsorg, stöd till personer med särskilda behov, underhåll och utbyggnad av gator, cykelbanor och vatten- och avlopp m.m.

En ökning av befolkningsantalet ger en förbättrad möjlighet till kostnadseffektivitet under förutsättning att befolkningsutvecklingen sker i en jämn takt. En tillväxtsituation ger bättre förutsättningar för lägre marginalkostnader. Detta förklaras främst av att det ges större möjligheter att uppnå en hög och jämn gruppstorlek i en tillväxtsituation jämfört med en situation med stabil/avtagande befolkningsutveckling. Den lägre marginalkostnaden ger goda förutsättningar för ökad kvalitet i kommunens olika verksamheter. En ökad andel av resurserna kan successivt frigöras

till direkta personalkostnader för prioriterade verksamheter vilket ger mer och bättre välfärd per skattekrona.

En ökning av befolkningen ger därmed förbättrade möjligheter och förutsättningar för attraktiv kärnverksamhet som förskola, skola och äldreomsorg, ökat underlag till kollektivtrafik, utveckling samt utbyggnad av VA och annan kommunal infrastruktur. Men det ger också ett bra underlag för att stärka stadskärnan och handeln så den blir livskraftig året runt. För lönsam handel krävs betydligt större köpkraftsunderlag.

En ökad befolkning i Vaxholm är av vikt för att Vaxholm som kommun ska klara sina åtaganden gentemot kommuninvånarna. Antalet äldre i befolkningen ökar, och för att klara utmaningarna att bl.a. ge fortsatt god vård och omsorg behövs ett större skatteunderlag och en ekonomisk tillväxt.

Åldersfördelningen påverkar behovet av service som kommunen ska erbjuda, t.ex. barnomsorg och äldreomsorg. Prognosen redogör bl.a. för en större demografisk förändring under de kommande 10 åren. En stor del av 40-talisterna som nu går i pension innebär en ökning i åldersgruppen 70-80 år. Den ökade äldre befolkningsgruppen ser sedan ut att fortsatt bli en allt större andel av det totala befolkningsantalet i Vaxholm.

Hållbar tillväxt är en viktig förutsättning för fortsatt välfärd. En ökning av befolkningen ger därmed förutsättningar för bibehållen och

förbättrad samhällsservice med bra kvalitet.

En annan aspekt av nyttan av tillväxt är att det ger utrymme för nya investeringar. Höga driftskostnader p.g.a. gammal teknik och underhållsbehov på befintliga kommunala lokaler som skolor och förskolor innebär att det också finns behov av stora investeringar i nya lokaler både på kort och på lång sikt. Bostadsbyggande på kommunal mark ger även exploateringsintäkter som behövs för att kunna genomföra dessa nödvändiga investeringar.

Utmaningar för den långsiktiga planeringen

En stor utmaning att ta ställning till i kommunens långsiktiga planering är att hitta rätt balans mellan dåtid, nutid och framtid. Oavsett vilken takt och omfattning befolkningsökningen resulterar i så är det Vaxö, Resarö och Rindö som ur ett långsiktigt hållbart perspektiv har bäst förutsättningar för bebyggelseutveckling. Oberoende av vilka vägval som görs måste kommunen hitta lösningar för ett antal avgörande utmaningar och det gäller främst:

- Utveckla utbudet av kollektivtrafiknära boenden.
- Minska utpendlingen och miljöbelastningen genom att bidra till fler lokala arbetstillfällen.
- Säkerställa hållbar finansiering av förskolor, skolor, äldreboenden, VA, gång- och cykelbanor och övrig kommunal infrastruktur.
- Förbättra tillgängligheten till offentlig och kommersiell service.

- Utveckla Vaxholm som skärgårdens huvudstad året runt.

Hållbar tillväxt i Vaxholm och nordostsektorn

Vaxholm är en del av Stockholmsregionen där utvecklingen utgår från den brett politiskt förankrade visionen ”Europas mest attraktiva storstadsregion” i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2010. Befolkningen i kommunerna i Stockholmsregionen kommer enligt RUFSS 2010 fortsätta att öka med ett Göteborg fram till år 2030. Kommunen ingår även i kommunsamarbetet Stockholm Nordost, StoNo där infrastruktur samt fler arbetstillfällen, företag och bostäder är prioriterat. Det finns ett tryck från enskilda, region och stat att vi tillhandahåller fler arbetsplatser och bostäder i kommunen. Det är positivt att allt fler vill arbeta, bo och leva i vår kommun då det ger utökade möjligheter till bibehållen och utökad kommunal service.

I den gemensamma visionen för StoNo anges att nordostkommunerna ska arbeta för att ta sin del av ansvaret för den växande Stockholmsregionen genom att skapa förutsättningar för 100 000 nya invånare, 50 000 nya arbetstillfällen och utveckling av Täby centrum-Arninge till en regional stadskärna. Fler som bor och arbetar inom nordostsektorn ger större underlag för service som handel, kultur, utbildning, mötesplatser och offentlig service. StoNo skapar nödvändiga förutsättningar för fler bostäder och arbetsplatser inom sektorn. Bebyggelse och verksamheter

kan genom koncentration bidra till ett minskat bilberoende och en mer effektiv hushållning med naturresurserna. Ett ökat resandeunderlag motiverar nödvändiga investeringar i kollektivtrafik och annan infrastruktur både inom nordostsektorn och till övriga delar av regionen.

Bostadsförsörjning i Vaxholm och regionen

För att bostadsförsörjningen i regionen som helhet ska fungera på lång sikt krävs att varje kommun, utifrån sina förutsättningar, bidrar till bostadsbyggandet. Det är viktigt att kommunen har god mark- och planberedskap. I regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2010 redovisas hur tillskottet av nya bostäder fördelas på kommunerna inom länet fram till år 2030. För Vaxholm handlar det om ett årligt tillskott på 50 bostäder i alternativ Låg och 100 bostäder i alternativ Hög. I kommunens egen prognos för antal bostäder antas det årliga tillskottet bli ca 100 fram till år 2030. Enligt RUFSS 2010 är det angeläget att kommunerna i regionen planerar för ett bostadsbyggande som når upp till det högre tillväxtalternativet.

Befolkningsutveckling i Vaxholm 2030 och framåt

Kommunen har sedan 2010 tagit fram en befolkningsprognos som bygger dels på historisk data och utveckling utifrån befintlig befolkning. Därutöver tillkommer en bedömning av antal fritidshus som övergår till permanentboenden samt antalet övriga nya bostäder. En viktig faktor är kommande bebyggelse. Detta avser antal bostäder som antas vara inflyttningsklara för respektive år samt inom vilken del av kommunen de beräknas byggas. Dessa räknas fram med utgångspunkt i antagande om pågående och kommande planering av bostadsbebyggelse i enlighet med översiktsplanen. Enligt denna prognos kommer Vaxholm bygga ca 1800 nya bostäder under perioden 2013-2030, vilket motsvaras av drygt 100 bostäder/år. Det innebär en befolkningsvolym på ca 16 000 invånare år 2030. Invånarantalet kan skifta och bli fler eller färre utifrån olika yttre påverkansfaktorer, såsom byggform (småhus/lägenheter), marknad, efterfrågan, och planpåverkan.

Det finns osäkerheter kring utfallet av färdigställda bostäder som bl.a. beror på överklagande av detaljplaner vilket fördröjer byggstart samt att marknaden styrs av behov och efterfrågan och påverkar omfattningen av det som byggs.

Befolkningsprognosen tyder på att Vaxholm kommer få en fortsatt ökad befolkning. För att fortsätta ha en hållbar tillväxt i Vaxholm måste

alltså kommunen utgå från och långsiktigt planera för en ökning av befolkningen. Befolkningsutvecklingen är en viktig utgångspunkt som behöver följas upp noggrant och med god kontroll.

Ökningen beror bl.a. på den pågående omvandlingen av fritidshusområden till permanentboenden samt pågående och planerade projekt vid t.ex. Rindö hamn, Skutvikshagen, Pålsundsstrand och Östra Kullön. Omvandling av fritidshusområden pågår och är positivt till en viss gräns. Kommunen måste ta ställning till i vilka områden det är mer lämpligt än i andra. Takten på befolkningsökningen kan dessutom bli ännu högre beroende på vilken grad översiktsplanens förslag till bebyggelseutveckling kan genomföras, beslut kring anslutning till kommunalt vatten och avlopp samt möjlighet att bygga bostäder längs väg 274. I vissa avseenden kan kommunen dock inte påverka takten t.ex. när det gäller överklaganden av detaljplaner.

Vaxholm i regionen - mellankommunala och regionala intressen

Vaxholm är en del av nordostsektorn som har en viktig roll i den snabbt växande Stockholmsregionen. Det kommungemensamma samarbetet i nordostsektorn och Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFSS 2010 är två viktiga utgångspunkter för Vaxholm.

Stockholm Nordost, StoNo – samarbete för en stark vision

Vaxholm ingår tillsammans med Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna och Österåker i ett samarbete: Stockholm Nordost, StoNo. En viktig del i samarbetet mellan nordostkommunerna handlar om att utifrån en gemensam syn på samhällsplaneringen i nordostsektorn ge stöd för och stärka argumentationen inför bl.a. framtida infrastruktursatsningar. Inom nordostsektorn ska det finnas goda förbindelser och kopplingar på väg, spår, vatten och i luften.

En vision för tillväxt 2010-2040

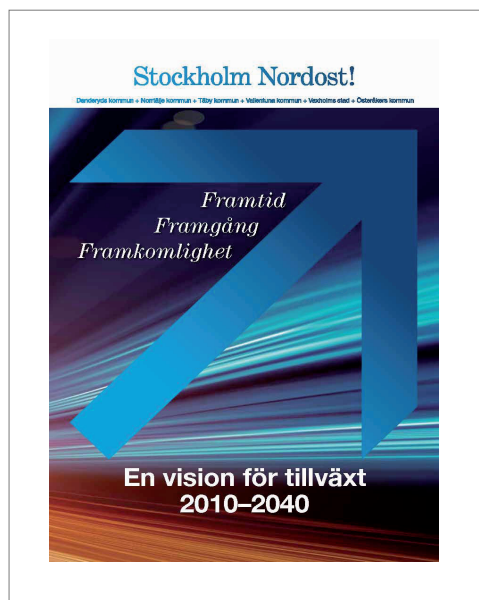
Nordostkommunerna har en gemensam vision för utvecklingen under perioden 2010-2040. Visionen antogs av respektive kommuns fullmäktige under våren 2012. I visionen anges att nordostkommunerna ska arbeta för att ta sin del av ansvaret för den växande Stockholmsregionen genom att skapa förutsättningar för 100 000 nya invånare, 50 000 nya arbetstillfällen och utveckling av Täby centrum-Arninge till en regional

stadskärna. Visionen omfattar stadsstruktur, transporter, näringslivsutveckling och den regionala stadskärnan. I visionen beskrivs även de enskilda kommunernas inriktning för den gemensamma framtiden.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2010

Regionplanekontoret vid Stockholms läns landsting (numera Tillväxt, miljö och regionalplanering, TMR) har tagit fram en regional utvecklingsplan, RUFSS 2010 för Stockholmsregionen.

Den ska ge vägledning inför den framtida utvecklingen av regionen och har som vision att Stockholmsregionen ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion.

Till RUFSS 2010 hör en plankarta som anger grunddragen för användningen av mark- och vattenområden samt förslag till riktlinjer för lokalisering av bebyggelse och anläggningar. Den visar avvägningar av olika intressens markanspråk och de regionala prioriteringarna mellan de olika intressena. Den slutliga avvägningen genomförs på kommunal nivå.

Kommunen ska i samarbete med regionala aktörer verka för att stärka Vaxholms attraktionskraft som en attraktiv plats för bl.a. boende och företagande. En viktig del i detta handlar om kommunikationer och infrastruktur. Den föreslagna regionala utvecklingen och den gemensamma visionen för StoNo stämmer överens med kommunens strategiska och långsiktiga planering för Vaxholm 2030. Flertalet av översiktsplanens riktlinjer för framtida planering av bebyggelseområden stämmer överens med åtaganden och förhållningssätt i RUFSS 2010. Se riktlinjer för planering av bostadsbyggande i Del 3.

I avsnitten nedan och tillhörande karta (s.22) redogörs för avgörande frågor och förutsättningar på mellankommunal och regional nivå för den långsiktiga utvecklingen i Vaxholm (på kartan redovisas viktiga regionala kopplingar och delar av innehållet RUFSS 2010).

Mer information om:
En vision för tillväxt 2010-2040
finns på www.stockholmnordost.se

Bebyggelseutveckling på regional nivå

För att bostadsförsörjningen i regionen som helhet ska fungera på lång sikt krävs att varje kommun bidrar till bostadsbyggandet. I ett regionalt perspektiv har RUFSS 2010 pekat ut olika områden som är lämpliga för bebyggelse. För Vaxholm handlar det om områden inom kategorierna Regional stadsbygd med utvecklingspotential (Vaxön) och Övrig regional stadsbygd (delar av Rindö, Resarö och Bogesund).

Bebyggelseutveckling i områden för Regional stadsbygd med utvecklingspotential ska planera för en tätare och mer sammanhållen bebyggelse. Ökad täthet innebär att man främst bör bygga nära befintlig bebyggelse med god kollektivtrafikförsörjning. Det ska också vara en upplevelserik miljö med parker och grönområden.

Bebyggelseutveckling i områden för Övrig regional stadsbygd ska bl.a. motverka en utspridd bebyggelse och lokaliseras nära befintlig tätort. Bebyggelsen bör planeras så att det ger goda förutsättningar för kollektivtrafikförsörjning och effektiv teknisk försörjning. Det handlar t.ex. om befintliga fritidshusområden som kan omvandlas till permanentboende eller glest bebyggda villaområden.

Bostadsbyggandet i Vaxholm ska bidra till en ökad täthet, variationsrikedom i bebyggelsen, god tillgänglighet med kollektivtrafik samt attraktiva och varierande stads- och boendemiljöer.

Regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge

RUFSS 2010 pekar ut åtta yttre regionala stadskärnor. Utvecklingen av dessa stadskärnor ska motverka en spridning av bebyggelsen och verksamheterna i Stockholmsregionen samt avlasta den centrala regionkärnan. En hög tillgänglighet med goda vägförbindelser och bra kollektivtrafik är en förutsättning för att de regionala stadskärnorna ska växa. För StoNo handlar det om etablering av den regionala stadskärnan Täby centrum - Arninge, inklusive ett nytt resecentrum i Arninge. För Vaxholm blir det på sikt en viktig målpunkt för arbetspendling och för kollektivtrafikresande. Om den regionala stadskärnan byggs ut med bostäder, arbetsplatser och handel får den ett mer varierat innehåll och kan bli en av de största arbetsplatserna i regionen 2030.

Kommunikationer och infrastruktur

Kommunikationer på vatten och längs väg 274 utgör viktiga förutsättningar för effektiva och hållbara transporter i Vaxholm. För att det ska bli attraktivt att resa med kollektiva transportmedel och avlasta miljö och infrastruktur krävs snabba och gena resor till olika målpunkter. Den regionala stadskärnan Täby centrum – Arninge med ett framtida resecentrum planeras som en sektoriell knutpunkt för kommunikationer med snabba och enkla byten från bussar, spårtrafik, bilar och cyklar. Detta projekt hänger ihop med kommande utbyggd spårtrafik, ett miljötänkande med minskad biltrafik, bättre förbindelse med övriga delar av regionen och även övriga landet. Förbättrad kommunikation till Arlanda är viktigt för näringslivet när det gäller

att etablera exempelvis kunskapsintensiva företag i nordostsektorn, vilket är nödvändigt för att behålla sektorns stora andel högutbildade invånare. Dessa invånare pendlar idag i stor utsträckning ut från sektorn till andra delar av regionen. För resande från Vaxholm ger resecentrumet goda möjligheter för byten till olika kollektivtrafikslag bl.a. spårbunden trafik och resande i regionen. Det är viktigt att tillgängligheten och vägen dit, med i första hand kollektivtrafik, är konkurrenskraftigt och attraktivt när det gäller restid. Kollektivtrafik med buss måste även erbjuda snabba resor för resande som ska vidare till andra målpunkter i regionen t.ex. Täby C, Odenplan och Stockholms central. Vaxholm ska fortsätta stödja och bidra till arbetet inom StoNo med att bl.a. driva på utvecklingen inom kollektivtrafik och infrastruktur.

Kollektivtrafik på vatten och utvecklad bastrafik för skärgården och kärnöar

RUFSS 2010 föreslår en tydligt strukturerad bastrafik för skärgården baserad på nio replipunkter och tretton kärnöar. Enligt RUFSS 2010 ligger kärnöar i de delar av skärgården som saknar vägförbindelse (bro, tunnel och statlig färja). De bedöms ha förutsättningar för ett utbud av samhällsservice och infrastruktur vilket ger förutsättningar för en långsiktig och robust samhällsstruktur som säkrar grundläggande villkor för fastboende och näringslivsutveckling. Kärnöarna fungerar dessutom som servicepunkter för befolkningen på omgivande öar samt för turismen och friluftslivet. I RUFSS 2010 har Tynningö och Ramsö pekats ut som kärnöar.

Tynningö nås idag med allmän färja längs Tynningöleden. Kommunen anser dock att Tynningö även i fortsättningen ska ses som en kärnö med anledning av att det saknas fast förbindelse till kommuncentrum. Läs mer om Tynningö, Ramsö och Skogsö i Del 3 under avsnittet omvandlings- och fritidshusområden.

Mer information om:

RUFS 2010

finns på www.tmr.sll.se/rufs2010/

Bastrafiken mellan replipunkter och kärnöar ska möjliggöra dagliga arbets- och skolresor samt resor över dagen till och från kommuncentrum året runt. Kärnöarna har bedömts kunna erbjuda samhällsservice och infrastruktur. Varje kärnö ska få allmän trafik året runt genom båtförbindelser till en replipunkt på fastlandet. Denna replipunkt ska vara en väl fungerande knutpunkt för resande och godstransporter. Färjeläget, Waxholmsbolagets båtar, samt busshållplatser vid hamnen på Vaxön ingår i det som pekas ut som en s.k. replipunkt.

Båttrafiken är ett naturligt och viktigt trafikslag för Vaxholm som skärgårdskommun och som del av Stockholms inre vatten ger det Vaxholm förutsättningar för kollektivtrafik på vatten året runt. Kollektivtrafik på vatten ska i första hand nå målpunkter som stadskärna, kollektivtrafik, service, replipunkt m.m. För kommunen är det viktigt att öka möjligheten för bl.a. boende i Vaxholm att arbetspendla med båt. En mer attraktiv båtpendling är viktig för att minska

belastningen på vägnätet lokalt och regionalt samt för att minska negativa effekter på miljö t.ex. luftkvalitet och buller. Exempel på framtida målpunkter för båtpendling kan t.ex. vara Slussen, Värmdö, Nacka och Lidingö. Förutom att få fram nya turer är ett kombinerat kort för resor med båt och övrig kollektivtrafik ett viktigt incitament för ökat kollektivtrafikresande med båt. Möjlighet att ta med cykel på båten för den som arbetspendlar är ytterligare en viktig aspekt för att göra det mer attraktivt och enkelt att ta sig mellan hem och arbete och slippa byten mellan olika trafikslag. Kommunen ska i samarbete med berörda grannkommuner och aktörer fortsätta verka för att förbättra och utöka möjligheterna till kollektivtrafik på vatten. Läs mer och se karta för kollektivtrafik på vatten under avsnittet Trafik och kommunikationer.

Regionala cykelstråk

Kommunen ska verka för att förbättra möjligheter att ta sig fram längs sammanhängande cykelstråk som kopplar ihop lokala och regionala målpunkter. För kommunen är det angeläget med utbyggnad av två regionala cykelstråk:

• ***Bogesundsvägen med koppling till lokalt cykelstråk på Vaxön.*** Bogesund är ett attraktivt besöksmål för Vaxholm och hela Stockholmsregionen. Idag nås området främst med bil. I första hand bör cykelväg planeras fram till Bogesunds slott med närhet till vandringsleder, stall, vandrarhem och golfbana. Detta är även ett viktigt cykelstråk för att de boende på Karlsudd

ska kunna ta sig till kollektivtrafik och stadskärna.

• ***Väg 274 med koppling till lokala cykelstråk.*** Cykelstråket ökar tillgängligheten med cykel i nordostsektorn. Detta gäller främst till den regionala stadskärnan, Täby C och framtida resecentrum i Arninge som på sikt kan möjliggöra arbetspendling inom nordostsektorn. För att arbetspendling med cykel ska vara möjligt längs väg 274 måste förutsättningar för cykel beaktas och få en given plats i Arninge resecentrum. De regionala stråken måste vara tillgängliga, erbjuda parkering nära resecentrumet samt ha säkra passager bl.a. för cykeltrafikanter som ska vidare till andra målpunkter t.ex. Täby C.

Kommunen ska aktivt samverka med berörda aktörer och väghållare för att utveckla regionala cykelstråk med kopplingar till lokala stråk. Läs mer och se karta för lokala och regionala cykelstråk under avsnittet Trafik och kommunikationer.

Gröna kilar i Vaxholm och Stockholmsregionen

Bogesundslandet pekas ut som en grön värdekärna i RUFS 2010. De gröna värdekärnorna ingår i de gröna kilarna och innehåller de allra högsta rekreations- natur- och kulturmiljövärdena. De har ett stort utbud av upplevelse- och kulturmiljövärden samt en stor biologisk mångfald och variationsrikedom, som ger förutsättningar för fortplantning och spridning av djur och växter. Tillgång till bostadsnära natur av god kvalitet, en hälsosam miljö och ett levande kulturlandskap är viktiga resurser för att göra Stockholmsregionen till Europas mest attraktiva storstadsregion.

De gröna kilarna har en avgörande betydelse för att säkerställa viktiga naturfunktioner samt historiska och pedagogiska värden. Gröna kilar är sammanhängande, tätortsnära naturområden som sträcker sig från den omgivande landsbygden in mot regioncentrum. Bogesundskilen är en viktig länk och ett samband i den regionala grönstrukturen och har en viktig funktion för friluftslivet. Det finns stora, sammanhängande skogsområden, ett rikt kulturhistoriskt landskap samt ett flertal långa spår och leder. Den har även en lång kustremsa och dess tysta områden ligger relativt nära Stockholms centrala delar.

Hela området bedöms vara av riksintresse för friluftsliv och för större delen av området kommer inom snar framtid naturreservat att gälla. För att säkra den allmänna tillgängligheten och att skogsbruket sköts därefter är det angeläget, och Vaxholms stads uppfattning, att Bogesund även fortsättningsvis ska vara i offentligt ägo. Bogesund är en del av Bogesundskilen som delas av Vaxholm och Österåker, samt gränsar till Täby, Vallentuna och Lidingö. Sedan 2010 bedrivs ett mellankommunalt samverkansarbete inom Angarn- och Bogesundskilarna mellan Täby, Vallentuna, Österåker och Vaxholm i nära samarbete bl.a. med ett antal ideella organisationer, Landstinget, andra myndigheter samt universitet och högskolor. Samverkan kring gröna kilarna kan stärka helhetssynen och höja de rekreativa och biologiska värden i vår del av regionen. Därmed skapas en ökad potential för naturturism och rekreation för kommunernas invånare och besökare.

Samverkansarbetet ligger i linje med RUF 2010 och bidrar till ett genomförande av planen.

En plattform för samverkansarbetet i Angarn- och Bogesundskilarna har antagits. Den övergripande visionen är:

Angarn- och Bogesundskilarna är två högt värderade, välbesökta tätortsnära naturområden som bidrar till regionens attraktiva livsmiljö.

Samverkansarbetet har tre huvudmål:

1. Angarn- och Bogesundskilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och en hög biologisk mångfald.
2. Angarn- och Bogesundskilarna är välkända och välbesökta av boende, besökare och verksamma.
3. En permanent samverkan har etablerats mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

En viktig fråga i den framtida planeringen är att stärka sambanden mellan områden inom och mellan de gröna kilarna. För att stärka och säkerställa de gröna sambandens funktioner är det viktigt att samverka över kommungränserna. Idag finns det inga svaga samband eller svaga partier i grönstrukturen som är utpekade inom kommunen. För att bibehålla Bogesundskilens funktioner och värden är det dock nödvändigt att stärka de svaga sambanden till och inom angränsande kilar, exempelvis till Angarnskilen via Arninge och inom Bogesundskilen via väg 274. Det innebär

att utbyggnad och utveckling av den regionala stadskärnan i Arninge-Täby C måste ta hänsyn till det svaga sambandet. I framtida markanvändning och infrastruktur inom och kring Bogesundskilen ska kommunen beakta eventuella negativa konsekvenser.

Övriga frågor för mellankommunal och regional samverkan

Gemensamma vattenområden och miljö kvalitetsnormer för vatten

I arbetet med att förbättra vattenmiljöns status och uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten ska Vaxholm samverka och samråda med grannkommuner och berörda aktörer. I arbetet ingår även att beakta aspekter kring fartygstrafiken som genererar buller, luftföroreningar och stranderosion i skärgården. Detta gäller främst pågående planer och projekt inom eller i anslutning till de gemensamma vattenområdena:

- Askrikefjärden (Lidingö, Värmdö och Nacka)
- Torsbyfjärden, Solöfjärden och Trälhavet (Värmdö)
- Överbyfjärden, Säbyvik, Kyrkfjärden (Österåker)
- Stora Värtan (Österåker, Lidingö, Danderyd)

Läs mer och se karta för miljö kvalitetsnormer under avsnittet för Vatten- och skärgårdsmiljö

Båtplatser/Småbåtshamnar/Latrintömning fritidsbåtar

Kommunen ska i kommande planering på mer detaljerad nivå pröva möjligheter att utöka antalet tömningsstationer i Vaxholm. Om möjligt är det intressant att samverka med grannkommuner. Detta kan underlätta för båtlivet i skärgården att bidra till en bättre havs- och vattenmiljö.

Återvinningscentral

Återvinningscentralens fraktioner och framtida placering inom kommunen ska bl.a. studeras inom ramen för pågående arbete med en ny avfallsplan. Både lokala och regionala alternativ ska studeras.

Framtida avloppsrening, Käppala.

Kommunen ska i samarbete med Roslagsvatten fortsätta verka för att möjliggöra för Vaxholm och Österåker att ansluta sig till Käppalaverket på Lidingö. Förutom att Blynäs reningsverk då kan byggas om till pumpstation krävs en pumpstation på Bogesund. Detta behöver beaktas i bildandet av naturreservatet samt i samverkansprojekt kring Angarn- och Bogesundskilarna.

Skärgårdsstrategi

Kommunen deltar i ett samarbete mellan aktörer inom offentlig sektor och näringsliv i Stockholms skärgård med syfte att ta fram en gemensam aktivitetsplan för destinationsutveckling av Stockholms skärgård för internationella marknader. Projektet är del av en stor nationell satsning på hållbar destinationsutveckling under ledning av Tillväxtverket, där Stockholms skärgård är en av

fem destinationer som valts ut. För att utveckla Vaxholms potential som besöksmål kan kommunen söka bidrag för planeringsprojekt som främjar besöksnäringen.

Oljeskyddsplanering

Vaxholm ska under år 2013 påbörja arbetet med att ta fram en oljeskyddsplan. Det är värdefullt med ett mellankommunalt samarbete för att på sikt få fram en regional oljeskyddsplan.

Riksintresse för kulturmiljövården

Kommunen är angelägen om att Länsstyrelsen tar initiativ till att utveckla riksintressets värdebeskrivning. Arbetet bör studeras i ett större sammanhang och samordnas med berörda kommuner och myndighet. Arbetet bör resultera i en övergripande strategi med generella riktlinjer som gäller för berörda kommunen.

ÖstersjöInitiativet

Östersjön som resurs. Östersjöinitiativet är en avsiktsförklaring mellan fem aktörer; Kalmarsundskommissionen, Kraftsamling för Östersjön (Gotland), Marint centrum (Simrishamn), Trelleborgs kommun och Östersjöns Hus (Vaxholm) om samverkan för att stärka insatserna för Östersjöns miljö och ekonomiska utveckling. Syftet med initiativet är att utveckla miljöförbättrande åtgärder i kustzonen, initiera, och främja miljödriven näringslivsutveckling och bedriva information och folkbildning.

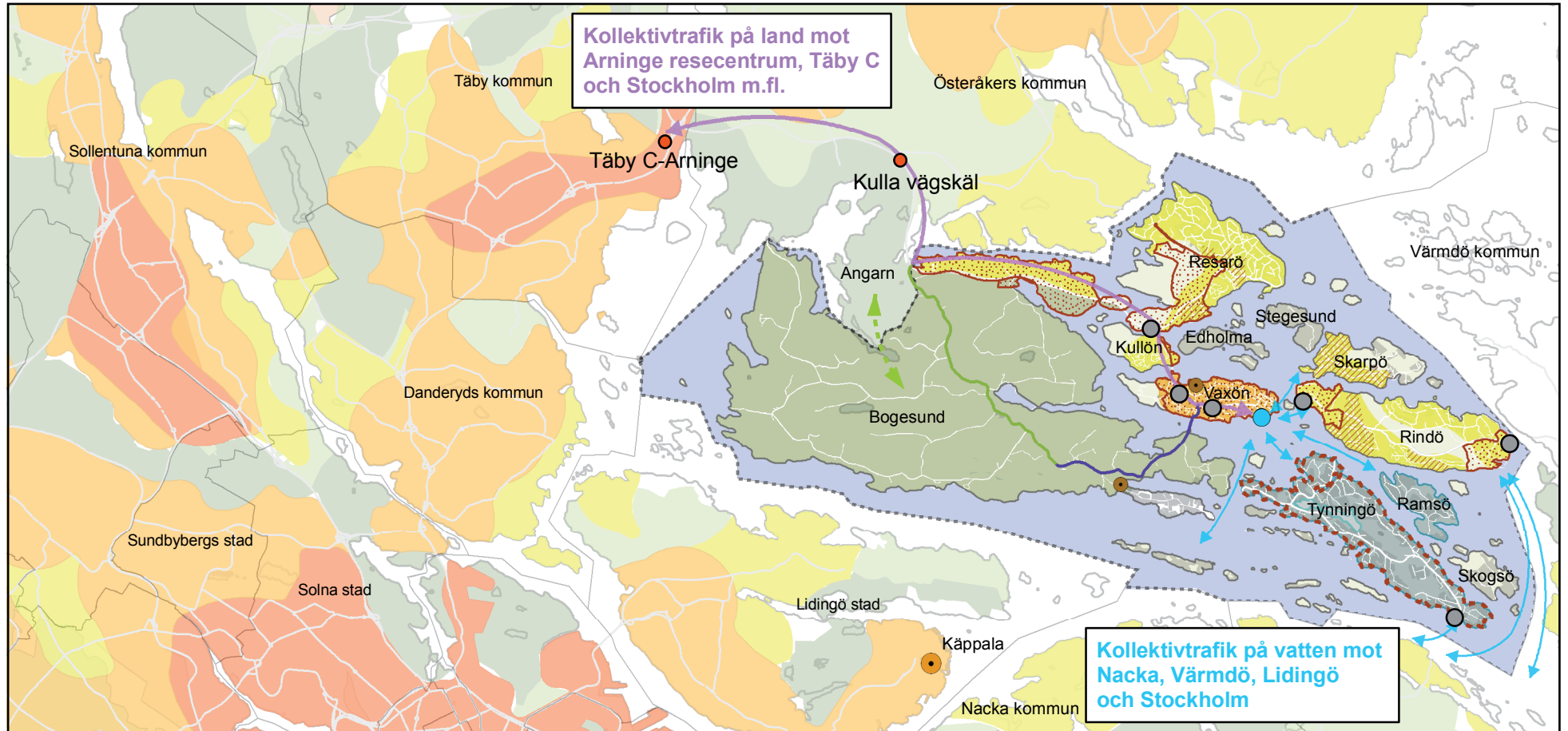
Regionala miljömål

Inom nordostkommunerna har ett samarbete påbörjats för att samverka kring nyckeltal för miljömålen.

Bogesund, Foto: Maja Edén

Mellankommunal och regional struktur

Kommunikationer och bytespunkter

Kommunikationer

- Land
- Vatten

Bytespunkter

- Lokal
- Regional
- Replipunkt

Lokala och regionala cykelstråk

- Turist/Rekreation prio 1
- Turist/Rekreation prio 2

Regional grönstruktur

- Grön kil
- Grön värdekärna
- Grönt samband, Angarn-Bogesundskilen
- Kärnö

Regional bebyggelsestruktur

- Regional stadsbygd med utvecklingspotential
- Regional stadskärna
- Övrig regional stadsbygd

Bebyggelseutveckling, omvandling m.m. - Vaxholm 2030

- Ny bebyggelse
- Omvandlingsområden
- Framtida fördjupning av översiktsplanen, FÖP

Teknisk försörjning, lokal och regional

- Eventuell framtida pumpstation, Blynäs (Vaxön) och Bogesund
- Eventuell framtida anslutning för avloppsrening, Käppala

DEL 2

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH
BEHOV

Barn och utbildning

Vaxholms stads förskolor och grundskolor ska kännetecknas av hög kvalitet och närhet till invånarna. Miljön, både ute och inne, ska vara stimulerande och ge möjligheter till lärande. Lokalerna ska upplevas som attraktiva för såväl barnen och eleverna som medarbetarna. Framtidens utbildningslokaler ska vara flexibla för att motverka organisatoriska begränsningar. Ambitionen är att bygga och utveckla större enheter för att kunna möta morgondagens krav på kvalitet och kostnadseffektivitet. Barnets och elevens utveckling står i fokus och lärande för en hållbar framtid är viktigt.

Mål för verksamheten

- Vaxholms stad ska erbjuda utbildning med hög kvalitet.
- Vaxholm ska planera långsiktigt och ha flexibla utbildningslokaler med stimulerande och attraktiva miljöer, som är tillgängliga med gång- och cykelvägar.
- Vaxholms stad ska erbjuda en attraktiv och stimulerande fritidsverksamhet och kulturskola på Vaxön, Resarö och Rindö.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Lokaler för utbildning och skola ska planeras i kollektivtrafiknära lägen som är tillgängliga med gång- och cykelvägar.

Förskolor

I Vaxholm finns kommunala och fristående förskolor och kommunala familjedaghem (pedagogisk omsorg). Se karta för lokalisering av förskolorna. Förskolor och familjedaghem tar emot barn i åldern 1-5 år. Enheterna varierar i storlek i fråga om antal barn och lokalernas utformning. Vaxholms stad täcker idag det behov som finns av förskoleplatser.

Öppna förskolan på Vaxön är till för hemmavarande föräldrar och deras barn i förskoleåldern. Verksamheten har hela kommunen som upptagningsområde och är en uppskattad mötesplats.

Den förväntade befolkningsökningen samt behovet av större, mer flexibla och kvalitativt bättre lokaler innebär ett ökat behov av nya förskolor. En större förskola ger förutsättningar för en effektiv och flexibel organisation som kan kännetecknas av hög kvalitet och kostnadseffektivitet. Behov av nya, större förskolor kommer att finnas på såväl Rindö, Resarö som Vaxön. Behov och lokalisering av nya förskolor ska studeras i kommande planering för ny bebyggelse på dessa öar.

Grundskolor

Det finns kommunala och fristående grundskolor i Vaxholm. Se karta för lokalisering av grundskolorna. Grundskolorna är organiserade i enheter, antingen som skola för förskoleklass till och med årskurs 6 (F-6) eller som skola för årskurs 7 till och med årskurs 9 (7-9). Montessoriskolan, en

F-6 skola på Vaxön, är den enda fristående skolan i kommunen.

I takt med att kommunen växer beräknas behovet av antalet elevplatser öka. Kommunen gör en långsiktig plan av lokalbehovet framöver och planerar för att bygga nya enheter, dels för att möta det ökade elevantalet men också för att få mer ändamålsenliga lokaler och kunna erbjuda goda lärmiljöer. Strävan är att skolorna ska finnas där eleverna bor så att det i så stor utsträckning som möjligt ska kunna gå eller cykla till skolan. För elever som behöver åka buss arbetar vi för väl fungerande bussförbindelser.

När eleverna blir äldre ökar benägenhet att välja skola utanför kommunen. En utbildning för alla åldrar med hög kvalitet ska bidra till att fler elever väljer att gå i skola i Vaxholm.

På Vaxön ska det finnas en 7-9 skola som kännetecknas av en helhetssyn på elevernas lärande. Utbildning, fritid, kultur och idrott ska vävas samman i en gemensam lärmiljö och både skola och fritid ska erbjudas på samma plats. Området benämns Campus Vaxholm och har ambitionen att bli en viktig samlingspunkt för stadens medborgare.

På Resarö kommer det att finnas behov av att utöka lokalerna för den befintliga F-6 skolan. Rindö skola ska ersättas av en permanent byggnad när elevantalet ökar. Nya utbildningslokaler kommer att anpassas utifrån den inflyttning som sker i nya bostäder på Rindö och Resarö. Behov och

lokalisering av nya grundskolor och förskolor ska studeras i kommande planering för ny bebyggelse på Rindö, Resarö och Vaxön.

Utemiljön

För att främja barns och ungas fysiska aktivitet och för att stimulera sunda levnadsvanor är utformningen av attraktiva skolgårdar som passar för lek, rörelse och utomhuspedagogik viktigt. Gröna miljöer i anslutning till förskolor och skolor bidrar till barns och ungdomars hälsa och kan användas som en plats i undervisningen. Möjligheten till en trygg och säker transport till och från skolor ska beaktas i kommande planering samt i samverkan med ansvariga och berörda aktörer.

Fritidshem och fritidsgård

Kommunen bedriver idag fritidshemsverksamhet, s.k fritids, i anslutning till F-6 skolorna. Fritids erbjuds dem som har behov av tillsyn före och efter skoltid och på lov. Öppen fritidshemsverksamhet för åldrarna 10-12 år finns på Vaxön, Resarö och Rindö.

Fritidshemsverksamheten ska bedrivas i anslutning till skolorna i ändamålsenliga lokaler som kompletteras och samordnas med skolans lokaler. Detta tillsammans med möjligheten till en trygg och säker transport till och från fritidsaktiviteter ska beaktas i kommande planering av nya utbildningslokaler.

Storstugan på Vaxön bedriver en efterfrågad verksamhet som kommunens enda fritidsgård.

Behov av fritidsgårdar kommer att öka och i framtiden finns ett behov av att denna verksamhet även kan bedrivas på Resarö och på Rindö samt i anslutning till det nya Campusområdet.

Kulturskolan

Kulturskolan erbjuder frivillig instrumentalundervisning, teater, dramaverkstad och dans för barn och ungdomar i kommunen. Nya lokaler planeras för denna verksamhet i den nya 7-9 skolan i området kring Campus Vaxholm. Kulturskolans nya lokaler ska kompletteras och samordnas med skolans lokaler och utbildning, kultur och fritid ska vävas samman i en gemensam lärmiljö.

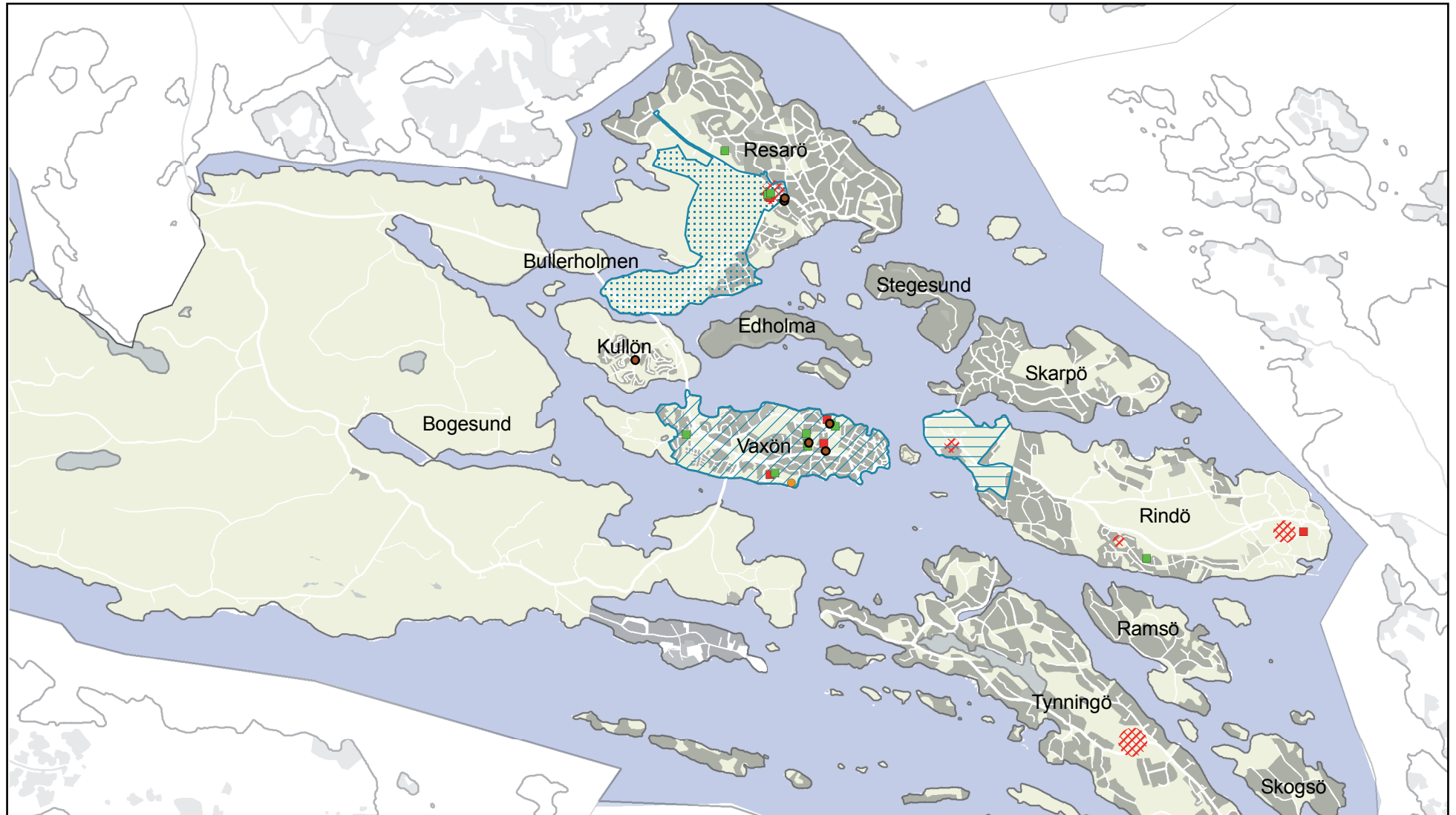
Gymnasieutbildning och utbildning för vuxna

Idag finns inget gymnasium i Vaxholm och gymnasieeleverna går i skolor utanför kommunen. Om befolkningen ökar kan det på lång sikt bli aktuellt att starta en gymnasieskola i kommunen. Om det blir aktuellt bör den lokaliseras i ett kollektivtrafiknära läge i centrala delar av Vaxholm.

Vaxholm samverkar med tre andra kommuner (Täby, Vallentuna, Österåker) och erbjuder vuxenutbildningen genom Kunskapscentrum Nordost (KCNO) som har sitt säte i Täby. KCNO köper platser till de vuxenstudera av många olika utbildningsanordnare.

Lokalisering utbildning och skola samt bebyggelseutveckling och samhällsservice

Förskolor och skolor i Vaxholm

- Kommunal förskola
- Enskild förskola
- Kommunal skola
- Enskild skola

Utredningsområde för bebyggelse, grönstruktur och service

- Södra Resarö
- Västra Rindö
- Vaxön

Strategisk läge för samhällsservice m.m. utöver Va

- Strategisk läge för samhällsservice m.m. utöver Vaxön

Social service

Boende i Vaxholm ska känna sig trygga i att få sina grundläggande behov av stöd, vård och trygghet tillgodosedda. Socialnämndens uppgift är att dessa behov tillgodoses för alla som bor i Vaxholm, oavsett ålder eller grupp i samhället. God service med hög kvalitet som är tillgänglig för alla invånare eftersträvas inom nämndens alla verksamheter som omfattar äldreomsorg, personer med funktionsnedsättning samt barn, ungdomar och vuxna inom individ- och familjeomsorg samt flyktingsamordning.

Ledord för nämnden är att:

förebygga – genom att stödja folkhälsoarbetet i vid mening genom Trygga Friska Vaxholm.

möjliggöra – genom att ge stöd, vård och service på ett sådant sätt att människans egna resurser stimuleras och tillvaratas.

aktivt hjälpa – genom att erbjuda vård och omsorg till dem vars behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Verksamheten ska stärka den enskildes eget ansvar med delaktighet och självbestämmande i det dagliga livet.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Lokaler för social service ska planeras i kollektivtrafiknära lägen som är tillgängliga med gång- och cykelvägar.
- Behov av åtgärder för att öka tillgängligheten till bl.a. service, kultur, rekreation och kommunikationer ska beaktas i byggelseplaneringen.

Mål för verksamheten

- Erbjuda stöd och delaktighet till människor som inte kan tillgodose sina egna behov och som möjliggör ett självständigt aktivt liv.
- Verka för barns rätt till trygga uppväxtförhållanden.
- Aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland vuxna, barn och ungdom.
- Säkerställa äldres och personer med funktionsnedsättnings rätt att bo och leva under trygga och självständiga förhållanden.

Individ- och familjeomsorg

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Individ- och familjeomsorgens arbete ska präglas av respekt för den enskildes personliga integritet och ett gott bemötande. Vaxholms stad erbjuder stöd, behandling och andra insatser till individer och familjer med sociala och ekonomiska problem. För att socialnämnden ska kunna fullfölja sitt ansvar gentemot socialtjänstens kända målgrupper krävs bostäder i olika upplåtelseformer och storlekar. Trygghet och stabilitet i boendet är en viktig förutsättning för att en person ska stärkas till att förändra sin situation, och tillgång till en egen bostad utgör en viktig del i rehabiliteringskedjan. I framtida planering av bostäder är det därför viktigt att det kan erbjudas ett varierat utbud av boendeformer i Vaxholm.

Flyktingsamordning

Vaxholms stad har inom flyktingsamordningen ett fortsatt ansvar att erbjuda bostäder och samhällsinformation till nyanlända flyktingar och asylsökande. Kommunen har också i en överenskommelse ålagt sig att ha tre platser för att ta emot ensamkommande flyktningbarn i åldrarna 12 – 18 år, vilket innebär att kommunen kan komma att ta emot upp till 12 ensamkommande barn per år. Dessa barn och ungdomar kan inom en snar framtid vara i behov av egna bostäder.

Personer med funktionsnedsättning

Fler barn och ungdomar blir diagnostiserade i större omfattning med olika former av neuropsykiatriska diagnoser. Ett större antal än tidigare ansöker därför om stöd och olika typer av insatser. Antalet personer med funktionsnedsättning kommer troligtvis också att öka. Detta kommer att öka behovet för ytterligare boenden med särskild service samt ändamålsenliga lokaler för ytterligare daglig verksamhet i centrala lägen nära kommunikationer.

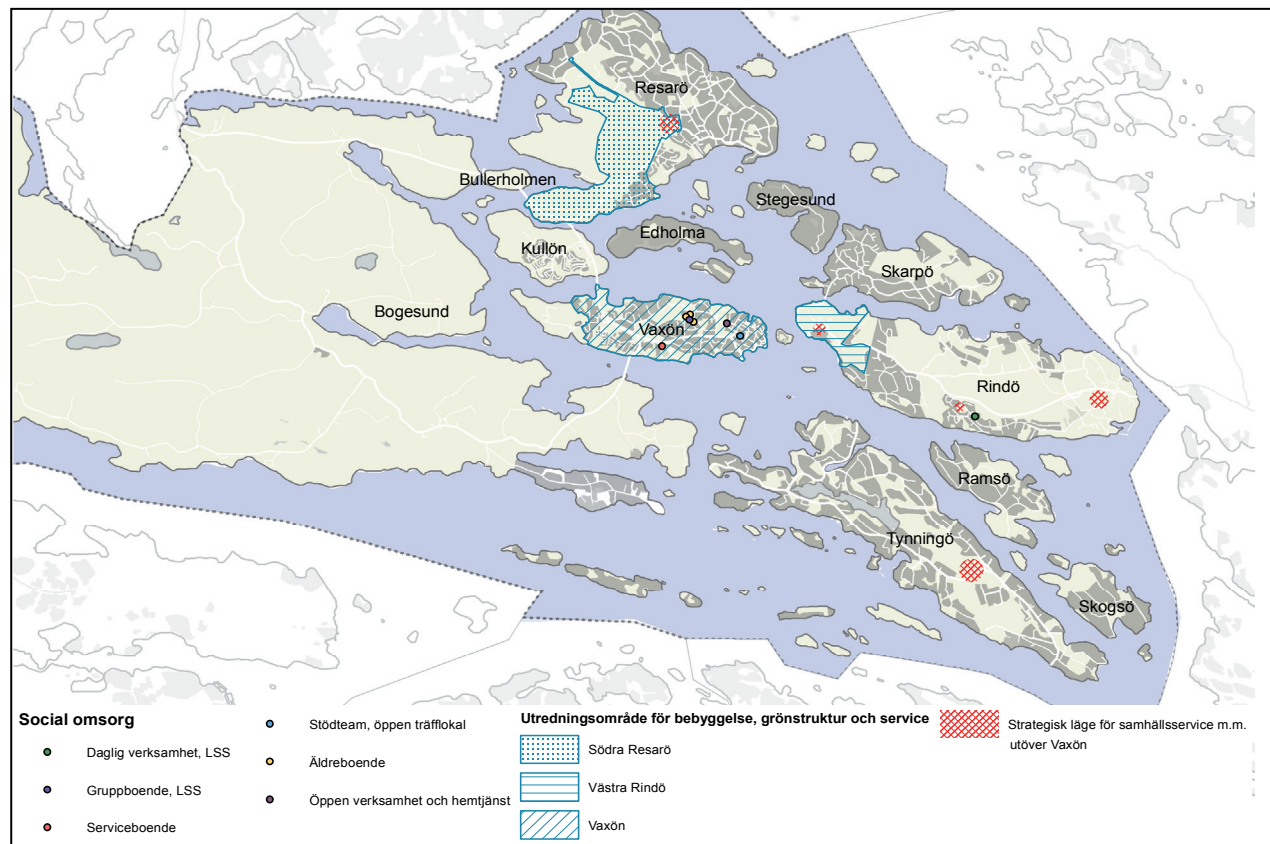
Förslag till ny placering och utformning av daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning behöver tas fram. Behovet av boenden och lämplig placering ska tillgodoses i kommande planering på mer detaljerad nivå.

Lokalisering social service samt bebyggelseutveckling och samhällsservice

Äldreomsorg

Omsorgen av äldre ska inriktas på att äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Detta innebär bland annat att äldre människor ska ges möjlighet att kunna bo kvar i sina hem så länge de själva önskar så långt som det är möjligt. Det innebär en trygghet för äldre personer att kunna bo kvar i sitt närområde. För att ytterligare underlätta för äldre personer att kunna bo kvar i sitt närområde behövs bostäder som är särskilt anpassade för äldre, så som seniorboende. Seniorboende har stor efterfrågan och ska beaktas i kommande planering av nya områden för bebyggelse. Det är också viktigt att beakta behov av närhet till service och tillgång till goda kommunikationer för att underlätta i vardagen.

Då antalet äldre i Vaxholm beräknas att öka innebär det troligen också att antalet personer som söker särskilt boende kommer att bli fler. Särskilt boende är ett boende för personer med stort behov av omvårdnad eller tillsyn dygnet runt. Kommunen har idag ett visst antal platser för särskilt boende i kommunen som är uppdelade på: vård- och omsorgsboende, gruppboende och korttids-/växelboende. Dessa boenden, Borgmästaregården, Cyrillus, Framnåshagen och en dagverksamhet med demensinriktning, drivs på uppdrag av Vaxholms stad av en privat entreprenör. Kommunen köper idag även ett antal permanenta platser utanför kommunen.

En utredning om kommunens framtida behov av särskilda boendeplatser har genomförts under 2011. Bedömningen är att kommunen behöver utöka med ca 50 platser fram till år 2020. Det finns också behov av att bygga mer kostnadseffektiva och ändamålsenliga särskilda boenden än de befintliga. Behovet av särskilt boende behöver tillgodoses i kommande planering av områden för bebyggelse och verksamheter. Med hänsyn till behov av närhet till service och goda kommunikationer är det

främst områdena Vaxön, Resarö eller Rindö som är aktuella.

Mötesplatser

Generellt behövs, inom alla åldrar och för alla grupper, i anslutning till olika boendeformer samt på andra platser i kommunen lokaler för olika former av öppen verksamhet för att möjliggöra social samvaro och aktiviteter så att alla i samhället

ska kunna få en meningsfull fritid. Lokalerna bör utformas flexibelt så att de över tid kan användas för olika behov och funktioner. Den fysiska planeringen för bostäder och lokaler kan med fördel också ske med fokus på att möjliggöra sociala möten och kontakt mellan olika grupper av människor, exempelvis genom att planera för och placera olika verksamheter och bostäder tillsammans. Det är också viktigt att beakta behov av åtgärder så att platserna utformas med en god tillgänglighet.

Behovet av social service ska årligen följas upp och studeras i kommande planering på mer detaljerad nivå. Då valfrihet eftersträvas kan både kommunen och privata aktörer vara huvudman för servicen.

Trafik och kommunikationer

Attraktiva kommunikationer på land och vatten gör att Vaxholm kan erbjuda bostäder och arbetsplatser i attraktiv stads- och bebyggelsesmiljö.

Trafikmiljön i Vaxholm ska bidra till hållbara resor och transporter där restid, minskad miljöbelastning, framkomlighet och trafiksäkerhet är viktiga aspekter. Kollektivtrafik och möjlighet till cykling är en självklar del av resandet i ett hållbart samhälle och ska prioriteras.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Trafikmiljön ska utformas så att den är trygg, säker och lättillgänglig för samtliga trafikanter.
- Bostäder och arbetsplatser ska planeras i kollektivtrafiknära lägen för att förbättra möjligheterna att resa med kollektiva transportmedel.
- Planering av bebyggelseområden ska ge förutsättningar för ett väl utvecklat gång- och cykelvägnät som binder ihop kommunens områden, viktiga målpunkter, bytespunkter och andra kommuner.
- Väg 274 ska utvecklas till en stadsgata på Vaxön.

Kollektivtrafik och bytespunkter

Stockholms läns landsting är huvudansvarig för hela länets kollektivtrafik. Det innebär att kommunens möjligheter att påverka kollektivtrafikutbudet sker genom dialog och samverkan med berörda aktörer.

Enligt regional utvecklingsplan för Stockholm (RUFS 2010) behöver Stockholmsregionen en kollektivtrafik, både på land och till sjöss, som är attraktiv och tillgänglig för alla. Det ska vara lätt, bekvämt och tidseffektivt att åka kollektivt och den ska ta andelar från biltrafiken för att avlasta vägarna in mot centrala Stockholm.

Kommunen är beroende av regionens utveckling och det är av stor betydelse att förbättra kollektivtrafikutbudet och minska restiden för arbetspendlingen. Kommunen ska fortsätta samverka med berörda aktörer och kommunerna inom Stockholm Nordost, StoNo för att driva på utvecklingen av kollektivtrafikområdet och transportinfrastrukturen i regionen. Läs mer om regional samverkan under avsnittet Regionala och mellankommunala intressen.

Vaxholm kan genom att planera för bostäder, skolor och arbetsplatser m.m. i kollektivtrafiknära lägen och utveckla viktiga målpunkter och strategiska korsningar förbättra möjligheten att resa kollektivt och därmed öka andelen kollektivtrafikresenärer. Kommunen behöver även planera och ge utrymme för infartsparkeringar för bil och cykel samt bra och säkra gång- och cykelvägar till och från hållplatser.

Kollektivtrafik på land

En stombusslinje med hög turtäthet trafikerar sträckan Vaxholm-Östra station med hållplatser på Vaxön, Kullön, Resarö och ytterligare platser längs väg 274. Andra busslinjer finns även på Vaxön, Rindö, Resarö och Tynningö. Resor med kollektiva transportmedel ska vara ett attraktivt färdmedel, som erbjuder, enkla, snabba och säkra transporter som utvecklas i takt med befolkningsökningen i Vaxholm. På Vaxön finns de bästa förutsättningar för en attraktiv kollektivtrafik för boende och besökare. Liknande förutsättningar finns även på Resarö, dock behöver bussförbindelser till och från Engarn samt utrymme för infartsparkeringar och förutsättningar för cykeltrafik förbättras. För boende på Rindö och Skarpö är det viktigt att minimera antalet byten för resor till Stockholm samt förbättra förutsättningar att resa till stadskärnan. Det är viktigt att färjetrafiken samordnas med kollektivtrafiken. En förbättrad koppling mellan Skarpöbron och färjeläget på västra Rindö kan bidra till att öka andelen resenärer från Skarpö som väljer att åka kollektivt.

Längs väg 274 finns strategiska korsningar som kan utvecklas till attraktiva hållplatser för att underlätta byten och få en ökad tillgänglighet och resande till och från Vaxholm. De finns främst längs sträckan västra Rindö till Engarn på Resarö. De ska vara lättillgängliga och i första hand nås av gång- och cykeltrafikanter samt i viss mån bil. De ska bidra till att underlätta för resenärer att åka kollektivt och bli en del i en attraktiv stadsmiljö. De ska även erbjuda parkeringsplatser

för cykel och där det är möjligt infartsparkering för bil. Detta kräver samarbete med berörda aktörer eftersom kommunen inte har rådighet över kollektivtrafik, hållplatser m.m. Vissa av de strategiska korsningarna kan även vara lämpliga för att stärka och utveckla nya och befintliga service och arbetsplatser.

På medellång sikt är utbyggnaden av ett resecentrum i Arninge (Täby kommun) en viktig målpunkt för fortsatt resande inom Stockholmsregionen och vidare. Det är av stort vikt att resenärer med kollektivtrafik till och från Vaxholm erbjuds snabba och gena bussförbindelser.

Kollektivtrafik på vatten

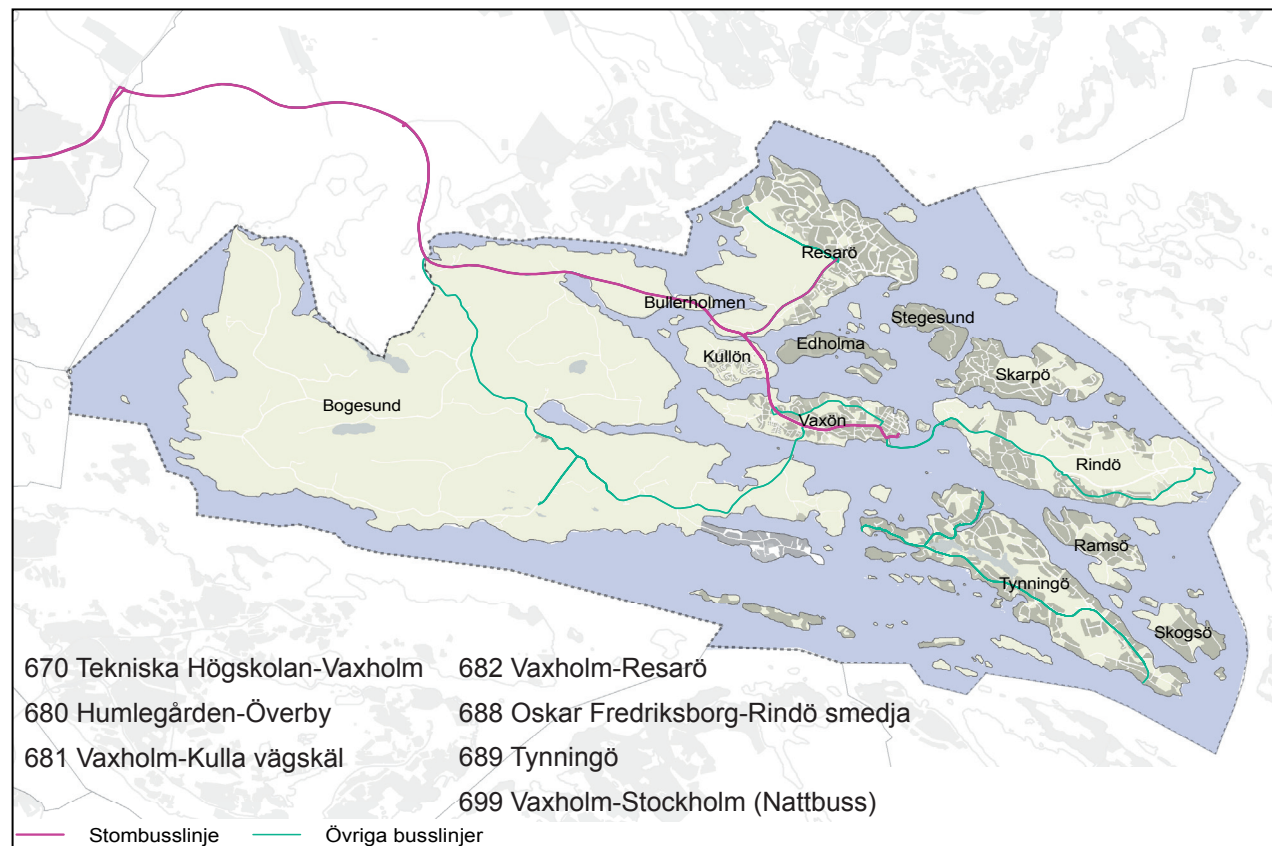
Båttrafiken är ett naturligt och viktigt trafikslag för Vaxholm som skärgårdskommun. Reguljär båttrafik trafikerar allmänna bryggor året runt på Vaxön, Rindö, Skarpö, Tynningö, Ramsö m.fl. Under vintertid har trafiken vissa begränsningar. Båttrafiken i skärgården behöver anpassas mer till de boende på öarna. Den pågående befolkningsökningen med fortsatt omvandling av fritidshus till åretruntboende samt utveckling av nya bebyggelseområden t.ex. Rindö hamn innebär att underlaget för pendling ökar och ställer krav på utvecklade båtförbindelser för att t.ex. få ett attraktivt pendlingsalternativ till buss och bil.

Kollektivtrafik på vatten måste ses som en viktig del för att öka arbetspendlingen året runt för boende och verksamma i skärgården.

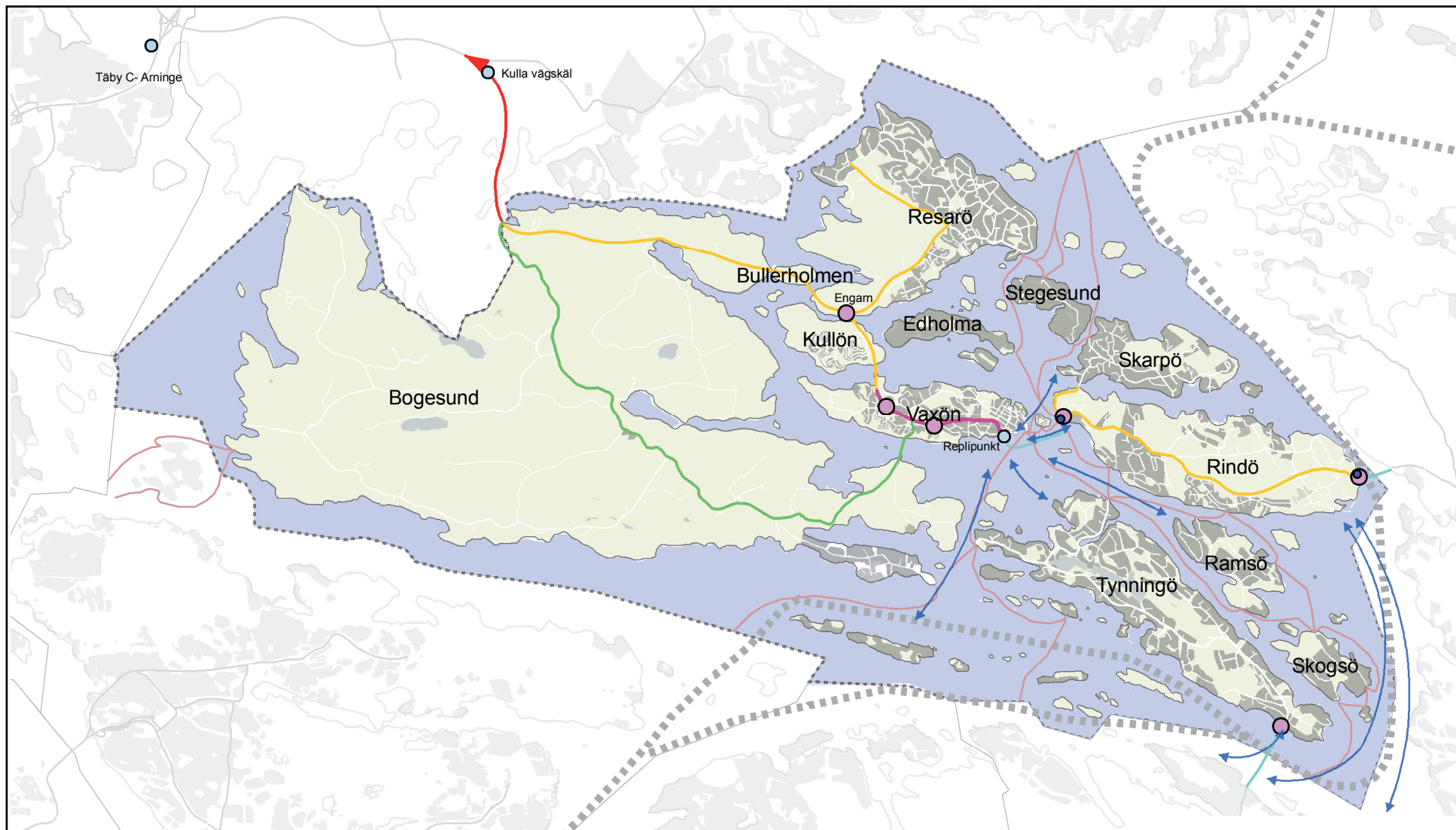
Kommunikationer inom och mellan kommunens områden och öar måste förbättras och utvecklas. Den reguljära båttrafiken ska ha bra turtäthet för att säkerställa goda förutsättningar för boende, service och näringsverksamhet i skärgården. Lokalt ska kommunikationerna i första hand nå målpunkter som stadskärna, kollektivtrafik, service, replipunkt m.m. Regionalt finns utöver

Stockholms centrala delar andra viktiga målpunkter för arbetspendling i Vaxholms grannkommuner. Detta gäller främst Lidingö, Nacka och Värmdö som har goda förutsättningar för byten till olika kollektivtrafikslag. En mer attraktiv båtpendling är viktig för att minska belastningen på vägnätet lokalt och regionalt samt för att minska negativa effekter på miljö t.ex. luftkvalitet och buller.

Busslinjenät i Vaxholm

Kommunikationer på land och vatten

Kommunikationer på land

Utvecklingsstråk/Vägnät/Infrastruktur

- Lokalt
- ➔ Regionalt
- Regionalt/Lokalt
- Stadsgata

Bytespunkter för land och vattentrafik

- Lokal
- Regional

Replipunkt
(Söderhamnsplan/Västerhamnsplan)

Kommunikationer på vatten

Utvecklingsstråk/Infrastruktur

- Befintliga båtlinjer
- ↔ Viktiga stråk och kopplingar
- Befintlig färjeled

Reservfärjelägen, förslag

- Reservfärjeläge

Farleder

- Farleder*

* Utöver dessa farleder som bedöms vara av riksintresse finns andra allmänna farleder som bör beaktas.

För att förbättra möjligheter för boende med egen båt att nå stadskärna, replipunkt, kollektivtrafik, aktiviteter och service m.m. bör behov av fler allmänna bryggor i anslutning till kommunal service studeras. Det är även intressant att på längre sikt främja möjligheter och initiativ till utveckling av lokala turer med båt.

Området kring Västerhamnsplan och Söderhamnsplan är utpekad som replipunkt i RUF 2010 och det är viktigt att kommunen tillsammans med berörda aktörer utvecklar den för att koppla samman land- och sjötrafik. Vid bytespunkter och allmänna bryggor är det generellt viktigt att kollektivtrafik och transporter samordnas för att underlätta byten mellan olika trafikslag, att behov av infartsparkering för bil och cykel beaktas samt att samordna tidtabeller för land- och sjötrafik t.ex. på Vaxön, Rindö, Skarpö och Tynningö.

Stråk för gång- och cykeltrafik

Det är viktigt att kommunen verkar för goda möjligheter att ta sig fram med olika transportmedel lokalt och regionalt. För minskad miljöpåverkan och ökad folkhälsa bör bl.a. andelen cyklisterna öka. Det ska vara enkelt, snabbt och säkert att ta sig fram med cykel i Vaxholm. Detta kan åstadkommas genom att bl.a. bygga ut sammanhängande cykelstråk till olika målpunkter och hållplatser för att skapa möjligheter till byten mellan olika trafikslag.

Planeringen av cykelvägar ska prioriteras inom utvecklingsområden på Vaxön, Resarö och Rindö

och gäller främst resor mellan bostad och skola, till hållplatser, natur- och rekreationsområden, handel, service och aktivitetsanläggningar. Cykelvägarna ska vara en del av ett sammanhängande cykelnät och erbjuda cykelparkeringar vid attraktiva målpunkter och strategiska korsningar.

Vaxholms gång- och cykelvägnät måste studeras i ett större sammanhang för att ta fram en åtgärdsplan med förslag till förbättringar och åtgärder för befintliga och nya stråk. Detta arbete måste göras i samarbete med berörda aktörer och väghållare. I detta ingår även att se över kopplingen till grannkommunernas gång- och cykelnät. I kommande planering på mer detaljerad nivå inom utvecklingsområden på Vaxön, Rindö och Resarö ska behov och möjligheter för cykelvägar och lokalisering av cykelparkeringar studeras. Kommunen bör även studera möjligheten att ta fram en cykelparkeringsnorm.

Kommunen ska aktivt samverka med berörda aktörer och väghållare för att utveckla regionala cykelstråk med kopplingar till lokala stråk. Det är angeläget med en utbyggnad av gång- och cykelväg till Bogesund, som är ett attraktivt besöksmål för Vaxholm och hela stockholmsregionen. Idag nås området främst med bil varför en cykelväg ökar tillgängligheten, stimulerar cykelturism och besöksnäring samt främjar aktiva transporter och fysisk aktivitet. I första hand bör cykelväg planeras fram till Bogesunds slott med närhet till stall, vandrarhem och golfbana. Arninge resecentrum (Täby kommun) kommer att utvecklas till en

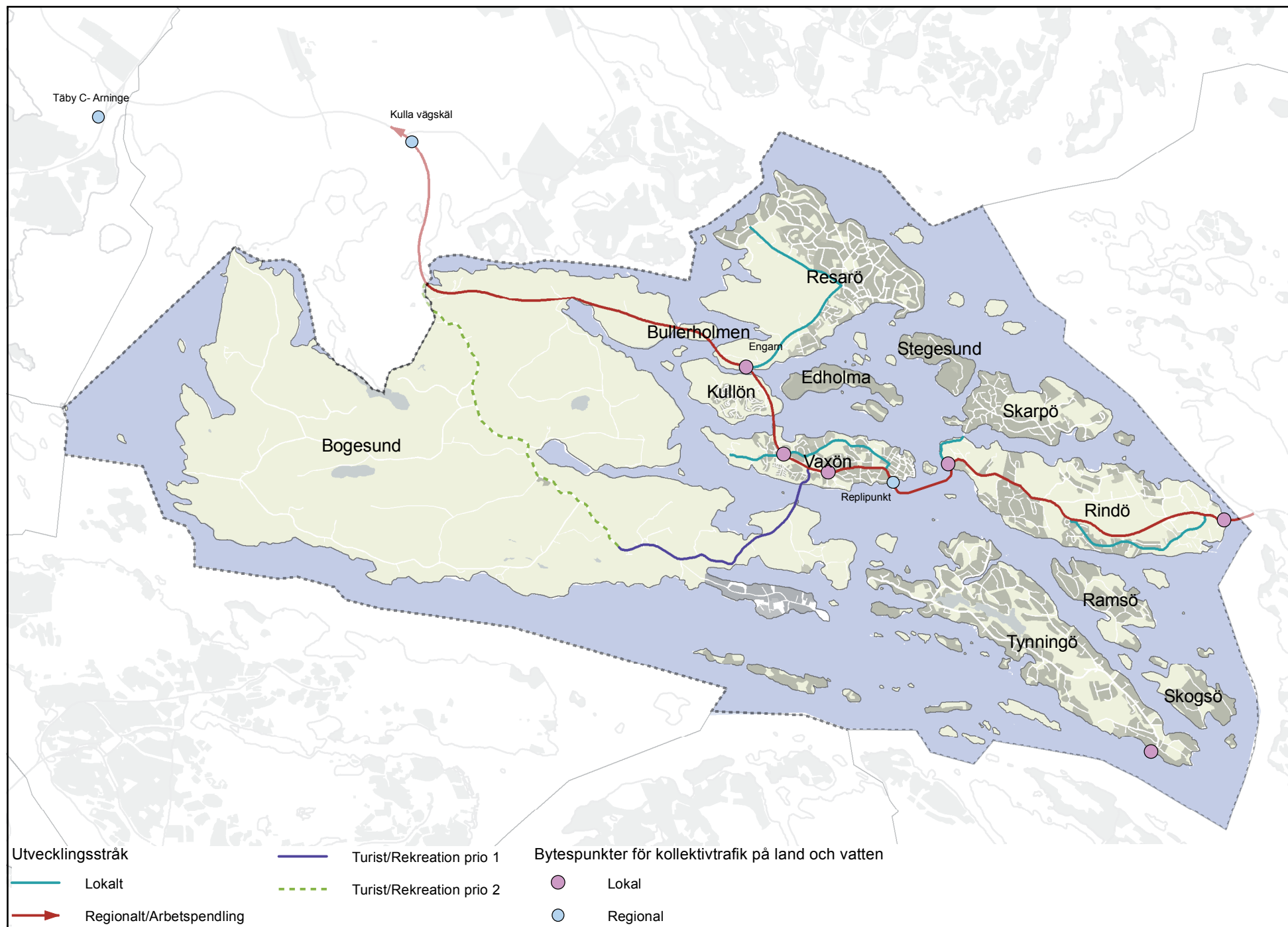
attraktiv målpunkt i regionen som på sikt bör nås via en cykelväg längs väg 274 för att möjliggöra arbetspendling inom nordostsektorn.

I omvandlingsområden på t.ex. Rindö, Skarpö och Tynningö finns behov att förbättra möjligheten att cykla till och från kollektiva transportmedel och vägfärjor. Samordning av kollektivtrafik och ökad möjlighet att cykla kan bidra till minskat bilberoende. På Rindö behöver kopplingar göras till det sammanhängande cykelstråk som planeras längs Rindövägen. För boende på Skarpö kan möjligheten att cykla förbättras genom att restaurera Skarpövägen bl.a. för att få till en separerad cykelväg från färjeläget till Skarpöbron alternativt med en ny sträckning av Skarpövägen öster om Rindö redutt. En ny sträckning innebär att Skarpövägen kan användas till gång- och cykeltrafik samt ger ökade förutsättningar att förbättra kollektivtrafiken till och från området nära Skarpöbron. Båda utvecklingsalternativen för Skarpövägen ska studeras i samband med detaljplanering av området på västra Rindö kallat Rindö smedja. För Tynningö finns behov av åtgärder på i första hand huvudvägarna Tynningövägen/Norra Tynningövägen för att möjliggöra cykelstråk. Möjliga cykelvägar inom omvandlingsområden ska studeras i kommande planering på mer detaljerad nivå.

Se karta för nuläge och utveckling av lokala och regionala cykelstråk.

Cykelstråk lokalt och regionalt samt bytespunkter för kollektivtrafik, land & vatten

Färjeleder och allmänna farleder

I Vaxholm finns allmänna vägfärjor på tre leder: Oxdjupsleden, Vaxholmsleden och Tynningöleden mellan Tynningö och Norra Lagnö (Värmdö), se karta. Färjetrafiken är en viktig förutsättning för boende på Rindö, Skarpö och Tynningö. Kapaciteten för färjetrafiken måste säkerställas och utökas i den takt behoven ökar. Färjorna ska vara anpassade för samtliga trafikslag dvs. även gående och cyklister. Framkomlighet och fungerande ytor för fordon i färjekö vid färjelägena måste säkerställas och kapaciteten anpassas till ökad befolkning och ny bebyggelseutveckling och omvandling. Behov av cykelparkering och infartsparkering för bil ska beaktas för samtliga färjelägen i Vaxholm.

Färjelägen på Tynningö och Norra Lagnö (Värmdö) ska byggas om för att anpassas till Trafikverkets standard t.ex. skyltning, gestaltning och ny bom. Det krävs även en tydligare uppställning för väntande trafikanter och trafiksäkerhetsåtgärder samt färjevaktarstuga.

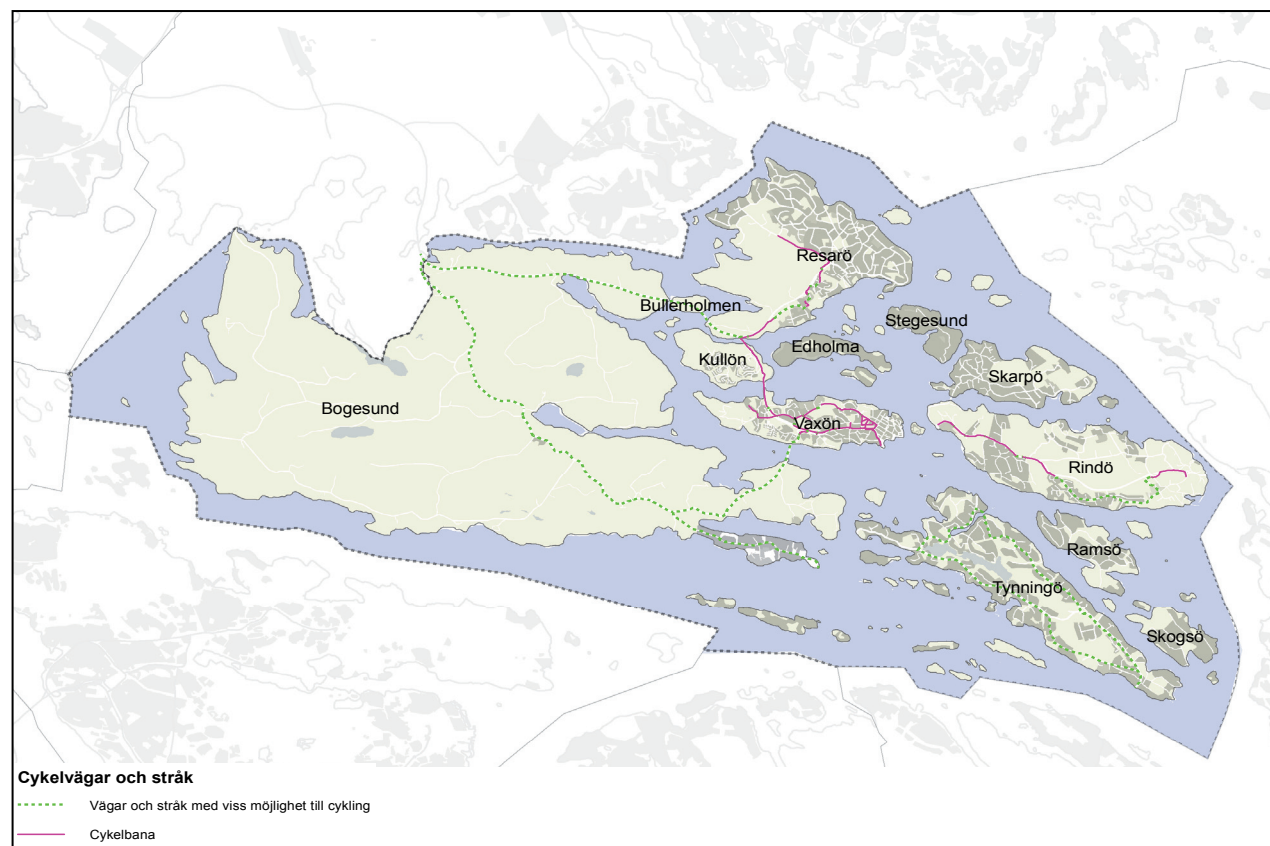
Behov av reservfärjelägen för att ytterligare kunna möta behov och säkra framkomligheten t.ex. vid eventuella driftsproblem ska beaktas för samtliga leder. I kommande planering på mer detaljerad nivå behöver dessa lägen säkerställas så att funktionen inte omöjliggörs. Trafiksäkerhet och framkomlighet för fotgängare, cyklister, bilister samt uttryckningsfordon ska beaktas till och från färjelägena. Bussar och andra kollektiva transportmedel ska samordnas med färjeturer, så att

det underlättar och blir mer attraktivt för boende och besökare på t.ex. Rindö, Skarpö och Tynningö att resa kollektivt.

Färjetrafiken mellan Oxdjupsleden och Vaxholmsleden bidrar till genomfart av trafik och transporter på Rindö och vidare längs väg 274 genom Vaxholm. Detta bidrar till negativa effekter

för trafiksäkerhet och miljö t.ex. buller, luftkvalitet och koldioxidutsläpp längs hela stråket. Transporter med tunga och breda fordon mellan norra och södra Stockholm kan i dagsläget utnyttja en färjeled för dispenstrafik mellan Slagsta i Botkyrka kommun och Tyska Botten i Södra Ängby i Stockholms stad. Färjeleden ska avlasta Essingeleden och Ekerö. Färjeleden är tillfällig och dess kapacitet utnyttjas inte fullt ut i dagsläget. För Vaxholm är det angeläget att studera ytterligare alternativ för

Befintliga cykelstråk

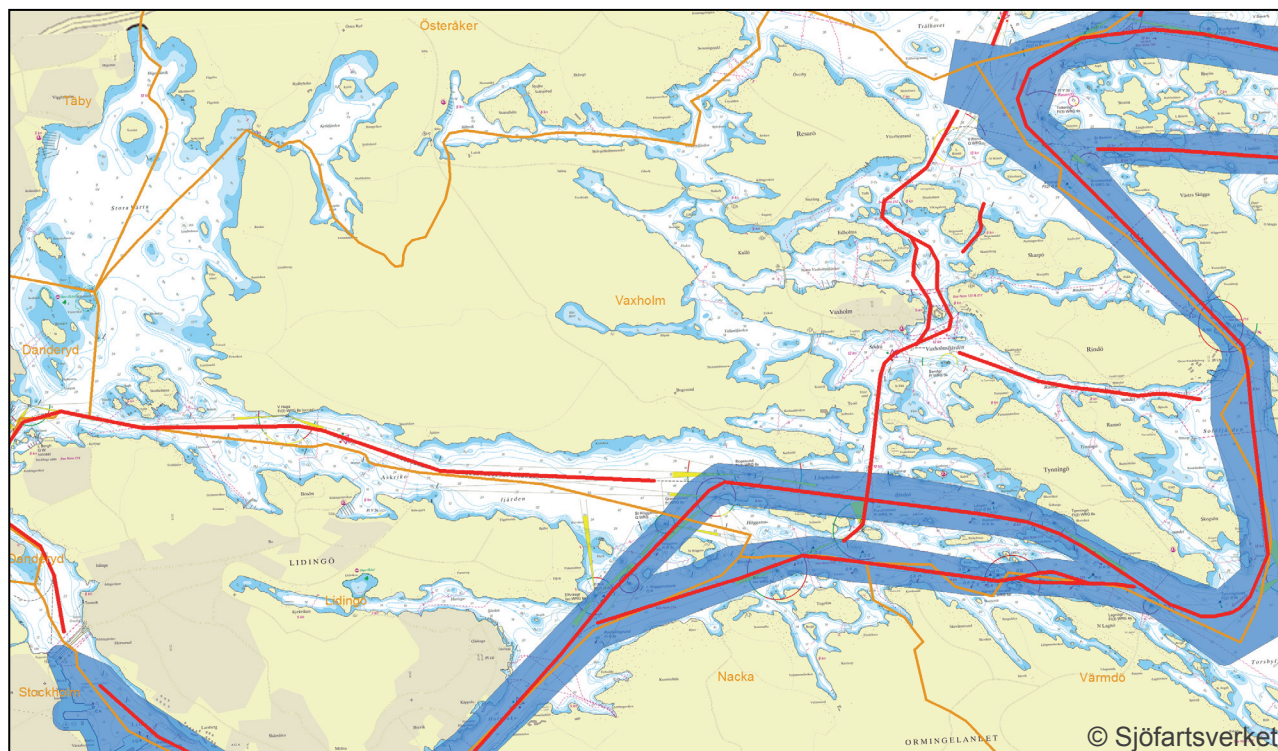

att minska genomfartstrafiken av tunga och breda transporter. Trafiksituationen och färjeläget på Rindö ska studeras i detaljplaneringen av området kring västra Rindö.

Allmänna farleder

I kommunens vattenområden finns utöver riksintresseklassade farleder allmänna samt andra farleder som behöver beaktas i kommande planering, så att det inte försämrar sjöfartens tillgänglighet, framkomlighet och säkerhet. Se

Allmänna farleder (röda linjer)

karta som redogör för aktuella farleder.

Vägnät, infrastruktur och transporter

Väl fungerande vägnät och infrastruktur med god trafiksäkerhet och framkomlighet är viktigt för att kunna erbjuda goda kommunikationer för boende och besökare. I kommunen finns tre olika väghållare för vägnätet: Vaxholms stad/kommunen, Trafikverket och enskild väghållning främst via t.ex. samfällighetsföreningar. Inom det kommunala vägnätet ansvarar Vaxholms stad för gatunätets utformning och funktion.

Väg 274 sträcker sig genom hela kommunen med Trafikverket som väghållare. Vägen är klassad som primär transportled för farligt gods från E18 till Vaxholms kaj vilket medför vissa restriktioner vid planering och nybyggnation intill vägen. Det är önskvärt att nuvarande klassificering ändras. Vägen ingår också i det omledningsvägnät som finns definierat för Essingeleden dvs. för vissa transporter samt i nödsituationer när leden inte är farbar. Tung och skrymmande transporter genom Vaxholm påverkar stadsmiljön negativt. En övergripande riskanalys har tagits fram för väg 274. Eventuella risker som väg 274 skulle kunna innebära mot omgivningen har identifierats och analyserats på en övergripande nivå. Den ger även förslag till åtgärder för att hantera eventuella risker vid planering av ny bebyggelse. I avsnittet miljö- och riskfaktorer finns en karta som redogör för de generella riktlinjer som riskanalysen kommit fram till. I kommande planering på mer detaljerad nivå inom områden nära väg 274 ska åtgärderna studeras mer i detalj.

Stråket längs väg 274 är en viktig förutsättning för att få en god kollektivtrafikförsörjning i Vaxholm. Längs stråket finns ett antal viktiga bytespunkter som behöver utvecklas och bli mer attraktiva. Ny bebyggelseutveckling har inriktningen att Vaxön ska förstärkas som kommunens tyngdpunkt för bostäder och verksamheter. Sträckningen över Vaxön ska förbättras och omvandlas till en stadsgata som bidrar till en attraktiv stads- och boendemiljö. En stadsgata kan innebära både utveckling av vägen och omgivningens utformning

t.ex. tydliga avgränsningar för olika trafikslag samt att komplettera med vegetation, belysning, parkering, skyltning m.m. Utformningen ska bidra till en god hastighetsefterlevnad, trafiksäkerhet och framkomlighet för samtliga trafikslag.

Trafiksituationen behöver även förbättras för andra platser längs väg 274 t.ex. vid Engarn, Eriksökorset, Västerhamnsplan/Söderhamnsplan och vid Kulla vägskäl i Österåkers kommun. Samtliga har stor påverkan på bl.a. kollektivtrafiken för Vaxholm.

Framtida planering och infrastruktursatsningar måste studeras i ett större sammanhang och beakta bebyggelseplanering och befolkningsökning enligt kommunens prognoser. Utvecklingen av stråket genom Vaxholm måste också beakta färjetrafiken vid Oxdjupsleden och Vaxholmsleden.

På Resarö finns två större vägar där Trafikverket är väghållare: Resarövägen och Ytterbyvägen. För Överbyvägen och vägar inom ett mindre område kring Ytterby är kommunen väghållare. I övrigt består vägnätet på Resarö till stora delar av enskilda vägar. I kommande planering på mer detaljerad nivå för Storäng, Engarn, Killingen ska bl.a. huvudmannaskap och väginfrastruktur studeras. Längs Resarövägen och Överbyvägen planeras för ett sammanhängande cykelstråk. I planeringen för området Resarö mitt föreslås en cirkulationsplats i korsningen Resarövägen-Överbyvägen-Ytterbyvägen.

Rindövägen är en del av väg 274 som kräver åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter t.ex. en gång- och cykelväg eller hastighetsdämpande åtgärder. Vägnätet på Skarpö består av enskilda vägar. En stor del av Skarpös karaktär utgörs av de smala vägarna och huvudinriktningen bör därför vara att så långt som möjligt bibehålla nuvarande utformning. I fördjupningen av Vaxholms stads översiktsplan för delen Rindö och Skarpö anges att standarden på Skarpövägen från färjeläget till Skarpöbron bör förbättras. I dagsläget finns två alternativa lösningar: restaurering av Skarpövägen mellan färjeläget och Skarpöbron samt en ny sträckning av Skarpövägen öster om Rindö redutt. Dessa alternativ och trafiksituation på västra delen av Rindö ska studeras i kommande planering på mer detaljerad nivå för området kallat Rindö smedja. Läs mer i avsnittet om Rindö smedja i Del 3. Kommande bebyggelseutveckling och omvandling ger en ökning av antalet bofasta på Rindö och Skarpö vilket gör att trafikbelastningen ökar. Alternativa trafikmönster t.ex. kollektivtrafik med buss och båt kan bidra till att minska bilberoendet. Lokalisering av fler verksamheter och arbetstillfällen på Rindö och Skarpö kan också bidra till att trafikflödena mellan Rindö och Vaxön minskar.

På Tynningö finns ett vägnät som består dels av enskilda vägar samt en statlig väg (Tynningövägen/Norra Tynningö vägen). Vägarna är smala och till stor del underdimensionerade. Nuvarande vägnät behöver förbättras samt att den väntade

ökningen av boende ställer krav på åtgärder som ökar trafiksäkerhet och framkomlighet. Det finns också behov att förbättra möjligheten att cykla på ön i första hand till och från kommunikationer och vägfärja. Åtgärderna gäller främst huvudvägarna Tynningövägen/Norra Tynningövägen. Samordning av kollektivtrafik och ökad möjlighet att cykla kan bidra till att minska bilberoendet för delar av Tynningö.

Övriga vägar i kommunen har relativt lågt trafikflöde och kapaciteten ses inte som ett problem. För det kommunala vägnätet är trafiksäkerhetsåtgärder, särskilt viktigt nära skolor, förskolor och idrottsanläggningar m.m. I omvandlingsområden som detaljplaneras för att underlätta permanentboende ska viktiga funktioner som utryckningsfordons framkomlighet, avfallshämtning m.m. även bevakas. Planering på mer detaljerad nivå ska studera möjligheter och behov för utveckling av kommunikationer och infrastruktur i kommunen.

Transporter

Väl fungerande godstransporter är en förutsättning för att samhället, handel och näringsliv ska fungera. Samtidigt kan godstransporter ge negativa konsekvenser för stadsmiljön t.ex. buller och koldioxidutsläpp. Det finns behov att effektivisera och hitta hållbara lösningar för godstransporter för att t.ex. minska koldioxidutsläppen och öka livskvaliteten för de människorna som bor och vistas i staden.

För att minska antalet transporter måste kommunen ge utrymme och främja alternativa transportmedel. Kommunen bör i sin trafikplanering aktivt arbeta för att skapa goda förutsättningar för buss- och cykeltrafik samt hållbara godstransporter i samarbete med berörda aktörer, entreprenörer, fastighetsägare och näringsidkare. Genom att främja regionala lösningar för vatten och avlopp, avfall och återvinning kan även transporter effektiviseras och minska de negativa effekterna på miljön.

Framtida utveckling av väg 274, åtgärdsvalsstudie

På väg in mot Vaxholm ska väg 274 ha en utformning som gradvis övergår till en stadsgata. Trafikanter ska få en tydlig signal om att staden närmar sig t.ex. en entré vid Bullerholmen med information och utkiksplats samt en cirkulationsplats vid Engarn. Här är det också viktigt att olika trafikslag kan nyttja stråket och att det är utformat för god trafiksäkerhet, hastighetsefterlevnad och framkomlighet.

Trafikverket Region Stockholm har i samarbete med Vaxholm och Österåkers kommun tagit fram en s.k. åtgärdsvalsstudie för stråket längs väg 274. Stråkets nuvarande funktion har analyserats och möjlig framtida utveckling och åtgärder har diskuterats. Följande vision och mål ska vara vägledande i kommande utveckling:

Stråket och korsningar har en utformning som bidrar till en god trafiksäkerhet och hastighetsefterlevnad med god framkomlighet för alla trafikanter. Utformning av väg 274 är funktionsanpassad från Arninge till och med östra Rindö och övergår gradvis till stadsmässig karaktär på väg in till Vaxön. Vägmiljön i sin helhet är trafiksäker med ett sammanhängande cykelstråk med god standard. Restiden för hela resan med kollektivtrafiken är konkurrenskraftig.

- Öka kollektivtrafikens attraktionskraft
- Öka attraktionskraften för resor till fots och med cykel
- Öka trafiksäkerheten på sträckan för samtliga trafikanter
- Minska väg 274:as barriäreffekter

Huvudmannaskap för vägar m.m.

I kommunen finns det tre olika väghållare för vägnätet: Vaxholms stad, Trafikverket och enskild väghållning främst via t.ex. samfällighetsföreningar. Vaxholms stad har ansvar för gator inom samlad bebyggelse med kommunalt huvudmannaskap. Det är framförallt gatorna på Vaxön och inom mindre områden på Resarö och Rindö. Trafikverket ansvarar för väg 274, Resarövägen, Ytterbyvägen, del av Skarpövägen, Bogesundsvägen, Tynningövägen och Norra Tynningövägen. Övriga vägar är enskilda och sköts oftast av en samfällighetsförening eller vägförening. I några fall är det fastighetsägarna i området kring vägen som sköter om den utan någon bildad förening. Väghållaren sköter t.ex. drift och underhåll av vägen samt ansvarar för trafiksäkerhetsåtgärder. Se karta för

huvudmannaskap för vägar inom Vaxholm.

Huvudmannaskapet för vissa vägar och områden i kommunen är reglerat genom detaljplaner. För övriga områden varierar ansvaret. I vissa områden finns samfällighetsföreningar som via Lantmäteriets anläggningsbeslut har ansvaret, i andra områden har tomtägarföreningar tagit på sig ansvaret. Med en ökad andel permanentboende ökar behovet att reglera ansvaret för väghållningen. Ambitionen bör vara att viktiga målpunkter nås via statlig eller kommunal väg. Avsikten är att kommunen ska ta fram riktlinjer för vilket huvudmannaskap som bör gälla för olika områden. En väg bör också ha ett sammanhållet huvudmannaskap över hela sträckan. I samtliga detaljplaner ska anges vem som ska vara huvudman för allmänna platser inom planområdet. Kommunalt och enskilt huvudmannaskap kan numera kombineras i en detaljplan.

Kommunalt huvudmannaskap

Vid kommunalt huvudmannaskap är det kommunen som planerar, projekterar, bygger, rustar upp och sköter vägarna samt genomför eventuella åtgärder på allmän platsmark i området. Kommunen har rätt att lösa in mark för detta ändamål. Kommunen har möjlighet att låta fastighetsägarna i området betala åtgärderna genom uttag av gatukostnader.

Enskilt huvudmannaskap, vägföreningar m fl

Enskilt huvudmannaskap innebär att det är någon annan än kommunen som ansvarar för projektering, byggande och förvaltning av vägar

och övrig allmän platsmark i området. Det enskilda huvudmannaskapet innebär att det kan vara olika huvudmän för vägar och övrig allmän platsmark. Genom en fastighets deltagande i en gemensamhetsanläggning fördelas kostnader för den enskilda vägens utförande, drift och underhåll mellan de fastigheter som nyttjar vägen efter andelstal. En gemensamhetsanläggning bildas genom en anläggningsförrättning som handläggs av Lantmäteriet. En samfällighetsförening kan bildas för att förvalta gemensamhetsanläggningen. Fastighetsägarna belastas av kostnader för upprustning, utbyggnad, drift och underhåll i form av avgift till samfällighetsföreningen/vägföreningen. Enskild väghållning bör skötas av en samfällighetsförening/vägförening.

Parkeringsplatser för bil

Parkeringsbehovet i Vaxholm är mycket varierande under året. Sommartid är efterfrågan stor och parkeringsbristen påtaglig, medan utbudet är tillräckligt för att hantera efterfrågan resterande del av året. Detta gäller främst inom stadskärnan på Vaxön. En lösning av parkeringsproblematiken i de centrala delarna av Vaxholm under främst sommarmånaderna är en komplex fråga som i dagsläget saknar en självklar lösning. I ett samarbete mellan kommunen, näringsliv och boende behöver lösningar för parkering studeras både på kort och lång sikt. Åtgärder för att lösa parkeringssituationen handlar både om att tillskapa nya parkeringsplatser men även att optimera nuvarande parkeringsplatser. Det handlar

också om att utveckla och skapa förutsättningar för alternativa transportmedel för att minska bilberoendet bland boende och besökare. Genom att bygga bostäder i kollektivtrafikhärlägen bidrar kommunen till att planera för kortare avstånd i staden vilket gynnar möjligheten att ta sig fram på gång- och cykelvägar samt med hjälp av kollektivtrafik. Kommunen måste även planera för infartsparkeringar/pendlarparkeringar för bil och cykel nära viktiga målpunkter och bytespunkter m.m. vilket i förlängningen kan ge en minskad efterfrågan på parkeringsplatser. Ökad kollektivtrafik till perifera delar av kommunen kan minska belastningen på infartsparkeringar.

För Vaxön finns en parkeringsnorm för bostäder och verksamheter som är vägledande för detaljplanering och bygglovgivning. I kommande revideringar av parkeringsnormen bör hänsyn även tas till aspekter som kan minska behovet av antalet parkeringsplatser t.ex. närhet till kollektivtrafik, storlek på bostad och möjligheter till samåkning (bilpool). Vid nybyggnation är det viktigt att parkeringsnormen stämmer överens med det reella behovet.

Teknisk försörjning; Vatten och avlopp, (VA) och dagvatten

En av de stora utmaningarna för Vaxholm är hur vatten- och avloppshanteringen ska lösas i takt med den växande befolkningen inom de närmaste 20 åren samt hur enskilda avlopp på öar ska hanteras med ökade miljökrav från EU genom bl.a. vattendirektivet. En avgörande faktor för utbyggnad av allmänt vatten och avlopp är framtida kapacitet i den storskaliga VA-försörjningen. Kommunens VA-policy och VA-plan ger riktlinjer för planering och utveckling av den allmänna VA-anläggningen, dagvattenhantering samt för enskilt VA utanför verksamhetsområdet.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Utveckling av en robust teknisk försörjning i områden nära befintlig infrastruktur, kollektivtrafik och service ska främjas.
- Planering av bebyggelse- och omvandlingsområden ska samordnas med VA-planen.
- Områden utanför nuvarande samt framtida planerade verksamhetsområde ska erbjudas stöd i form av enskild VA-rådgivning.
- Utveckling och aktiviteter som förbättrar möjligheten att nå gällande miljö kvalitetsnormer för vatten ska främjas.

Den allmänna VA-anläggningen

Vaxholmsvatten är dotterbolag till Roslagsvatten AB och är huvudman för vatten och avlopp i Vaxholm. Roslagsvatten AB ägs gemensamt av fem kommuner norr om Stockholm och ansvarar för att rena avloppsvatten och distribuera dricksvatten, som köps av kommunförbundet Norrvatten. Vaxholmsvatten AB äger ledningsnätet inom Vaxholm. Roslagsvatten AB förvaltar och sköter ledningsnät, reningsverk och pumpstationer samt levererar dricksvatten och omhändertar avloppsvatten. Alla fastigheter som är anslutna till allmänt vatten och avlopp ingår i vatten- och avloppskollektivet och ska kollektivt svara för samtliga kostnader. Verksamheten ska bedrivas till en självkostnad.

Dagens allmänna VA-verksamhetsområden finns på Vaxön, Kullön, Resarö, Rindö, Karlsudd samt två mindre på Stegesund/Hästholmen, se karta för nuvarande verksamhetsområde. Av Vaxholms totalt ca 11000 invånare är ca 9500 anslutna till det allmänna VA-nätet.

Dricksvatten

Kommunalförbundet Norrvatten levererar allt allmänt dricksvatten i Vaxholm. Dricksvattnet produceras i Järfälla med Mälaren som råvattentäkt. Som reservvattentäkt finns det i Norrvattens distributionsnät fyra grundvattenverk som vid behov kan producera ca 75% av Görvålnerkets normalproduktion i en vecka. Norrvatten har dessutom ett samarbete med

Stockholm vatten som innebär att man kan överföra vatten till varandra.

Dricksvattnet levereras till kommunen via Norrvattens ledningssystem i Vaxholmsvägen samt till Resarö via Österåkers kommun. Distributionen inom kommunen sker via Vaxholmsvattens allmänna vattenledningar. Den dubbla drickvattenanslutningen bidrar till att minska effekterna vid avbrott på endera distributionsledning då Vaxholm temporärt kan få dricksvatten via den andra inmatningen. Allt dricksvatten till Vaxholm och Österåker kommer dock via en enkelmatad vattenledning i Rydbo varför konsekvenserna vid en läcka på den sträckan skulle bli mera omfattande. Norrvattens reservmatning till Österåker/Vaxholm via Vallentuna kommer förbättra leveranssäkerheten väsentligt.

Dricksvattentillgången för Tynningö, Ramsö och Skogsö har bedömts med hjälp av en grundvattenutredning. Enligt utredningen framgår att för hela Tynningö är vattenbalansen positiv, dvs. nybildningen av grundvatten är större än uttaget. Längs Tynningös kust finns det däremot små möjligheter att ta ut mer grundvatten utan risk för saltvatteninträngning eller andra vattenkvalitetsproblem. På Ramsö är grundvattenmagasinet otillräckligt för nuvarande permanentboende (16 %, år 2008) och vattenkvaliteten är varierande. På Skogsö är nybildningen av grundvatten större än uttaget men däremot har de flesta brunnar problem med

antingen fluorid, klorid eller bakterier.

Avlopp och avloppsrening

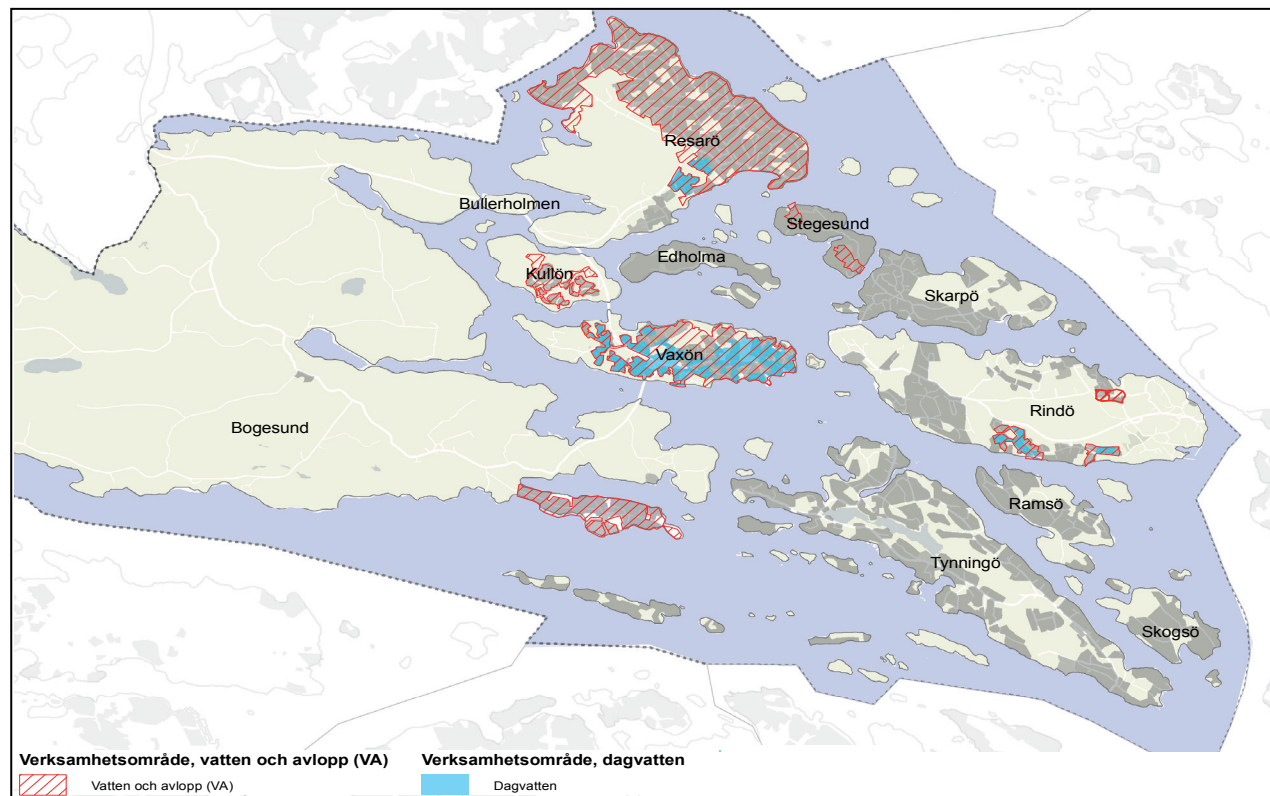
Huvuddelen av Vaxholms allmänna avloppsrening sker vid Blynäs avloppsreningsverk på norra sidan av Vaxön. Spillvattnet från delar av norra Resarö avleds till Margretelunds avloppsreningsverk i Österåker. Det finns även några mindre allmänna reningsverk på Karlsudd, Kullön, Rindö och Stegesund/Hästholmen. Vid Rindö hamn och på Skarpö finns två enskilda reningsverk som sköts på avtal av Roslagsvatten.

Pågående planering och framtida bebyggelseutveckling och omvandling av fritidshusområden innebär att det finns behov att utöka kapaciteten för hantering av allmänt avlopp. Det finns för närvarande tre möjliga alternativ för fortsatt hantering av allmänt avlopp:

1. Utökning av reningskapaciteten för Blynäs avloppsreningsverk.
2. Avleda avloppet från Blynäs avloppsreningsverk till Käppalaverket på Lidingö, som drivs av Käppalaförbundet. Detta kräver en pumpstation på Bogesund samt innebär att Blynäs byggs om till pumpstation.
3. Nytt avloppsreningsverk på Rindö (reservalternativ)

De olika alternativen har en avgörande roll för VA-planeringen både inom och utanför dagens verksamhetsområde för vatten och avlopp. Att säkra VA-försörjningen i omvandlingsområden

Verksamhetsområden för VA och dagvatten

inom Vaxholm är idag kostsamt. Många av dessa områden ligger på öar vilket leder till långa sjöledningar eller medför höga byggkostnader. Kommunens VA-taxa anpassas till de ökade kostnader som detta innebär för VA kollektivet.

Ledningsnät

Ledningsnätet omfattar ca 75 km vattenledningar och ca 65 km avloppsledningar. Det finns 30 pumpstationer för avlopp samt ca 500 LTA-stationer. Bräddning registreras vid alla större

pumpstationer men ingen flödesmätning sker. Samtliga pumpstationer larmar vid hög nivå. Det finns inga tryckstegringsstationer för vattenledningsnätet.

Enskild VA-försörjning

Ca 2000 permanentboende invånare samt ett stort antal fritidshusfastigheter har enskild VA-försörjning. Enskilt avlopp betyder att avloppsvattnet renas på den egna fastigheten eller i en gemensamhetsanläggning för flera

fastigheter t.ex. i ett s.k. mini-reningsverk. Tillstånd och tillsyn utförs av Södra Roslagens Miljö och Hälsoskyddskontor, SRMH. Under åren 2008-2012 har ett omfattande inventeringsarbete utförts för att kontrollera statusen på enskilda avloppsanläggningar. Av de ca 900 inventerade avloppen underkändes 55 %. Statusen varierar mellan olika öar.

Latrintömning av fritidsbåtar

I Vaxholm finns för närvarande tre stationer på Vaxön för tömning av latrin från fritidsbåtar. För kommunen är det angeläget att öka antalet tömningsstationer i Vaxholm. Genom att utöka möjligheten för latrintömning av fritidsbåtar kan förutsättningar för en havs- och vattenmiljön förbättras och gällande miljö kvalitetsnormer nås. I kommande planering på mer detaljerad nivå ska möjliga lokaliseringar för tömningsstationer studeras där det är möjligt. Detta ska ske i samverkan med bl.a. Roslagsvatten AB, marinor och båtklubbar. Det är även intressant att studera möjligheten att samordna med grannkommuner.

Framtida utbyggnad av VA och VA-plan

Kommunen och Roslagsvatten har arbetat med att fram en VA-plan som omfattar hela kommunen. Den ger riktlinjer för planering och utveckling av den allmänna VA-anläggningen, dagvattenhantering samt för enskilt VA utanför verksamhetsområdet. VA-planen består av fem delar:

- VA-Översikt (2011-05-04)
- VA-Policy (antagen av kommunfullmäktige 2011-06-20)
- Plan för VA-försörjning inom nuvarande verksamhetsområde
- Plan för VA-försörjning utanför nuvarande verksamhetsområde (troligtvis under 2013)
- Dagvattenstrategi (2013-01-21)

I VA-planen beskrivs behov av gemensamma VA-lösningar och möjligheter för anslutning till den allmänna VA-anläggningen för respektive kommunedel. Behoven fastställs med utgångspunkt i befintlig och planerad bebyggelse samt tillgång till dricksvatten och påverkan på recipienter. Anslutning kan ske genom utvidgning av verksamhetsområdet och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen eller genom anslutning till den allmänna VA-anläggningen enligt avtal. Möjligheterna till anslutning bedöms utan hänsyn till kapaciteten i huvudsystemet (ledningarna och avloppsreningsverk).

Områdena har prioriterats inbördes för anslutning med hänsyn till behov, möjligheter och andra kommunala intressen i enlighet med kommunens mål för stadsbyggnadsprocessen. Den innebär att bostäder ska byggas i lägen som understödjer en kostnadseffektiv infrastruktur i form av vägar, kollektivtrafik, VA-ledningar m.m. Om behoven av gemensamma VA-lösningar är så stora att kriterierna i 6§, lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster riskerar uppfyllas, krävs en fördjupad

utredning om hur en gemensam VA-lösning kan förenas med kommunens mål för det aktuella området. I prioriteringen för anslutning till den allmänna VA-anläggningen används en femgradig skala:

1. Beslut har redan fattats att inrymma området i verksamhetsområdet (VO)
2. Hög prioritet
3. Medelhög prioritet
4. Låg prioritet
5. Lägsta prioritet eller inte alls inom planens tidshorisont (övriga)

Högre prioritet innebär sannolikt tidigare anslutning dock har inte exakta årtal angetts. Lägsta prioritet innebär att anslutning troligtvis inte är aktuellt under planens tidshorisont d.v.s. före år 2030. På kartan redovisas VA-planens förslag till prioritering för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen.

Områden med prioritet 1-3 är högt eller medelhögt prioriterade för VA-utbyggnad. Likväl kan det i många fall dröja flera år innan utbyggnaden kan genomföras. Under denna tid behöver den befintliga VA-försörjningen fungera tillfredsställande. Föroreningsutsläpp från dåligt fungerande avloppsanläggningar måste begränsas, samtidigt som fastighetsägarna inte bör tvingas till stora investeringar som riskerar bli onyttiga när

utbyggnaden genomförs. Denna avvägning kan underlättas genom:

- VA-rådgivning
- Tydlig information om planerad utbyggnad angående bl.a. tider, avgifter och villkor för inlösen av befintliga anläggningar
- Tidsbegränsade tillstånd för tillfälliga enskilda avloppsanläggningar under vissa förutsättningar

För områden med prioritet 4 och 5 är utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen lågt prioriterad och troligtvis inte aktuell under en lång tid framöver eventuellt inte under hela planeringsperioden. I dessa områden ska i första hand långsiktigt hållbara enskilda VA-lösningar eftersträvas. Ansvaret för anläggningarna ligger på fastighetsägaren enskilt eller samlat i en gemensamhetsanläggning.

För att underlätta åtgärdande av undermåliga enskilda avlopp för fastighetsägarna har en VA-rådgivning för enskilda avlopp startats. VA-rådgivningen för enskilda avlopp kan ses som ett komplement för tillsynen av avlopp. VA-rådgivaren kan hjälpa till med bl.a. att diskutera för- och nackdelar av olika lösningar, medverka på möten, hjälpa vid kontakten med myndigheter samt vara ett stöd i byggfasen. VA-rådgivningen sköts för närvarande av kommunens VA-huvudman.

I många fall finns väl fungerande anläggningar för en eller flera fastigheter. Avloppsanläggningarna behöver kontinuerligt följas upp genom en fungerande tillsyn. I vissa fall är förutsättningarna

Oxdjupsleden

för enskild VA-försörjning goda men avloppsanläggningarna är bristfälliga och behöver utvecklas och förnyas för att uppfylla funktionskraven. Här kan tillsynen kompletteras med VA-rådgivning.

Vissa områden har fått låg prioritet för VA-utbyggnad, trots att det finns ett behov av gemensamma VA-lösningar. Den vanligaste orsaken till detta är att kostnaderna för utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen är så höga att

det inte kan motiveras i förhållande till behovet samt att andra områden prioriterats högre. Dessa områden behöver prioriteras för VA-rådgivning.

Om förutsättningarna för långsiktigt hållbar enskild VA-försörjning försämras kan det vara aktuellt att se över föreslagna prioriteringar i VA-planen. Det kan t.ex. bero på ökad andel permanent boende eller andra ändrade förutsättningar. Områden med försämrade förutsättningar behöver identifieras och tas upp till ny prioritering i den fortsatta VA-

planeringen. Det kan medföra att ett behov av gemensamma VA-lösningar i området identifieras, vilket i sin tur påverkar prioriteringen för VA-utbyggnad.

Dagvatten

I kommunens VA-plan ingår en övergripande dagvattenstrategi som ska ge riktlinjer för hur dagvattenfrågorna ska hanteras för t.ex. bygglovsärenden, framtida planerings- och exploateringsprojekt samt ansvarsfördelning i dagvattensystemet. Dagvatten är ytligt avrinnande regn-, smält- eller spolvatten samt tillfälligt framträngande grundvatten som avrinner från hårdgjorda ytor och genomsläpplig mark via diken eller ledningar till recipienter eller till reningsverk. Inom detaljplanlagt område är dagvatten formellt att betrakta som avloppsvatten.

Kommunalt verksamhetsområde för dagvatten finns på Resarö, Vaxön och på Rindö, se karta. Verksamhetsområdet gäller dagvatten från fastigheter och från gatumark. Det finns inga anlagda eller planerade reningsanläggningar för dagvatten i Vaxholm, men flera kärr och marar (avsnörda havsvikar) fungerar som sedimenteringsanläggningar innan dagvattnet når Östersjön.

Dagvatten kan innehålla ett stort antal föroreningar, huvudsakligen orsakade av de ytor de rinner av från och de verksamheter som pågår på ytorna, men även av luftföroreningar som tillförs via nederbörd. Dagvattnet ska inte utgöra en belastning

på recipienter så att det kan innebära risker för negativa effekter på havs- och vattenmiljöer. I dagvattenstrategin anges en klassning av recipienter utifrån känslighet för föroreningar från dagvatten samt andra utsläpp. Recipientklassningen är gjord med utgångspunkt i vattenstatus enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige), storlek och läge för vattenområdet samt förekomsten av speciellt utpekade skyddsvärda vattenområden och badplatser. Denna klassning ska vara vägledande för planering av, dagvattenutsläpp och bebyggelseutvecklingen.

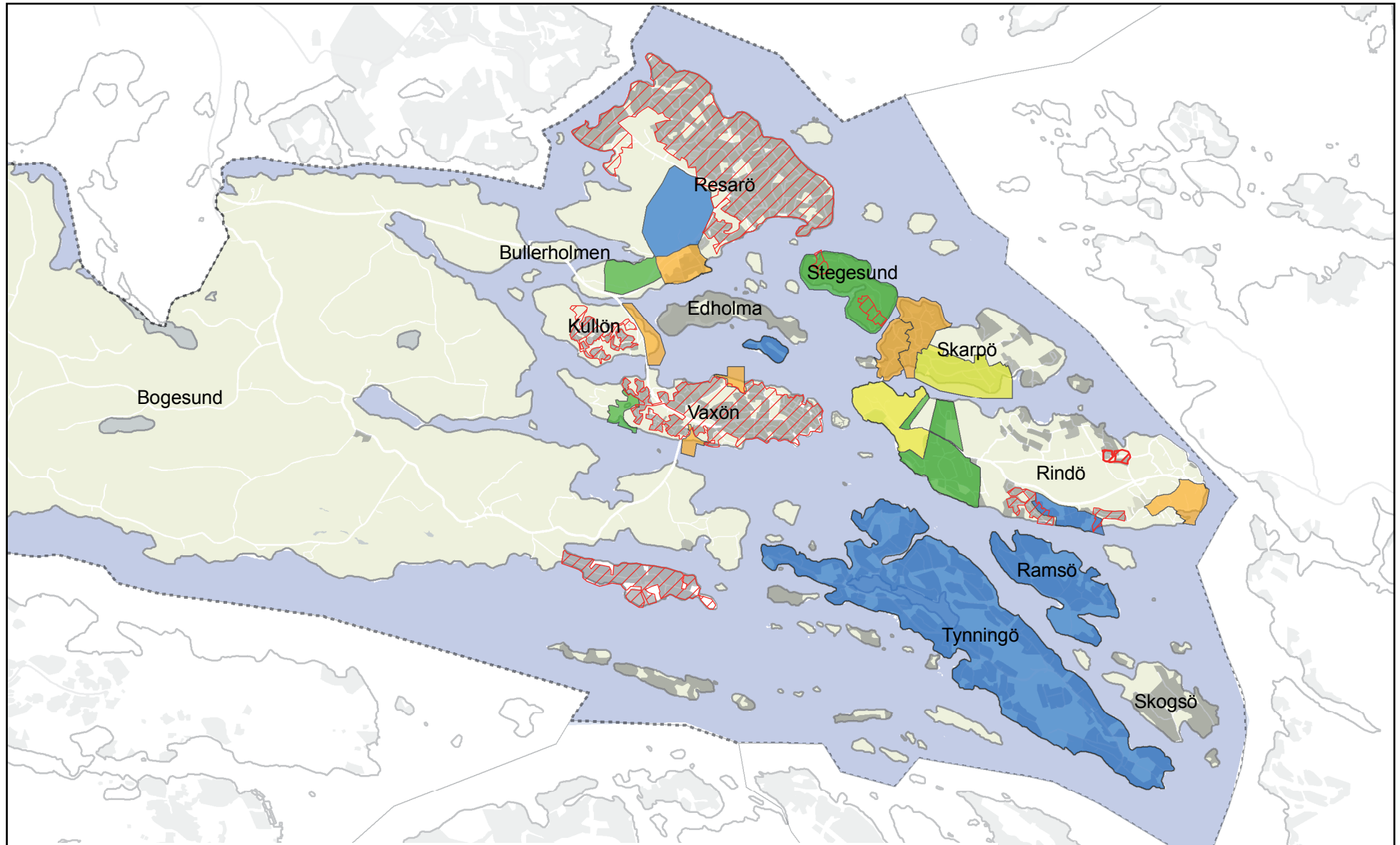
Dagvatten på Vaxön

Vaxön kräver särskild hänsyn ur dagvattensynpunkt på grund av befintlig och planerad bebyggelse, hamnområde och en stor andel hårdgjorda ytor. Det kan finnas behov av åtgärder i olika omfattning och skala t.ex. infiltrationsområden i trädplanteringar längs med vägar eller åtgärder i befintliga dagvattenbrunnar. I befintlig miljö bör utgångspunkten vara recipientens känslighet, utsläppets storlek samt möjligheten att åstadkomma en fungerande teknisk lösning. Ofta kan reningsfunktionen kombineras med fördröjande åtgärder eller minskning av avrinningsvolymer.

För Vaxön har en ytanalys genomförts för att identifiera avrinningsområden och områden med översvämningsrisk samt bedömning av dagvattnets påverkan på kustvattnet och risken för översvämningar vid intensiva regn. Utredningen har tagits fram med syfte att översiktligt och utifrån den nya nationella höjdmodellen lokalisera

instängda områden och markavrinning till och från dessa. Utifrån resultatet har det sedan gjorts en bedömning av sannolikheten för översvämningar vid regn med återkomsttiderna 20, 30 och 100 år. Områden med stor sannolikhet för översvämningar finns i västra delen av Vaxön, längs norra kusten samt i sydöstra delen på Vaxön. I rapporten ges förslag på fortsatt arbete för att bedöma konsekvenser samt prioritera och utreda möjliga åtgärder som minskar sannolikheten för att översvämningar inträffar. Den översiktliga bedömningen ska användas i kommande planering på mer detaljerad nivå för att planera och prioritera detaljerade utredningar som bedöms nödvändiga för att säkerställa en hållbar dagvattenhantering. Vid planering för ny eller befintlig bebyggelse ska hänsyn tas till uppenbara risker avseende översvämningar orsakade av dagvatten. Åtgärder bör minska konsekvenser av översvämningar t.ex. skador på bebyggelse, anläggningar och infrastruktur. Detta arbete bör samordnas mellan berörda förvaltningar och Roslagsvatten AB.

Verksamhetsområden och framtida utbyggnad för vatten och avlopp (VA)

Verksamhetsområde, vatten och avlopp (VA) Förslag till prioritering för utbyggnad av VA*

 Vatten och avlopp (VA)

Prioritet

 1

 2

 3

 4

5 (övriga)

* Utöver föreslagna prioriterade områden tillkommer ny bebyggelseutveckling som hamnar helt eller delvis inom nuvarande verksamhetsområde. Detta gäller främst på Vaxön.

Teknisk försörjning; Avfall och återvinning

En väl fungerande avfallshantering är en viktig förutsättning för att nå en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Kommunen är ansvarig för insamling och behandling av hushållsavfall. I Vaxholm är Roslagsvatten AB genom dess dotterbolag Vaxholmsvatten AB driftansvarig för avfallshanteringen. Kommunens avfallsplan ska ge riktlinjer för planering och utveckling kring en hållbar avfallshantering i Vaxholm.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Planering av nya bebyggelseområden ska beakta kommunens avfallsplan och möjliggöra en effektiv och långsiktigt hållbar avfallshantering.
- En minskning av avfallet och en ökad återanvändning ska underlättas genom att skapa fler återvinningsstationer.

Avfallshantering i Vaxholm och regionalt

Det kommunala renhållningsansvaret innebär att hushållsavfall och jämförbart avfall transporteras till behandlingsanläggning och att avfallet återvinns eller bortförskaffas. Roslagsvatten AB som är driftsansvarig för det kommunala renhållningsansvaret ägs av Vaxholm, Österåker, Knivsta, Vallentuna, Täby och Danderyd. Samarbetet ökar möjligheten att skapa en effektiv och långsiktigt hållbar avfallshantering. Kommunen ska verka för att främja regionala lösningar för avfallshanteringen med andra kommuner och berörda aktörer.

Vissa typer av avfall omfattas av producentansvar vilket innebär att producenten ska se till att insamlingssystem finns för att samla in och omhänderta avfallet. Avfall som uppkommer hos verksamheter och som inte är hushållsavfall ansvarar verksamhetsutövaren själv för. Återvinningsstationer för förpackningar t.ex. glas, papper och plast sköts för närvarande av Förpacknings- och tidningsinsamlingen, FTI och omfattas av producentansvaret. För att öka insamlandet av förpackningar behöver kommunen bl.a. avsätta mark för återvinningsstationer. Lämpliga platser för återvinningsstationer ska beaktas i kommande planering på mer detaljerad nivå och i samråd med Roslagsvatten AB. Återvinningsstationer ska vara lättillgängliga, iordningställda och skyltade för att förenkla och förbättra insamlingen. Idag finns återvinningsstationer på Rindö (1), Resarö (1), Kullön (1) och Vaxön (3). Det finns behov av

ytterligare återvinningsstationer på Vaxön, Rindö, Tynningö och Resarö. Återvinningsstationerna på Vaxön vid Pålsundsvägen och Blynäsvägen behöver förbättras och omlokaliseras p.g.a. att befintliga lägen innebär en trafikfara vid tömningstillfällena. På Kullön finns utrymme att utöka befintlig station. Ambitionen bör vara att återvinningsstationer erbjuder insamling av samtliga fraktioner så att en mer komplett service erbjuds.

På Vaxön finns en återvinningscentral där kommuninvånare och små verksamhetsutövare kan lämna olika slags avfall. Återvinningscentralen har inte tillräcklig kapacitet och i behov av större utrymme för att bl.a. kunna återvinna flera typer av fraktioner. Återvinningscentralens fraktioner och framtida placering inom kommunen eller samlokaliserat med andra kommuner ska bl.a. studeras inom ramen för den nya avfallsplanens planperiod med sikte på 2020. Både lokala och regionala alternativ ska studeras. Framtida planering måste beakta buller och andra störningar för befintlig och ny bebyggelse.

Framtida lösningar och platser för avfallshantering med hänsyn till framkomlighet ska samrådas med Roslagsvatten AB och beaktas i kommande detaljplanering av ny och befintlig bebyggelse.

Avfallsplan, en hållbar avfallshantering för Vaxholm 2020

Varje kommun ska ha en renhållningsordning med föreskrifter om avfallshantering samt en avfallsplan. Roslagsvatten AB och kommunen arbetar tillsammans med att ta fram en ny avfallsplan för Vaxholms stad som beräknas bli klar under år 2014. Avfallsplanen ska vara ett tydligt styrdokument för avfallshanteringen fram till 2020 som möjliggör harmonisering med regionen och därmed en kostnadseffektivare och för medborgarna tydligare avfallshantering genom stordrift, samverkan, gemensamt synsätt och målsättning med närliggande kommuner. Den ska vara vägledande i alla delar av avfallshanteringskedjan; planering av nya bostads- eller verksamhetsområden; prövning av bygglov; tillsyn över miljöfarlig verksamhet samt för hur invånarna och verksamheterna i samhället ska hantera sitt avfall. Avfallsplanen ska ge en helhetsbild av avfallshanteringen i Vaxholms kommun och vilka utmaningar vi står inför för att skapa en hållbar avfallshantering. Avfallsplanen innehåller mål för år 2020 och delmål till år 2016. Planen innehåller också aktiviteter för arbetet med att uppnå delmålen. Det övergripande målet för hantering av avfall i Vaxholms kommun fram till år 2020:

År 2020 ska avfallshanteringen i Vaxholms kommun vara en del av ett hållbart samhälle där människan står i centrum. Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan. Det avfall som uppkommer ska vara en resurs och inte

ett miljöproblem.

Avfall som genereras hos hushåll och verksamheter ska kunna ingå i ett kretslopp d.v.s. utgöra en resurs istället för att förorena eller orsaka negativ miljö- och hälsopåverkan. Det behövs även en effektiv avfallshantering med minimerad miljöpåverkan från själva renhållningsverksamheten. Avfallshanteringen ska utgå från människans behov och återanvändningen av varor och produkter ska ökas. Vaxholms invånare och företag ska enkelt kunna sortera sitt avfall och ha tillgång till en ändamålsenlig återvinningscentral. Ur ett större perspektiv bör även avfallsmängderna minska. Ambitionen är också att införa insamling av matavfall.

Teknisk försörjning; Klimat och energiförsörjning

Stockholmsregionen växer samtidigt som klimatförändringarna är ett faktum. Med ett varmare klimat i slutet av seklet krävs att samhällsplaneringen tar hänsyn till effekterna på viktiga samhällsfunktioner som t.ex. distribution av el, vatten och avlopp och kommunikationer.

Länsstyrelsen i Stockholms län har på uppdrag från regeringen tagit fram en regional klimat- och energistrategi. För att nå de långsiktiga klimatmålen krävs förändringar i stora delar av samhället och det är viktigt att kommunen samarbetar med olika aktörer. Den regionala klimat- och energistrategin bör fungera som underlag till arbetet på lokal nivå. Kommunen ska ta fram ett miljöprogram som bl.a. innefattar en klimat- och energistrategi. Läs mer under kommande planeringsunderlag.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Hållbara energisystem som är energieffektiva och har en förnyelsebar energiförsörjning ska främjas i planering av ny bebyggelse.
- Energisystemet ska studeras i ett helhetsperspektiv för att få fram lösningar anpassade efter rådande förutsättningar.

Energiförsörjning och uppvärmning

I Vaxholm är E.ON Närvärme den största värmeproducenten, som försörjer stora delar av Vaxön. Fjärrvärmesystemet kommer från förbränning av flis som är ett förnybart bränsle. Vid oplanerade avbrott i värmeförsörjningen finns en tillfällig uppställningsplats på Vaxön (intill viadukten vid Eriksövägen) för en reservkraftspanna på Vaxön som bör säkerställas i kommande planering på mer detaljerad nivå. På kort sikt kan det vara aktuellt att förbereda den tillfälliga uppställningsplatsen genom att iordningställa mark och angöring till platsen.

I Vaxholm finns flera omvandlingsområden där fritidshus blivit åretruntboende. Här finns en stor potential för energibesparingar och alternativa energilösningar.

En ökad energibesparing i redan ansluten bebyggelse kan möjliggöra ett utökat utrymme för att ansluta ytterligare bebyggelse till fjärrvärmeverket på Kullön. Det finns även möjlighet att vid nybyggnation planera för byggnader som använder mindre energi t.ex. passivhus, lågenergihus och nollenergihus.

Energiförsörjning för ny och befintlig bebyggelse ska studeras i den fortsatta planeringen på mer detaljerad nivå för att säkerställa långsiktigt hållbara lösningar. Energiförsörjning på främst Vaxön kan med fördel studeras i ett större sammanhang i samband med att det görs en övergripande studie för bebyggelsestruktur och

grönstruktur. Läs mer i Del 3.

Klimatförebyggande åtgärder som hushållning och effektivt resursutnyttjande av energi samt minskade utsläpp av växthusgaser behöver genomföras. En väl utbyggd kollektivtrafik med hög turtäthet samt kollektivnära och energieffektivt byggande ger goda förutsättningar för minskade utsläpp och biltransporter. Genom klimatanpassningar och förebyggande arbete i den fysiska planeringen kan kommunen bidra till att minska de negativa effekterna.

Småskaliga lösningar

För att energisystemet ska vara mer robust bör andelen egenproducerad energi öka. I de områden där fjärrvärmesystemet inte är utbyggt kan småskaliga gemensamma lösningar vara ett bra alternativ. Exempel på detta är flis eller pelletseldade panncentraler som kan försörja ett antal närliggande fastigheter. Utveckling och ny teknik kan bidra till att öka möjligheterna för utvinning av energi från sol genom solvärme och solceller.

Energiförbrukningen kan minska

I Stockholms län står bebyggelsen för ca 60 % av energianvändning jämfört med genomsnittet 40 % i hela landet. Även i Vaxholm är uppvärmning av bostäder och verksamhetslokaler de största energiförbrukarna. Kommunen har

under de senaste åren satsat på att minska energiförbrukningen i de egna fastigheterna och ambitionen är att inspirera övriga hushåll i kommunen. Besparingarna leder till minskad klimatpåverkan. I samarbete med Stockholms läns kommuner erbjuds kostnadsfri energi- och klimatrådgivning till boende och verksamma i Vaxholm. Den fysiska planeringen kan bidra till en minskad energiförbrukning med ny teknik och förnyelsebar energi i planeringen av nya områden.

Vindkraft

Vind bör ses som en resurs för att få fram nya möjligheter till energiförsörjning. I Vaxholm saknas dock lämpliga områden för etablering av vindkraft. Det finns även många begränsningar bl. a. riksintresse för kulturmiljö, skyddsavstånd till bebyggelse, bullerstörningar, växt- och djurliv som behöver beaktas. Det är troligtvis inte aktuellt att planera för etablering av vindkraft i Vaxholm och inom planperioden. Vid eventuell etablering av vindkraft ska bl.a. Försvarsmakten kontaktas i ett tidigt skede. Vindkraftverk bör ur flygsäkerhetssynpunkt vid t.ex. besiktningar placeras minst 100 meter från kraftledningar vid en totalhöjd under 50 meter, och minst 200 meter från kraftledning vid en totalhöjd över 50 meter. Om en tillfartsväg till vindkraftverket anläggs under en kraftledning ska kontakt tas med nätägare i tidigt skede. För vindkraftverk med en totalhöjd mellan 15 och 25 meter anser Transportstyrelsen att minsta avstånd mellan kraftledning och vindkraftverk bör vara vindkraftverkets totalhöjd x 1,5 Vid eventuell planering av vindkraftverk och tillfartsvägar inom

kommunen ska samråd ske med berörda aktörer och myndigheter.

Framtida utveckling av miljö- och klimatarbetet i Vaxholm

Kommunen ska ta fram en plan eller ett program med syfte att samordna arbetet kring de fyra fokusområdena som hör till det kommunövergripande målet Hållbar miljö.

Teknisk försörjning; IT-infrastruktur

Utbyggnad av IT-infrastruktur är en viktig förutsättning för boende och verksamma i Vaxholm och kommunen har som mål att även fortsättningsvis stödja marknaden vid etablering av ny IT-infrastruktur. Kommunen ska medverka och i möjligaste mån ge förutsättningar för att ny infrastruktur och nya tjänster utvecklas.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Förutsättningar för IT-infrastruktur bör säkerställas i planering av områden med bostäder och verksamheter.

Befintlig IT-infrastruktur

I Vaxholm finns idag ett antal ägare av IT-infrastruktur för kanalisation, kablage, master och utrustning för bredband. Idag finns ett antal framträdande aktörer med trådbunden IT-infrastruktur i kommunen. Det finns även ett flertal aktörer som äger och driver trådlös IT-infrastruktur med hög kapacitet. Det kopparnät som tidigare använts uteslutande för telefoni nyttjas idag av flera

leverantörer för att erbjuda bredband till kunder. Flera av aktörerna har tillsammans med kommunen under perioden 2003-2010 gjort investeringar för att bygga upp och tillhandahålla bredband för boende i skärgården.

Framtida utbyggnad

IT-infrastruktur är en viktig förutsättning för boende och verksamma i kommunen. Behoven och förutsättningar för utbyggnad ska beaktas i kommande planering på mer detaljerad nivå i samarbete med ansvariga aktörer. Möjlighet till utbyggnad och ledningsdragning bör bl.a. säkerställas i kommande detaljplanering. Kommunen har ett visst samordnings- och planeringsansvar för bredbandsutbyggnad inom den egna kommunen. Kommunens beslutsprocess ska vara så snabb och effektiv att den inte upplevs som ett hinder av marknadens aktörer. I denna process ingår att se över möjlighet till samlokalisering, för att minska totala antalet master och att utbyggnaden av IT-infrastruktur utförs med små intrång i natur- och kulturmiljöer. Master bör ur flygsäkerhetssynpunkt vid t.ex. besiktningar placeras minst 100 meter från kraftledningar vid en totalhöjd under 50 meter, och minst 200 meter från kraftledning vid en totalhöjd över 50 meter. Kommunen strävar efter att ge förutsättningar för och i den mån det är möjligt medverka till långsiktigt hållbara IT-infrastrukturlösningar och bistå den eller de organisationer som avser utföra sådana arbeten. I takt med att fler fritidshus blir permanentbostäder ökar kraven på fungerande IT-infrastruktur även i de mer perifera delarna

av kommunen. Utbyggnad av Vaxholms IT-infrastruktur beskrivs i kommunens IT-infrastrukturprogram. Infrastrukturprogrammet bör följas upp med en strategi för kommunens arbete med IT-infrastruktur.

Vatten- och skärgårdsmiljö

Vatten- och skärgårdsmiljön är en del av Vaxholms identitet och attraktivitet. Friska och hållbart nyttjade marina miljöer och värden utgör en grund för Vaxholms framtida utveckling. Vattnet har även stor betydelse som transportväg, dricksvattenresurs, mottagare för renat avlopp och dagvatten, samt ett naturligt ekosystem. Kust- och skärgårdsområdet är ett populärt friluft- och rekreationsområde med många besökare. Det finns ett stort förändringstryck i regionen och det är viktigt att värna om värdefulla miljöer och samtidigt skapa förutsättningar för att leva, bo och verka i skärgården.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Bevara och utveckla god tillgänglighet till allmänna stränder och vattenområden med stöd av strandskyddet.
- Bevara, utveckla och värna ett rikt växt- och djurliv vid strand- och vattenområden.
- Verka för att Vaxholm ska bli en av de främsta destinationerna i Stockholms skärgård.
- Verka för att utveckling och aktiviteter kring vatten bidrar till ett friskt Östersjön.

Båtar, Eriksö

En tillgång och utmaning

I Stockholms skärgård finns ca 30 000 st öar, kobbar och skär. I Vaxholm finns ca 70 st öar varav 57 st är bebodda. Kust och vatten bidrar till att göra Vaxholm till en värdefull och attraktiv skärgårdskommun med unika natur- och kulturrupplevelser. Närheten till kust och vatten innebär också ett stort ansvar att värna om stränder och vattenmiljöer både ur ekologisk och biologisk synpunkt, men även för rekreations- och friluftslivet. Det är viktigt att det finns tillgång till allmänna stränder, badplatser och rekreationsområden. Innerskärgården är en viktig miljö för fisk.

Stockholmsregionens tillväxt och bebyggelseutveckling kommer att medföra en ökad belastning på strandnära lägen och ett ökat båtliv m.m. som påverkar skärgårdsmiljön och havets ekosystem. Övergödning och utsläpp

påverkar rekreationsvärden och den biologiska mångfalden negativt. Kommunen sätter stort värde på havsmiljön och har under många år arbetat med åtgärder för att minska belastningen på kustvatten bl.a. genom utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp samt genom inventering av statusen på enskilda avloppsanläggningar för att ställa krav på förbättringar där reningen är dålig. Det är en utmaning att ta till vara på den potential som en skärgårdskommun har för boendemiljö, sysselsättning, näringsliv och besöksnäring och samtidigt värna om den marina miljön.

Aktiviteter och verksamheter kring vatten, båtliv och rekreation

Aktiviteter och rekreation i anslutning till vatten är en viktig del av Vaxholms identitet. Båtlivet bidrar till att göra Vaxholm både tillgängligt och attraktivt som besöksmål. Gästhamnen vid Västerhamnen är belägen mitt i Vaxholms stadskärna och erbjuder olika typer av service. Vaxholms kaj och hamnar på Vaxön är en viktig del i utvecklingen av en attraktiv och levande stadskärna. Det finns en stor potential att utveckla Vaxholms entré från vattnet med promenadstråk, handel, kultur och aktiviteter som sträcker sig längs kajer och ständer.

Båtklubbarnas verksamhet är ett viktigt inslag i en skärgårdskommun. Båtplatser och småbåtshamnar med service av olika slag är en viktig förutsättning för ett attraktivt båtliv i Vaxholm. De fungerar som mötesplatser och samlar kunskaper kring miljö, skärgård och båtliv. Större delen av båtplatserna i kommunen ligger på kommunalt vatten- och

markområde och arrenderas av båtklubbar. Det finns cirka 150 båtplatser för fritidsbåtar i kommunala småbåtshamnar, se karta. Det finns dock behov av fler båt- och uppläggningsplatser inom kommunen. I arbetet med att ta fram en plan för den marina miljön ska kommunen bl.a. studera lämpliga platser för småbåtshamnar. Huvudinriktningen inför det fortsatta arbetet är att utökning främst ska ske vid befintliga småbåtshamnar och där det t.ex. möjliggörs i gällande detaljplaner.

Båttrafiken är en viktig del av Vaxholms karaktär som skärgårdskommun samtidigt som trafiken kan orsaka erosionsskador. Vid planering av nya hamnar/båtplatser samt dragning av båtleder är det viktigt att beakta stränder med erosionskänsligt material som t.ex. sand, grus och lera. Båtlivet har även en negativ påverkan på vattenmiljön t.ex. utsläpp av latrin, gifter från båtbottnfärger, buller, störningar för växt- och djurlivet m.m. För att minska en del av belastningen på vattenmiljön finns det tillgång till flytande tömningsstationer i gästhamnen för tömning av toalettavfall från båtar. I Vaxholm finns även en båtbottnvätt väster om färjeläget vilket är positivt för att minska användandet av båtbottnfärger som innehåller giftiga kemikalier.

Stränder, grunda vattenområden och vikar

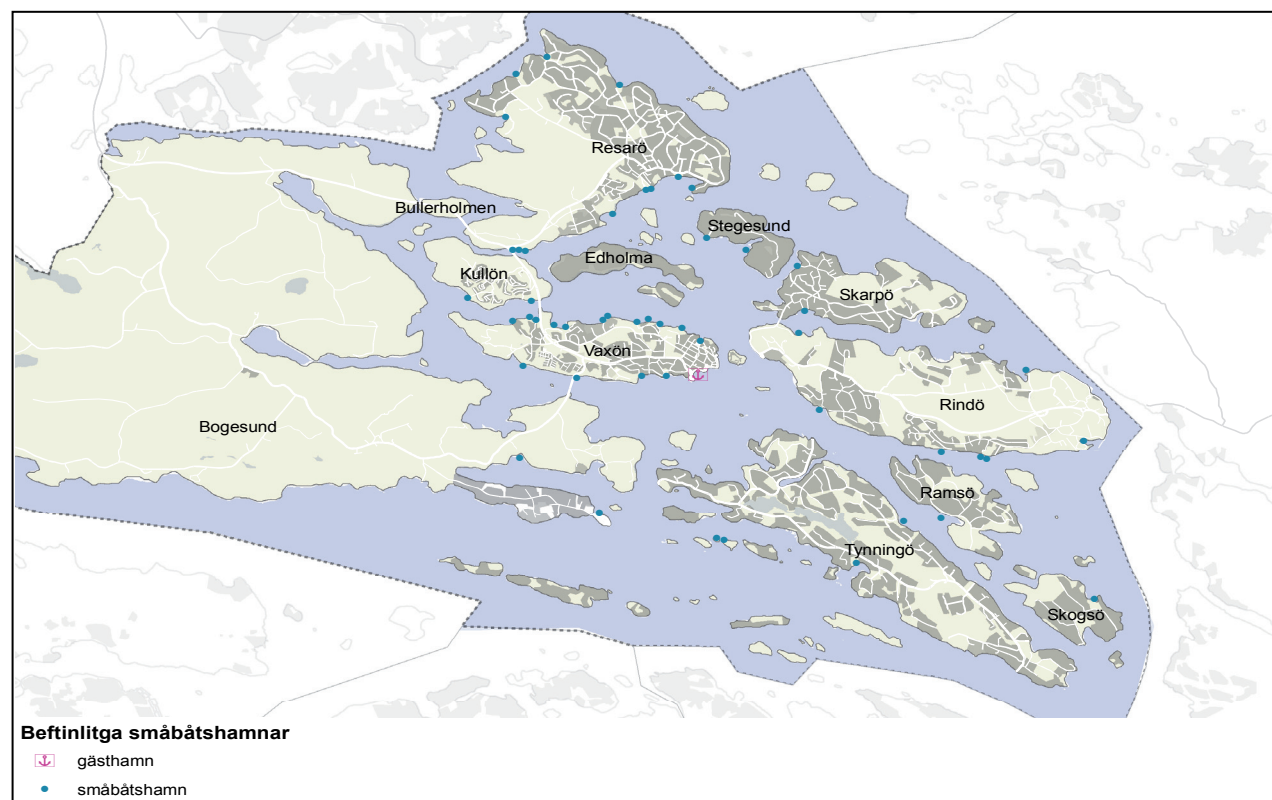
Stränder är värdefulla miljöer för den biologiska mångfalden och viktiga spridningskorridorer för många arter. Många av dem är knutna till de biotoper som finns i övergången mellan vatten och

land. Exempel på detta är strandängar som viktiga häcknings- och uppehållsplatser för vadarfåglar och fuktiga låglänta stränder för groddjur. Skogar vid stranden som ibland översvämmas är viktiga för kryptogamer och ryggradslösa djur. Dessa biotoper är viktiga att bevara för att bibehålla den biologiska mångfalden.

Skärgårdens vattenområden är biologiskt mycket produktiva. Den grunda zonen närmast land,

på 0 – 6 meters djup, har genom den rikliga tillgången på solljus, näring, vatten och syre störst betydelse. Vattnets högre temperatur i grunda områden samt den rikliga tillgången på föda gör att fiskynglen växer upp snabbare och därför har bättre möjligheter att överleva. Kommunen har genomfört inventeringar för vissa av kommunens grunda vattenmiljöer genom dykning, snorkling och med hjälp av vattenkikare. Flera av dessa var kraftigt övergödda och algbeväxta men har potential att bli fina miljöer om belastningen från närsalter minskar.

Befintliga småbåtshamnar

I kommunen finns ett antal vikar som är viktiga eller har potential att bli bra områden för fiskereproduktion: Släpan och Ekefjärden, Stensundsmaren, Killingevik och Siviken, se karta. Nibbleviken är ett exempel som Länsstyrelsen pekat ut som särskilt skyddsvärd vik. Den är relativt orörd trots närhet till storstad. I stort sett hela viken kantas av ett frodigt vassbälte. Viken är trösklad vilket innebär att vattenomsättningen är låg och att vattnet värms upp tidigt på våren. Det innebär att den är en god lek- och yngelplats för gädda, abborre, karpfiskar och potentiellt gös.

Strandskydd

Vid hav, sjöar och vattendrag gäller generellt strandskydd. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv, samt bevara goda livsmiljöer på land och i vatten för växt- och djurlivet. Skyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I vissa fall är strandskyddsområdet utökat till 300 meter, t.ex. inom områden av riksintresse för naturvård eller friluftsliv. Strandskyddet innebär förbud mot att utföra byggnader, anläggningar och andra åtgärder inom strandskyddat område i enlighet med 7 kap 15 § MB. Om det finns särskilda skäl, i enlighet med 7 kap 18 c § MB, ger lagstiftningen viss möjlighet att medge undantag från strandskyddet vid t.ex. detaljplanering och dispenser. Vid detaljplanering ska intresset av ta ett område i anspråk väga tyngre än strandskyddsintresset i enlighet med 4 kap 17 § PBL. Vid dispens gäller

att åtgärden ska vara förenlig med syftet med strandskyddet i enlighet med 7 kap 26 § MB. Enligt bestämmelserna gäller bl.a. grundprincipen att det generella strandskyddet 100 meter på land och i vatten inträder om en detaljplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Förutsättningar och övergripande riktlinjer behöver studeras närmare i kommande planering på områdesnivå för t.ex. Vaxön. Inom de flesta stränderna i kommunen utom detaljplanelagt område gäller strandskydd.

Riktlinjer för strandskydd

Strandskyddet bör bevaras inom områden med hög biologisk mångfald och som är allmänt tillgängliga och fungerar som spridningskorridor. Det är viktigt att passager är tillräckligt breda för att människor och djur ska kunna passera utan svårighet. Strandskydd inom öar och områden som är obebodda ska bevaras för att värna om skärgårds karaktären. Vid detaljplaneläggning är det viktigt att allmänt tillgängliga områden t.ex. grönområden, promenadvägar och stränder planläggs som allmän platsmark med ett bevarat strandskydd. Inom ianspråktagen tomtmark bör strandskyddet upphävas på land. I detaljplanering av vattenområden bör möjligheten att behålla strandskyddet även i anslutning till ianspråktagen tomtmark studeras för att bl.a. kunna påverka omfattning av eventuella bryggor och bryggdäck samt värna om livsvillkoren för djur- eller växtarter. Bryggor är även en del av Vaxholms kulturmiljö vilket kan uppmärksammas dock under förutsättning att anläggande överensstämmer med gällande lagstiftning.

Förslag till ändringar av det utökade strandskyddet

I Vaxholm berörs bl.a. Bogesundslandet, Kullön och Killingen (Resarö) av utökat strandskydd. Kommunens uppfattning att det utökade strandskyddet inte bör gälla delområdet vid norra Bogesund och Bullerholmen, se karta. Bullerstörningar och trafik bidrar till att värdet på området för friluftsliv och växtliv är begränsat. På västra delen av Kullön i området närmast väg 274 kan behovet av utökat strandskydd diskuteras då området bl.a. påverkas av vägen och intilliggande verksamheter.

Se karta för strandskyddets nuvarande utbredning samt förslag till ändringar.

Vattenförvaltning och miljö kvalitetsnormer för vatten

Vattenmyndigheten har i december 2009 beslutat om miljö kvalitetsnormer (MKN) för samtliga vattenförekomster. Miljö kvalitetsnormerna anger vilken vattenstatus som ska uppnås vid en viss tidpunkt. Det innebär att det för de större sjöarna, vattendragen, kustvattnet och grundvattnet har fastställts kvalitetskrav för vattenmiljöerna samt att myndigheter och kommuner ska genomföra nödvändiga åtgärder för att uppnå kvalitetskraven. Målet i vattenförvaltningen är att vattnet ska uppnå kemisk god status senast år 2015 och ekologisk god status år 2021 samt att inget av vattenområdenas vattenstatus ska försämrats.

Miljökvalitetsnormer för Vaxholm

Vattenförekomsterna inom och kring Vaxholm har måttlig till otillfredsställande ekologisk status. Det beror framför allt på problem med övergödning. Den kemiska statusen uppnår redan idag god status med undantag för kvicksilververden.

Föreslagna miljökvalitetsnormer för Vaxholm:

- Den kemiska kvaliteten ska vara fortsatt god status.
- Den ekologiska statusen ska uppfylla god status.

Hur Vaxholm avser att följa gällande miljökvalitetsnormer

Vattenmyndigheten har tagit fram ett åtgärdsprogram för varje vattendistrikt som beskriver de åtgärder som myndigheter och kommuner behöver genomföra för att de beslutade miljökvalitetsnormerna ska uppnås i tid. Dessa ska vara uppfyllda senast den 22 december 2015. Vaxholm har fått en tidsfrist fram till år 2021 för att uppfylla föreskrivna miljökvalitetsnormer. Varje år i februari ska kommuner och myndigheter rapportera till vattenmyndigheten om vilka åtgärder som genomförts under föregående kalenderår. Rapporteringen påbörjades år 2011 och samordnas med Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor, SRMH och Roslagsvatten AB.

Ett av kraven i åtgärdsprogrammen är att kommunerna ska utveckla sin fysiska planering så att den medverkar till att miljökvalitetsnormerna uppnås. Kommunerna ska särskilt i de områden där

det finns risk att god status inte uppnås prioritera sin tillsyn av verksamheter och ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp. Inom Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontors, SRMH tillsynsområde (Täby och Vaxholm) gäller hög skyddsnivå inom följande områden:

- Tillrinningsområde till känsliga sjöar/vattendrag
- Omvandlingsområde (tätbebyggt med enskilt VA)
- Strandskydd (100 – 300 m från strand)
- Naturreservat, Natura 2000-område eller liknande

Kommunerna ska enligt åtgärdsprogrammet bl.a. utveckla vatten- och avloppsvattenplaner. Läs mer om kommunens vatten och avloppsplan, VA-plan under avsnittet Vatten och avlopp.

I kommunens arbete med fysisk planering är det viktigt att belysa hur detaljplaneförslag påverkar gällande miljökvalitetsnormer i Vaxholm. Detta görs lämpligen i samband med att en behovsbedömning tas fram. I den avgörs om ett planförslag innebär betydande miljöpåverkan. I behovsbedömningen bör följande ingå:

- berörda vattenförekomster
- ekologisk/kemisk status i dagsläget
- eventuella miljöproblem
- gällande miljökvalitetsnorm

Därefter görs bedömningen om planförslaget

innebär en förbättring eller försämring av vattenkvaliteten. Övergödning, miljögifter och fysisk påverkan är exempel på miljöproblem som kan belysas i behovsbedömningen. Om planförslaget innebär att miljökvalitetsnormerna riskerar att inte följas bör en miljökonsekvensbeskrivning av planförslaget tas fram. Exempel på åtgärder och anläggningar där det kan finnas särskilt behov att analysera påverkan på vattenmiljön är vattenverksamheter samt områden med stor andel hårdgjord yta, enskilda avloppsanläggningar och förorenad mark. I en detaljplan kan planbestämmelser medverka till att miljökvalitetsnormerna följs t.ex. begränsning av andelen hårdgjord yta, undvikande av vissa material i tak och fasader och fördröjningsmagasin.

Vattnet, som omgärdar Vaxholm, delas med många andra och det är viktigt att vi samarbetar med grannkommunerna kring frågor som rör skärgården t.ex. miljö, vatten och kommunikationer. Vaxholm har ett ansvar för utredning, planering, upprättande av åtgärdsplaner och verkställande för problem som uppstår inom kommunen men kan inte lösa frågor kring ansvar och finansiering som uppstår på grund av problem uppströms, t.ex. i Mälaren. Kommunen bör därför samarbeta/samråda med grannkommuner, lokala och regionala myndigheter och andra berörda aktörer i arbetet med att förbättra vattenmiljöns status och uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Detta gäller främst i pågående planer och projekt som kan ha en inverkan på närliggande vattenområden och som är gemensam för en eller flera kommuner. I dessa fall

bör samråd ske med berörda kommuner. Läs mer i avsnittet mellankommunala och regionala frågor.

Utveckling i marin miljö

I kommande planering på mer detaljerad nivå är det viktigt att uppmärksamma olika aspekter kring havs- och vattenmiljöer. Det gäller särskilt för planer och projekt vid stränder och grunda vattenområden samt för de som innefattar t.ex. småbåtshamnar, marinor och övriga vattenanknutna verksamheter. Inom dessa ska särskilda behov och aspekter uppmärksammas och konsekvensbedömas:

- Vassutbredning
- Miljökvalitetsnormer för vatten
- Potentiella yngelplatser
- Erosionskänsliga stränder
- Skyddsvärda grundområden

För vissa känsliga och värdefulla marina miljöer kan det krävas ett särskilt skydd:

- Ostörda och måttligt påverkade grunda vattenområden och vikar
- Trösklade vikar

Kommunen ska ta fram en plan för den marina miljön i kommunen, som ska ligga till grund för en hållbar utveckling. Syftet med en blåplan är att få fram en strategi för kommunens utveckling kring frågor som gäller havs- och vattenmiljöer. Planen bör behandla vattnet ur ett brett perspektiv

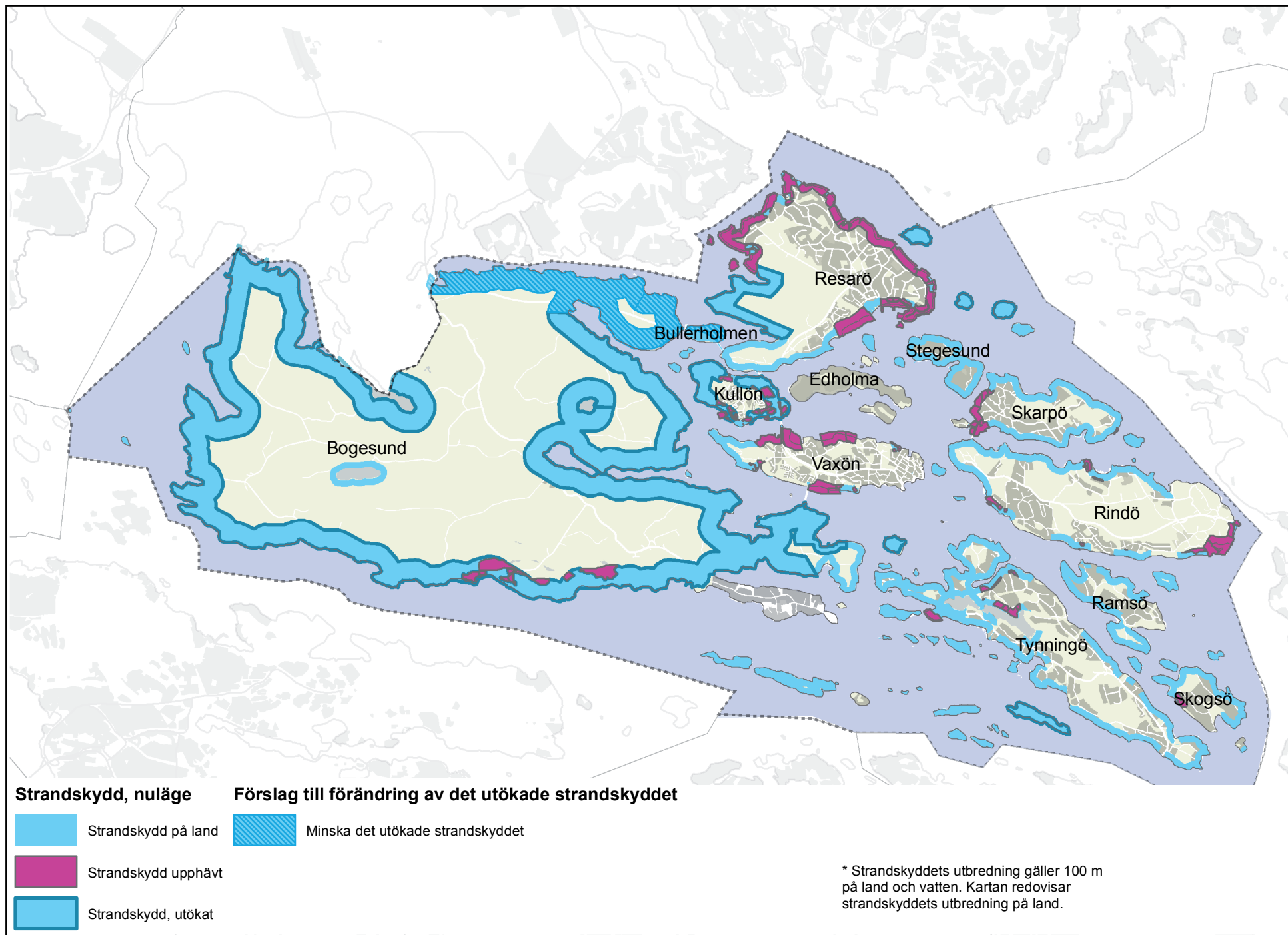
och ta upp och belysa intressen, hot och utvecklingsmöjligheter. Det finns ett behov av att öka kunskapen och medvetenheten om den marina miljön. Samtidigt finns det behov att peka ut områden som ska värnas och de som kan utvecklas. Det saknas en analys av vilka de viktigaste orsakerna är till vattnets dåliga status. Det är även viktigt att belysa möjligheterna att utveckla och bedriva näringar i skärgården. En framtida plan kan

även fungera som underlag för tillståndsprövningar enligt PBL och Miljöbalken. Läs mer under avsnittet *Planeringsunderlag*.

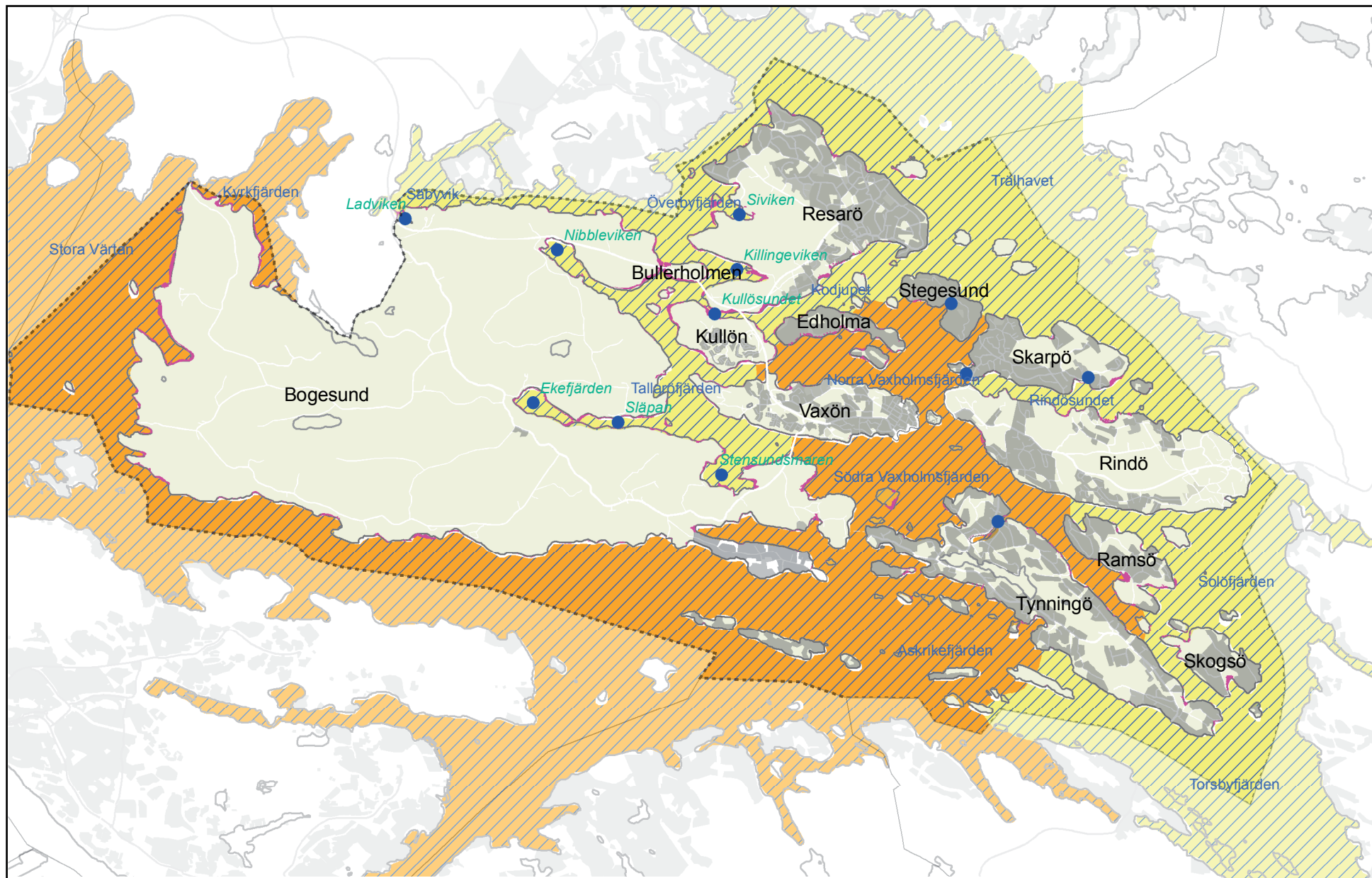

Blynäsviken, Vaxö

Strandskyddets utbredning och förslag till förändring*

Grunda vattenområden och MKN för vatten m.m.

Grunda vattenområden och vass Miljö kvalitetsnormer för vatten, ekologisk status Miljö kvalitetsnormer för vatten, ekologiska

- Grunda vattenområden och vikar
- Måttlig ekologisk status (2009)
- God ekologisk status år 2021
- Otillfredsställande ekologisk status (2009)
- Inventering av vassutbredning

Natur och rekreation

I Vaxholm finns en unik kombination av närhet till vatten och naturupplevelser. Det är en viktig tillgång som bidrar till Vaxholms attraktivitet. Variationen av parker, kulturhistoriska miljöer, strand- och vattenområden och stora naturområden ger goda möjligheter till rekreation och friluftsliv. Natur- och rekreationsområden är också viktiga för den biologiska mångfalden. Oavsett var du bor i Vaxholm ska det vara möjligt att uppleva natur- och vattenområden.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Vaxholm ska erbjuda stadsrum, natur- och parkmiljöer av olika karaktär och med en variation av aktiviteter och upplevelser som lockar till utevistelse.
- Natur- och rekreationsområden ska främst nås med kollektivtrafik och via cykelstråk. Värdefulla natur-, kultur- och rekreationsmiljöer ska värnas och utvecklas.
- Gröna länkar och spridningskorridorer för växt- och djurliv ska värnas och utvecklas.
- Kommunägda skogar bör ha en naturvårdsinriktad skötsel.
- Större sammanhängande grönområden bör inte exploateras.
- Verka för tillgängliggörande och utveckling av Bogesundskilen till ett variationsrikt och attraktivt rekreationsområde.

Eriksö, Vaxö

Natur- och rekreationsområden

Vaxholm karaktäriseras av öar och skärgårdsnatur. Många av öarna är starkt kuperade och stora delar domineras av hållmarkbarrskog med inslag av lövträd. Det finns en variation av naturtyper som t.ex. granskog, fuktlovskog, ädellövskog och strandskog. Tillgången till större sammanhängande naturområden i kommunen är stor:

- Resarö, har ett stort sammanhängande barrskogsbevuxet bergområde (Killingen) med hållmarkstallskog och barrblandskog med inslag av lövträd. En större alsumpskog finns mitt i området och i söder mot Killingeviken finns torrmarksväxter. Vid Engarn finns värdefullt kulturlandskap med spår av tidigare jordbruk, åkerholmar, slånärsbryn och fruktträd. Ett stort antal gamla ekar finns på nordöstra delen av halvön.

- På Rindö, finns ett större sammanhängande skogsområde med omväxlande och varierad skog t.ex. hållmarkstallskog, fuktig strandskog och brukad skog. Här finns goda förutsättningar för arter som trivs i barr-, löv- eller fuktskog. I närheten av östra Rindö hamn inom Oskar-Fredriksborg finns ädellövskog med ek, hassel, ask och en rik markflora.
- Tynningö har tillgång till relativt stora och omväxlande naturmarker. Det finns även två sjöar: Myrholmsmaren och Stora maren.
- Bogesundslandet är Vaxholms största naturområde. Här finns värdefulla områden med ädellövskog t.ex. Montebello vid Tenö. Här finns mycket variations- och artrika miljöer och den största delen av skogen är över 60 år gammal, men det finns även områden med skog som är över 100 år. Bogesundslandet är värdefullt lokalt, regionalt samt att det bedöms vara av riksintresse för friluftsliv. Större delen av området kommer inom en snar framtid bli naturreservat. För att säkra den allmänna tillgängligheten och att skogsbruket sköts därefter är det angeläget, och Vaxholms stads uppfattning, att Bogesund även fortsättningsvis ska vara i offentligt ägo. Med anledning av att kommunen vill få möjlighet att ansluta sig till Käppalaverket på Lidingö krävs en pumpstation på Bogesund. Detta behöver beaktas i bildandet av naturreservatet samt i samverkansprojekt kring Angarn- och Bogesundskilarna.

Natur- och parkmiljöer behövs för olika typer av aktiviteter och rekreation. Områden för rekreation bör kunna erbjuda olika typer av aktiviteter som lockar till utevistelse t.ex. motion, lek, bollsporter och friluftsliv. Bogesundslandet är Vaxholms största rekreationsområde. Andra viktiga områden för rekreation och friluftsliv är: Eriksö friluftsområde, Killingen, Rindös skogar, Tenöområdet samt vattenområden. Strandområden är attraktiva för rekreation och en viktig resurs för att utveckla Vaxholms attraktivitet. Kommunen bör verka för fler promenadstråk och strandpromenader som sträcker sig längs kommunens olika öar. Läs mer under avsnittet vattenmiljö och skärgård.

Utveckling av grönstrukturen och större sammanhängande grönområden

Vaxholm ska erbjuda en variation av park- och naturmiljöer för olika intressen som upplevs trygga och attraktiva. För att kommunen också i framtiden ska ha en väl fungerande grönstruktur med ekologiska och rekreativa värden krävs att man i tidigt skede i planeringen uppmärksammar och värnar om sammanhängande grönområden och strandnära områden. Dessa måste studeras i ett större sammanhang. Ett antal större grönområden i varierande storlek med natur- och rekreationsvärden har pekats ut och ska utgöra grunden för kommunens grönstruktur och är vägledande i kommande arbete och planering på mer detaljerad nivå. För att säkerställa möjligheter till rekreation, spridningsvägar, tysta områden, biologisk mångfald, ett rikt växt- och djurliv

samt ekosystemtjänster, t.ex. dagvatten- och luftrening ska större sammanhängande natur- och markområden bevaras. Detta gäller främst på Vaxön, Rindö, Resarö, Skarpö och Tynningö, se karta.

Kommunens större rekreationsområden ska nås via sammanhängande gång- och cykelstråk. I kommande planering av bebyggelse inom de utpekade utredningsområdena ska gång- och cykelvägar säkerställas för att möjliggöra ett nätverk av gröna och trygga stråk. Planeringen av lokala stråk ska samordnas med regionala cykelvägar. Tillgängligheten med kollektivtrafik på land och vatten till större naturområdena i Vaxholm måste förbättras bl.a. till Bogesundslandet. Kommunen ska ha ett aktivt samarbete med berörda och ansvariga aktörer för att förbättra kollektivtrafiken till lokala och regionala rekreationsområden.

Eventuella negativa barriäreffekter som inverkar på möjligheten till spridning av växt- och djurliv t.ex. vägar, vatten och bebyggelse ska beaktas i kommande planarbeten. Konsekvenser av de negativa effekterna ska bl.a. uppmärksammas i planering på detaljerad nivå. Detta förutsätter ett övergripande planeringsunderlag över viktiga och svaga samband i kommunens grönstruktur samt exempel på åtgärder för att minska konsekvenserna. Ett exempel skulle kunna vara att i möjligaste mån behålla eller utveckla nya spridningskorridorer och samband.

I kommunen finns ett antal obebyggda mindre öar. De flesta av dessa ska bevaras som natur- och rekreationsområden för den allemansrättsliga tillgängligheten, rörliga friluftslivet samt växt- och djurlivet. Dessa redovisas som öar för rekreation och friluftsliv på markanvändningskartan. På de flesta av kommunens större öar finns även mindre obebyggda områden. Vissa av dessa är skyddade i gällande detaljplaner. För de områden som inte berörs av en detaljplan och som bör bevaras är avsikten att pågående markanvändning ska gälla även på sikt. På vissa öar kan det t.ex. finnas en stor andel strandnära områden som redan är ianspråktagna t.ex. på Tynningö. I kommande planering är det viktigt att värna om de delar som inte är bebyggda för att kunna säkerställa

Vy från Tallarö, Vaxön

viktiga samband för växt- och djurliv samt det rörliga friluftslivet. Några av dessa områden redovisas som pågående markanvändning på markanvändningskartan och bör beaktas i kommande planering.

Utveckling av parker och stadsmiljöer

Parker och offentliga platser bidrar till att göra stadsmiljön attraktiv. I Vaxholm finns tillgång till parker inom tätbebyggda områden men de behöver utvecklas. Vaxholms parkmiljöer och stadsrum ska locka till möten och aktiviteter och ge möjlighet till lek och rekreation som kan främja hälsa och social aktivitet samt en plats för undervisning. De ska utformas med olika typer av karaktär och funktioner som gör dem tillgängliga och erbjuder lek och aktiviteter för olika grupper. De ska upplevas trygga samt vara lättillgängliga. I samband med att ny bebyggelse planeras på bl.a. Vaxön ska en strategi för ny och befintlig grönstruktur studeras i ett större sammanhang med utgångspunkt i rekreativa, sociala och ekologiska värden. I kommunens grönplan har parkerna på Vaxön kartlagts efter storlek och användningsområde. Grönplanen fungerar som kunskapsunderlag för kommunens planering. Vissa områden är även skyddade enligt bestämmelser i gällande detaljplaner.

Kommunen ska ta fram en övergripande grönplan som omfattar hela kommunens grönstruktur. Den ska redogöra för naturtyper, sociala, rekreativa och ekologiska värden samt ge förslag till åtgärder och utveckling av grönstrukturen. Denna ska bl.a.

fungera som planeringsunderlag i kommunens stads- och bebyggelseplanering. Läs mer under avsnittet planeringsunderlag.

Ambitionen bör vara att få fram en riktlinje för att boende i Vaxholm ska ha tillgång till t.ex. grönområde och park inom ett visst avstånd.

Biologisk mångfald och gröna samband

Förutom att natur- och parkmiljöer har stor betydelse för människors hälsa är de också viktiga för den biologiska mångfalden. Många arter är knutna till specifika naturtyper t.ex. hållmarkstallskog och sumpskog. För att arterna ska kunna spridas är det viktigt att dessa naturtyper inte ligger för långt ifrån varandra. Naturområdena behöver dessutom ha en viss storlek för att kunna rymma en variation av arter och för att den genetiska variationen ska vara säkerställd. För att en stad ska kunna vara en god livsmiljö för flora och fauna krävs det att parker och naturområden tillsammans bildar ett grönt sammanhängande nätverk, gröna länkar.

För att gynna den biologiska mångfalden är det även viktigt med större, relativt ostörda skogsområden, eftersom dessa ger utrymme för en variation av livsmiljöer. Med en ökande storlek på området ökar antalet arter som kan hysas och chansen att överleva långsiktigt t.ex. inom de utpekade områdena på Vaxön, Rindö, Resarö och Tynningö.

Våtmarker

En våtmark är ett fuktigt område där markvatten finns nära under, i eller över markytan under en stor del av året eller av ett vegetationstäckt vattenområde. Exempel är myrar, kärr, mossar, sumpskogar och stränder. Många av våra naturliga våtmarker är sedan länge utdikade. På 1800-talet dränerades och torrlades stora arealer våtmarker och sjöar för att öka arealen jord- och skogsbruksmark. Detta medförde att många av de arter som är beroende av våtmarker idag är sällsynta och har stort ekologiskt värde. Våtmarker har en viktig funktion som vattenresurs och livsmiljö för många djur och växter. De kan reducera mängden närsalter och motverka effekterna av föroreningar då växtlighet och sediment binder näringsämnen och exempelvis tungmetaller. En del kärr och marar (avsnörda havsvikar) i kommunen fungerar som sedimenteringsanläggningar för rening av dagvatten innan det når Östersjön. Våtmarker kan jämna ut vattenmängderna och bidra till att minska riskerna för översvämningar. De utgör även en viktig miljö för rekreation och är en värdefull del av landskapsbilden. I Vaxholm finns flera våtmarker och stränder där vattennivån fluktuerar. De finns bl.a. på Bogesund, Vaxön, Resarö och Rindö, se karta.

Jordbruk, odling och hästgårdar

I Vaxholm finns aktiva jordbruk och mindre hästgårdar på Bogesund, Rindö, Skarpö och Resarö. Jordbruksmarker är värdefulla ur ekologisk

synpunkt eftersom många av våra hotade arter är knutna till jordbrukslandskapet. Ett aktivt jordbruk bidrar till att hålla landskapet öppet med åker och ängsmarker. Ängsmarkerna är artrika och är beroende av bete för att inte växa igen. Arealen ängsmark är begränsad i Vaxholm men finns på spridda platser. Jordbruksmarkerna ger även möjlighet till att producera t.ex. livsmedel lokalt. Det jordbrukslandskap som finns i Vaxholm bör värnas. Möjlighet till odling och koloniträdgårdar är också ett positivt inslag för att främja hållbar utveckling, biologisk mångfald och rekreation.

Naturresevat, skyddade områden m.m.

I kommunen finns ett antal områden och delar som på olika sätt är skyddade utifrån dess värde på lokal, regional och/eller nationell nivå. Dessa områden ska uppmärksammas och beaktas i kommunens planering och hur dessa ska bevaras.

Natura 2000 område

- Dammstakärret på Bogesund. Natura 2000 är EU:s nätverk av värdefulla naturområden. Syftet är att värna om naturtyper och arter som EU-länderna har kommit överens om är av gemensamt intresse. Till varje Natura 2000-område tas en bevarandeplan fram, som bland annat beskriver områdets värden. Området ingår i en fastighet som förvaltas av Statens fastighetsverk.

Naturresevat

- Kullöns naturresevat är Vaxholms första och bildades år 2005 med syfte att tillgodose behovet av område för närrekreation. Området ligger på den västliga delen av Kullön och är 27 hektar

stort, se karta. Naturen växlar mellan hällmark, hagar och ängar till fågelrik strandmark. Kullö naturresevat sköts av den ideella föreningen, Kullö resevatförening.

- Bogesundslandet kommer inom kort bli naturresevat. Ärendet hanteras av Länsstyrelsen i Stockholms län, se karta för resevatets föreslagna avgränsning. För att säkra den allmänna tillgängligheten och att skogsbruket sköts därefter är det angeläget, och Vaxholms stads uppfattning, att Bogesund även fortsättningsvis ska vara i offentligt ägo. Ett område norr om väg 274 vid Bogesund har pekats ut som ett möjligt utvecklingsområde för kommunen. Området kommer inte att ingå i naturresevatet, men för större delar gäller utvidgat strandskydd.

Utöver Bogesundslandet är det i dagsläget inte aktuellt att bilda fler naturresevat i Vaxholm. I första hand ska kommande planering fokusera på att bl.a. förbättra tillgängligheten med kollektivtrafik på land och vatten och cykeltrafik till befintliga natur- och rekreationsområden.

Riksintresse för friluftsliv

- Bogesundslandet. Läs mer under avsnittet Riksintressen och i Del 3 om hur riksintressen ska tillgodoses.

Naturminne

Ett naturminne är ett mindre naturområde eller naturobjekt som är skyddat på liknande sätt som

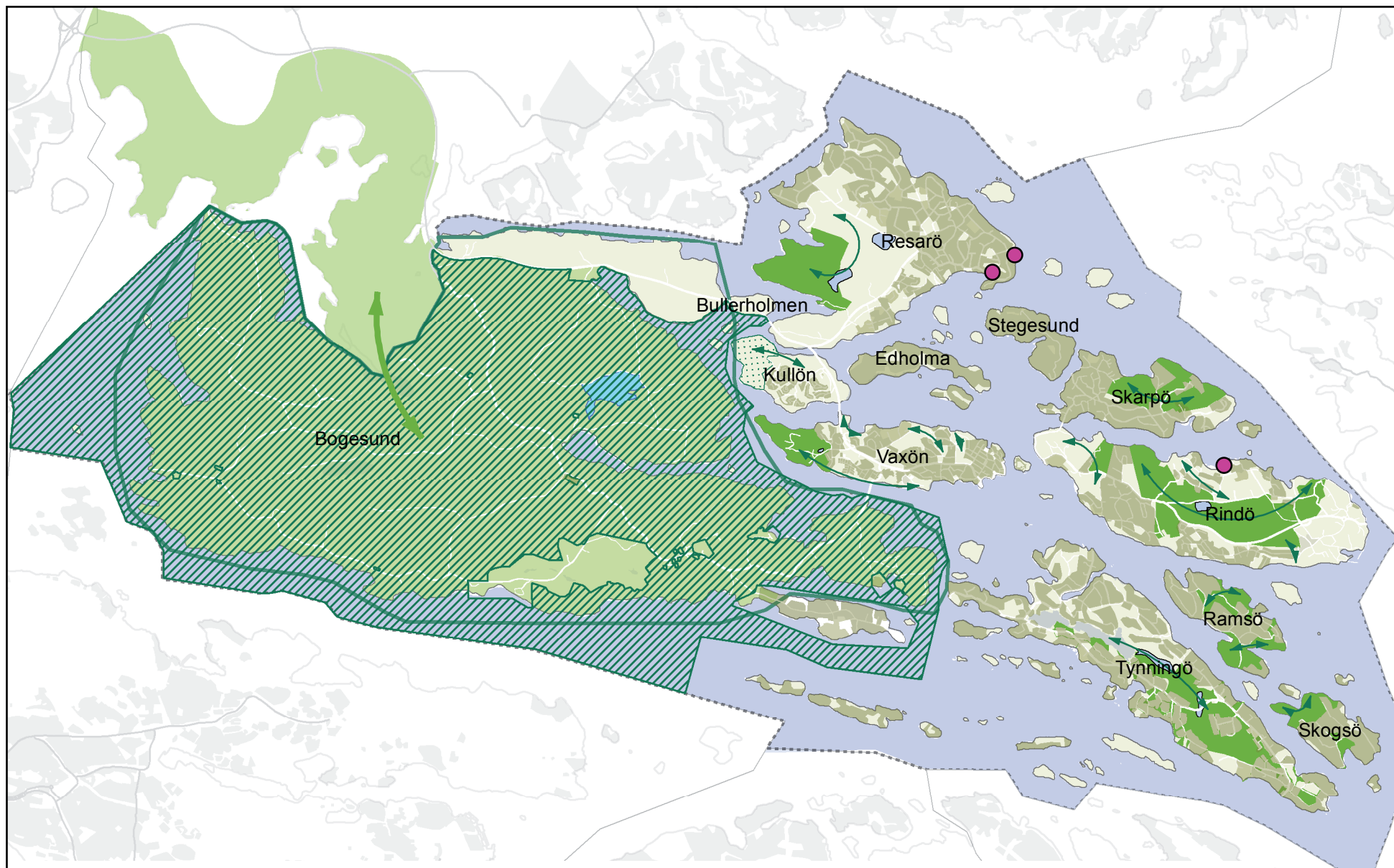
naturresevat t.ex. mindre markområden med ovanliga växter eller geologiska objekt.

- Ytterby varphögar är ett naturminne som är en världskänd fyndort för flera grundämnen. Naturminnet består av två åtskilda små områden på Resarös östra udde. Syftet med naturminnet är att bevara varphögarna ur vetenskaplig och kulturell synvinkel.
- Ett område på Rindö (i närheten av Byviken) är skyddat som naturminne på grund av förekomsten av kungsängslilja.

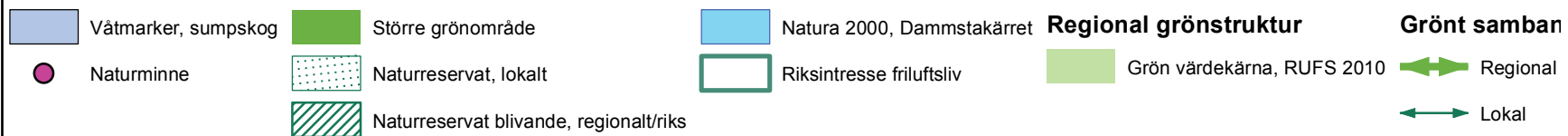
Fågelskyddsområde

- Råholmen är en liten ö i Stora Värtan som delas med kommunerna Danderyd, Österåker och Täby. Ön har ett rikt fågelliv.

Natur och rekreation

Natur och grönstruktur, skyddade områden m.m.

Kulturmiljö och historia

I Vaxholm finns ett stort antal kulturhistoriskt viktiga miljöer och byggnader. Dessa värden bidrar till kommunens identitet och historia. En stor del av Vaxholms kulturmiljöer ingår i det riksintresseområde för kulturmiljövården som finns utpekad i och kring Vaxholm. Kulturmiljöerna ska ses som en viktig del i utvecklingen av Vaxholm och som kan bidra till attraktiva boendemiljöer och platser.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Stärka Vaxholms identitet som Stockholms läs och skärgårdsstad.
- För särskilt viktiga miljöer och byggnader ska kunskapen fördjupas och vissa ska skyddas genom bl.a. bestämmelser i detaljplaner.
- Kommunen ska verka för och underlätta bevarandet, tillgängliggörandet och utvecklingen av byggnadsminnen och kulturmiljöer i kommunen.
- Utveckling och planering inom områden av riksintresse för kulturmiljövård ska särskilt beaktas.
- Områden med militärhistoriska byggnader och anläggningar, sommarnöjesbebyggelse och skärgårdsstadsbebyggelse bör särskilt lyftas fram och utvecklas.

Kulturmiljöer i Vaxholm

Vaxholm har många välbevarade och spektakulära miljöer som vittnar om sin historiska nyckelposition i försvaret av Stockholm och Sverige ända sedan 1400-talet. En annan stark markör för Vaxholm är den sommarnöjeskultur som startade och utvecklades under mitten av 1800-talet och framåt i skärgården runt Stockholm. I tätorten finns även ursprunglig oreglerad kvartersstruktur med stor andel äldre bebyggelse med tydlig skärgårds- och kustkaraktär. Dessa företeelser är en stark och tydlig del av Vaxholms identitet och historia och därför viktiga att beakta i samhällsplaneringen. Dessa unika och kulturhistoriskt värdefulla miljöer med fästningar, sommarnöjen och äldre skärgårdsbebyggelse gör Vaxholm till en attraktiv stad att besöka, bo och verka i. Områdena kan delas in i tre huvudsakliga karaktärer följt av exempel från respektive kategori:

Militärhistoriska byggnader och anläggningar

- Östra delen av Rindö, Oskar Fredriksborg m.fl. (Rindö hamn): Kasernområde med tidstypiska byggnader från början av 1900-talet som idag utvecklas till en ny modern stadsdel. (Området omfattas även av riksintresse för kulturmiljövård.)

Sommarnöjesbebyggelse

- Stegesundsöarna: En i Sverige unik och välbevarad miljö med sommarnöjesbebyggelse från i huvudsak de två första årtiondena på 1900-talet som exploaterades och planerades efter villastadsmönster. (Stegesundsöarna omfattas även av riksintresse för kulturmiljövård.)

- Granholmen och Edlunda: Omfattar några av de absolut viktigaste sommarnöjena i Stockholms skärgårds från tiden kring förra sekelskiftet.

Skärgårdsstadsbebyggelse

- Norrhamnen och de nordöstra delarna av Vaxön: Norrhamnen är den enda av Vaxöns fyra hamnar som i huvudsak har kvar ett ursprungligt utseende med stor andel äldre bebyggelse med tydlig skärgårds- och kustkaraktär. (Området omfattas även av riksintresse för kulturmiljövård.)

I Vaxholm finns även andra exempel på kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader; kulturhistoriskt värdefulla flerbostadshus på Vaxön som ligger utanför bevarandeplanen (9 st); Engarn på Resarö med sitt karaktäristiska landskap med bebyggelse- och odlingsmönster samt Ytterby varphögar på Resarö som är en världskänd fyndort för flera grundämnen, bl.a. yttrium, erbium, ytterbium och terbium.

Villa, Stegesund

Norrhamnen, Vaxön

Riksintresse för kulturmiljövården

Många av kommunens utpekade kulturmiljöer är av riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset omfattar ett stort område kring farleden in till Stockholm. Uttryck för riksintresset kan kortfattat beskrivas som den brokiga skärgårdsmiljö som finns idag med en blandad struktur av gårdar, bryggor, hamnlagén och bebyggelsegrupper som speglar skärgårdsbefolkningens levnadsbetingelser, sjöfart och varuleveranser till Stockholm samt områdets militära historia. Riksintressets särprägel kan tolkas som samspelet mellan dels skärgårdsbefolkningens vardagsmiljö, dels den vackra farleden in till Stockholm samt den militära närvaron för att skydda inloppet till huvudstaden.

Upplevelsen av militär närvaro är central och tillägg ska göras med respekt för befintlig miljö.

Bebyggelseutveckling inom områden som berörs av riksintresse ska prövas med hänsyn till de definierade kulturhistoriska värdena. I kommande detaljplaner ska dessa områden föregås av analyser och inventeringar med förslag till åtgärder och bestämmelser som kan bidra till att bibehålla och värna dess värden. I planarbetet för utveckling av området kring den västra delen av Rindö har t.ex. en antikvarisk förundersökning tagits fram för det statliga byggnadsminnet Rindö redutt som även ingår i riksintresset för kulturmiljövården. Syftet med förundersökningen är att beskriva områdets kulturvärden och ge vägledning till hur den kan förändras och kompletteras.

Östra delen av Rindö, Oskar Fredriksborg m.fl. (Rindö hamn)

Kommunen är angelägen om att Länsstyrelsen utvecklar riksintressets värdebeskrivning. Arbetet bör studeras i ett större sammanhang och samordnas med berörda kommuner och myndighet. Arbetet bör resultera i en övergripande strategi med generella riktlinjer som gäller för berörda kommunen. Avgränsningen av riksintresset bör i samband med detta även ses över för vissa delar. Detta är ett viktigt kunskapsunderlag för kommunernas långsiktiga planering och utveckling av aktuella områden. Läs mer under avsnittet om *Riksintressen*.

Framtida utveckling i kulturhistoriskt värdefulla miljöer

Kommunens unika identitet ska främjas genom att bevara och utveckla kulturmiljöerna. De är en viktig tillgång med potential att utveckla Vaxholm till en attraktiv stads- och boendemiljö. Vissa byggnader och områden bör även uppmärksammas och lyftas fram som besöksmål.

En bevarandeplan togs fram 1979 i syfte att få fram riktlinjer för ombyggnader och planläggning i de kulturhistoriskt intressanta områdena på Vaxön. Planen omfattar Vaxöns östra delar och används som underlag vid förändringar inom detta område. Kommunen har även genomfört andra bebyggelseinventeringar över vissa områden och bebyggelse typer där kulturhistoriska värden definierats, se karta. På sikt bör kommunen sammanställa befintliga inventeringar m.m. för att få en samlad bild av värden samt för att hitta generella principer och riktlinjer för kulturmiljön. Befintliga underlag ger t.ex. allmänna råd för utformning av bebyggelse. Vid större förändringar inom kulturhistoriskt värdefull miljö ska kommunen i möjligaste mån anlita antikvarisk kompetens för att få fram nödvändiga underlag. Områden som är värdefulla och ska bevaras bör pekas ut.

Vissa områden skyddas idag enligt gällande detaljplaner medan andra områden bör omfattas av särskilda bestämmelser för att olika kulturmiljövärden ska bibehållas och värnas. Kommunens tre huvudsakliga karaktärer med militärhistoriska byggnader och anläggningar, sommarnöjesbebyggelse och skärgårdsbebyggelse bör särskilt lyftas fram och utvecklas. Detta gäller främst den östra delen av Vaxön, Rindö, Stegesundsöarna, Granholmen och Edlunda, se karta. Hänsyn ska dock alltid tas till kulturhistoriska sammanhang och estetiska värden, särskilt vid exploatering, om- och nybyggnation. De värden som definierats inom riksintresset för

kulturmiljövården, bevarandeplanen för delar av Vaxön samt kulturhistoriska inventeringar ska också beaktas i bygglovshantering och detaljplanering. Nedan följer rekommendationer för hur särskilda planbestämmelser kan utformas i detaljplaner.

- Bebyggelsereglerande planbestämmelser för byggnader med stora kulturvärden. Ändringar för t.ex. grundmurar, fasader, tak, fönster och räcken utformas varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess kulturhistoriska värden tillvaratas. Tillbyggnader kan underordnas huvudbyggnader.
- Lokalisering av ny bebyggelse anpassas till omgivande terräng och landskap.
- Bevarande av fastighetsindelning och tomstorlekar för att t.ex. bibehålla en karaktär med stora tomter.
- Bevarande av vägnät och gatustruktur som starkt bidrar till ett områdes karaktär.
- Bevarande av jordbruks- och kulturlandskap med bestämmelser som t.ex. inte medger byggnation.

Stadskärnan, Vaxön

Stadskärnan i Vaxholm har stora kulturhistoriska värden och omfattas av riksintresse för kulturmiljön. Skalan och karaktären i stadsmiljön med bebyggelse och gatustruktur är värdefull och bör beaktas inför kommande bebyggelseutveckling. Från vattnet utmärker sig vissa byggnader t.ex. vattentornet och rådhuset.

Vaxön med stadskärnan ska utvecklas med bostäder och verksamheter. I arbetet med att ta fram ett program för Vaxön bör det göras en övergripande analys av stads- och gaturummen samt grönstrukturen. Planeringsunderlaget bör analysera samband och struktur med utgångspunkt i kulturella, ekologiska och sociala aspekter. Avsikten är att få fram ett förhållningssätt och en övergripande struktur för planering av ny bebyggelse. Ny bebyggelse bör t.ex. ta hänsyn och bidra till att stärka stadsbilden och karaktären från vattnet. Detta kan även samordnas med utvecklingen av riksintressets värdebeskrivning och avgränsning. Utvecklingen av stadskärnan hänger också ihop med kommunens planering av Vaxholms kaj. Läs mer under avsnittet *Vattenmiljö och skärgård* och Del 3.

Stärka Vaxholms identitet som Stockholms lås och skärgårdsstad

I och kring Vaxholm finns ett antal fort, skansar, batterier (en grupp kanoner) och andra befästningar kvar från 1500 – 1800-talet som vittnar om områdets försvarsstrategiska betydelse ända in på 1900-talet. Under åren 1914 och 1925 fanns huvudbefästningslinjen i Stockholms skärgård i Vaxholm och sträckte sig från Värmdö i öst över Rindö, Vaxön, Edholma till Lillskär i väst. Från Gustav Vasas tid och ända fram till 1980-talets ubåtskränkningar var Vaxholms fästning en del av det svenska försvaret. Stockholm skyddades väl av sin skärgård, men det fanns tre infartsleder vid Vaxholm där en fientlig flotta kunde tränga in.

Kulturmiljö, fornlämningar på land och i marin miljö

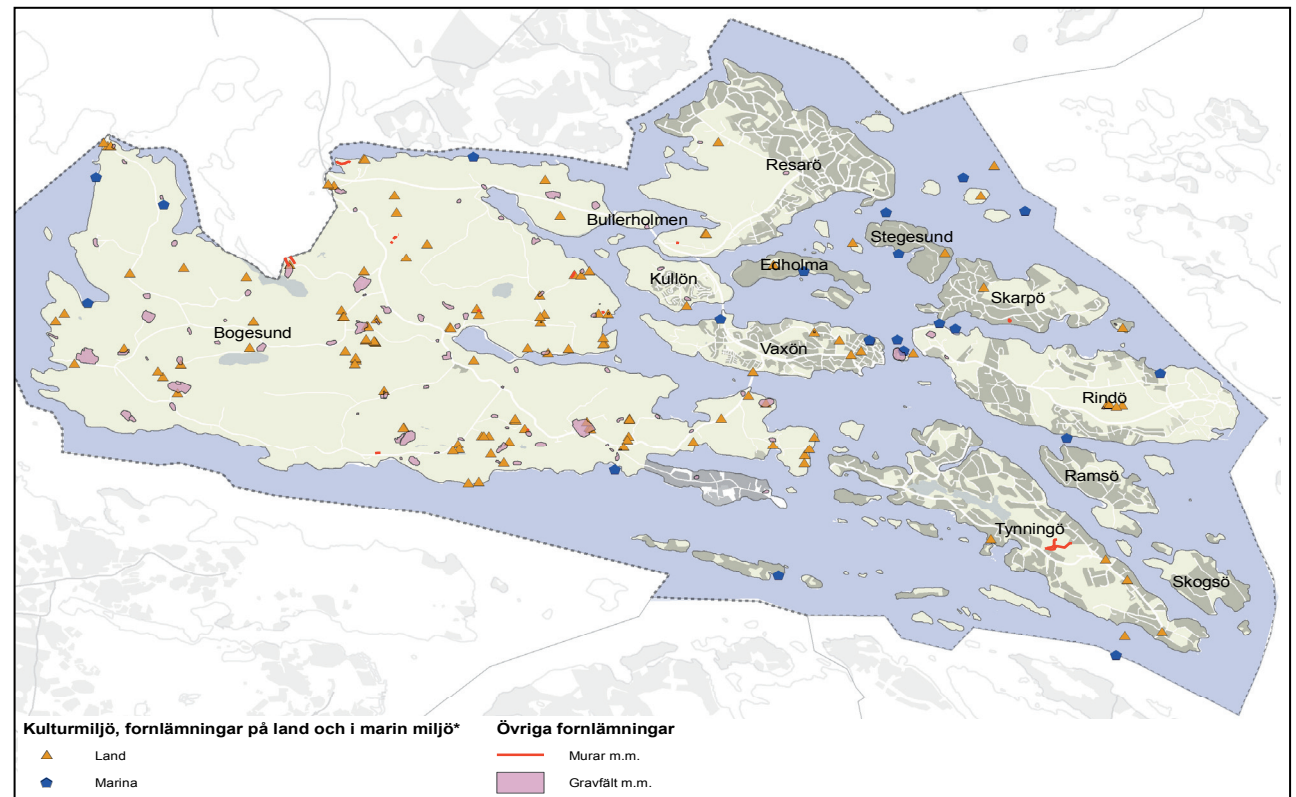
Genom att på 1500-talet börja spärra Oxdjupet och Pålsundet med sten tvingades all sjötrafik att ta den trånga leden förbi Vaxholms kastell. Vaxholm blev platsen där den danske kungen, Kristian IV, år 1612 hindrades att med sina trupper tränga in till Stockholm och erövra staden och landet – Vaxholm blev Stockholms lås.

Kommunen arbetar i ett långsiktigt samarbetsprojekt med Statens Fastighetsverk, Vaxholms Fästnings Museum och andra berörda aktörer med att synliggöra och utveckla den del som handlar om Vaxholms identitet som Stockholms lås. En stor del i projektet handlar om att ta fram och sprida information om de platser och byggnader som finns men också att tillgängliggöra med hjälp av kommunikationer och skyltning. Detta samarbetsprojekt hänger samman med att utveckla Vaxholm som en viktig destination i Stockholms skärgård. Läs mer om samarbetet kring en skärgårdsstrategi under avsnittet mellankommunala och regionala frågor.

Fornlämningar

Fasta fornlämningar är lämningar efter människors verksamhet under forna tider som på olika sätt syns eller finns i vår omgivning. De kan t.ex. vara gravar, boplatser, fornborgar, runstenar, kulturlager i medeltida städer, ruiner och milstenar. Fasta fornlämningar måste vara varaktig övergivna.

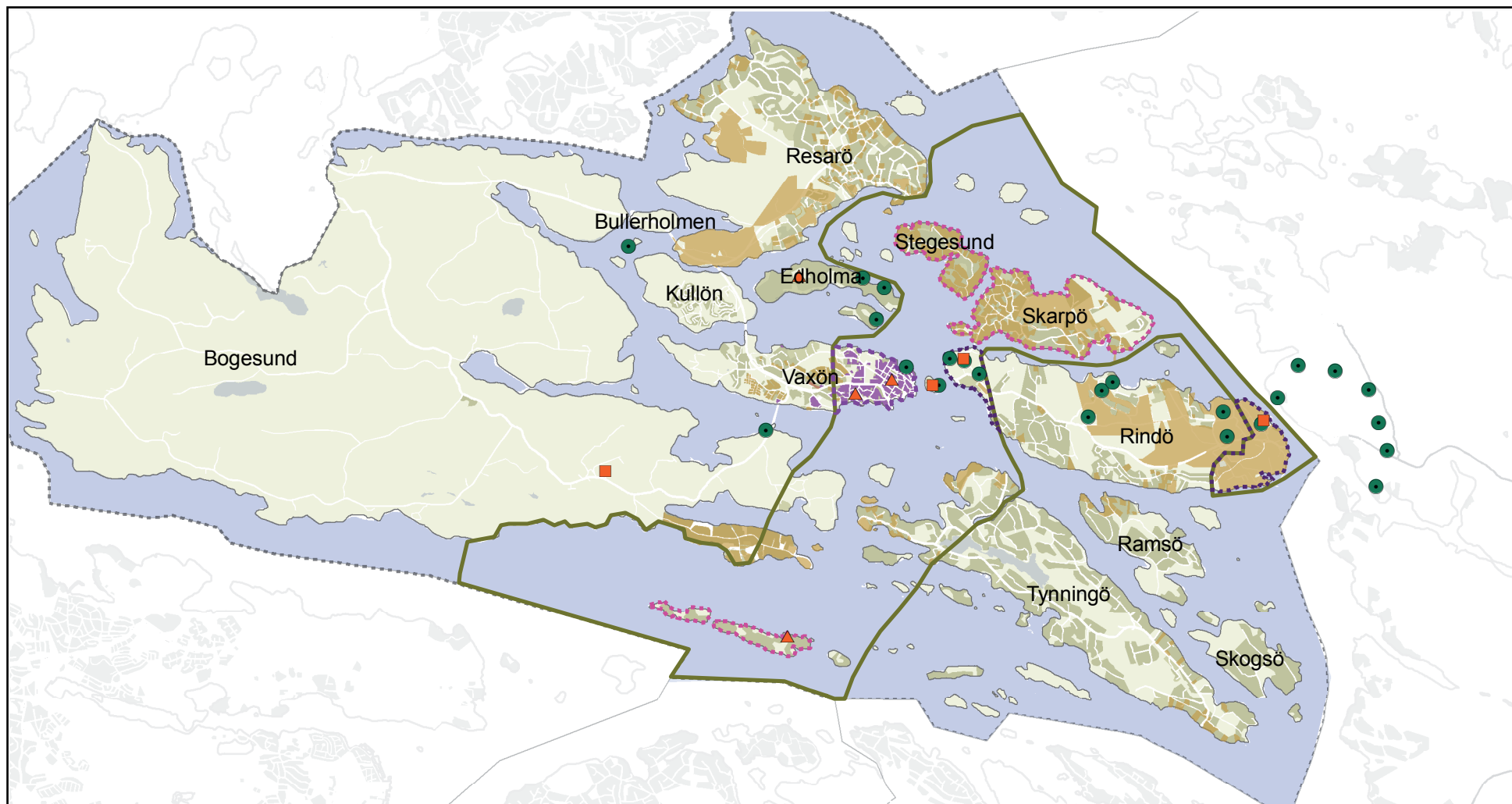
Genom Kulturminneslagen (1988:950) omfattas fornlämningar av ett generellt skydd. Det innebär att nyupptäckta fasta lämningar skyddas

automatiskt, utan att något myndighetsbeslut behöver fattas. Om en okänd fornlämning påträffas ska det omedelbart meddelas till Länsstyrelsen. Fornlämningar har ett starkt lagskydd som innebär att det är förbjudet att på något sätt förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Allt arbete som innebär ingrepp på fornlämningen eller i fornlämningsområdet kräver tillstånd från Länsstyrelsen.

Till en fast fornlämning hör ett markområde runt lämningen som har samma lagskydd. Detta område kallas fornlämningsområde och syftar till att skydda lämningen mot eventuella förändringar i närområdet. Skyddzonens storlek varierar efter lämningens betydelse, karaktär och placering och avgörs från fall till fall av Länsstyrelsen.

Byggnadsminnen, kulturhistoriska områden och byggnader m.m.

Inventeringar m.m.

- Områden, fastigheter och byggnader som inventerats
- Fastigheter och kvarter som omfattas av bevarandeplan, 1979

Byggnadsminnen

- Statliga byggnadsminnen
- Enskilda byggnadsminnen

Riksintresse kulturmiljövård

- Infartsleden till Stockholm*

Områden som helt eller delvis bör omfattas av detaljplaner med kulturmiljöbestämmelser

- Huvudsaklig kategori för kulturmiljöintresse
- Militärhistorisk bebyggelse och anläggningar
  - Skärgårdsstadsbebyggelse
  - Sommarnöjesbebyggelse

Vaxholmslinjen - Stockholms lås

- Militärhistorisk byggnad/anläggning

* Omfattar även andra kommuner

Marina kulturmiljöer

Spåren efter människans verksamhet som finns under vattenytan i sjöar, längs kusterna och i andra vattendrag är också fornlämningar. Detta gäller även för vrak, som räknas som fornlämning om de är mer än 100 år gamla. Fornlämningar under vatten är skyddade enligt samma lag som fornlämningar på land och på samma sätt ska anmälan om okända lämningar eller vrak göras hos Länsstyrelsen.

Kartan redovisar kända fornlämningar på land och under vatten i Vaxholm (Fornsök, Riksantikvarieämbetet).

Byggnadsminnen

Enskilda byggnadsminnen

Byggnader, parker, trädgårdar och andra anläggningar som anses vara synnerligen märkliga genom sitt kulturhistoriska värde får förklaras för byggnadsminne av Länsstyrelsen och är skyddade genom 3 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen. Enligt 4 kap Kulturminneslagen får inte kyrkobyggnader och kyrkotomter uppförda före utgången av 1939 på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av Länsstyrelsen. Vilket i praktiken innebär att de är byggnadsminnen.

Syftet med urvalet av byggnadsminnen är att de ska spegla länets särart och historiska utveckling. I Sverige finns det idag över 2000 enskilda byggnadsminnen varav ca 185 inom Stockholms län. Länsstyrelsen har

tillsynsansvaret för dessa och i samband med en byggnadsminnesförklaring upprättas i samråd med fastighetsägaren skyddsbestämmelser som reglerar vård och underhåll för byggnadsminnet. Ett byggnadsminne får inte rivas, förstöras eller ändras utan tillstånd från Länsstyrelsen och det ligger på fastighetsägarens ansvar att förvalta byggnadsminnet på ett korrekt sätt. För vård och restaurering kan bidrag sökas hos Länsstyrelsen.

I Vaxholm finns det för närvarande fyra enskilda byggnadsminnen:

- Villa Akleja (Vaxön)
- Edholma kvarn (Edholma)
- Villa Ottarsberg (Edlunda)
- Löwenströmska trädgården (Vaxön)

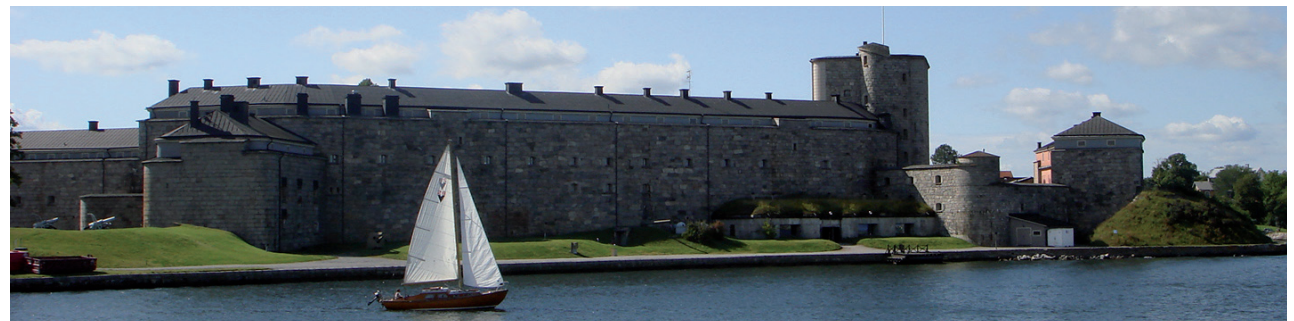
Statliga byggnadsminnen

Statliga byggnadsminnen är fastigheter som haft en väsentlig roll i Sveriges historia och som därför ägs av staten. Dessa fastigheter representerar ett mycket stort kulturhistoriskt och samhällsekonomiskt värde och berättar om viktiga

delar av Sveriges och den statliga förvaltningens historia. Det finns ungefär 260 statliga byggnadsminnen enligt förordningen om statliga byggnadsminnen (SFS 1988:1229), varav 76 i Stockholms län, i form av exempelvis regerings- och domstolsbyggnader, försvarsanläggningar, broar, kungliga slott och fyrar. De statliga byggnadsminnena förvaltas i huvudsak av Statens fastighetsverk (SFV), Fortifikationsverket och Sjöfartsverket. Det är regeringen som beslutar om en statlig byggnad eller anläggning ska bli statligt byggnadsminne och det är Riksantikvarieämbetet som har tillsynsansvaret.

I Vaxholm finns det för närvarande fyra statliga byggnadsminnen, samtliga förvaltas av SFV:

- Vaxholms kastell (Vaxholmen)
- Rindö redutt (Rindö)
- Oscar-Fredriksborgs fästning (Rindö)
- Bogesunds slott inklusive slottspark och trädgård (Bogesund)

Vaxholms kastell

Riksintressen

Vissa områden i Sverige är klassade som riksintresse enligt Miljöbalken. Områdena har fått klassningen för att de inrymmer sådana speciella värden eller har så speciella förutsättningar att de bedömts vara betydelsefulla för landet i sin helhet. I ett område av riksintresse får områdets värde eller betydelse inte påtagligt skadas av annan tillståndspliktig verksamhet. Riksintresset väger alltid tyngre än ett eventuellt motstående lokalt allmänintresse och områden av riksintresse ska prioriteras i den fysiska planeringen. Riksintresse kan gälla för såväl områden som är skyddsvärda p.g.a. sina speciella natur- och kulturvärden, som för områden som är av betydelse för ett speciellt nyttjande (kommunikationer, energiproduktion, energidistribution mm). Bestämmelser om riksintressen finns i 3 och 4 kap. Miljöbalken.

Om ett område enligt 3 kap 5-8 §§ MB är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området eller del av detta för en anläggning för totalförsvaret ska försvarsintresset ges företräde. Beslut med stöd av första stycket får inte strida mot bestämmelserna i 4 kap.

Nedan följer en kortare beskrivning av de riksintressen som finns i Vaxholm. För värdebeskrivning av riksintressena i sin helhet hänvisas till ansvarig statlig myndighets hemsida.

Kust- och skärgårdsområdena i Stockholms län (4 kap. 1, 2 och 4 §§ MB)

Vaxholm ingår i Stockholms läns kust- och skärgårdsområden som bedöms vara av riksintresse med hänsyn till områdenas samlade natur- och kulturvärden. För området gäller särskilda hushållningsbestämmelser enligt 4 kap. 1,2 och 4 §§ Miljöbalken. Inom dessa områden får exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Bestämmelserna innebär också för områdena att turismens och friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid bedömning av exploateringsföretag m.m. I kust- och skärgårdsområdet får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av komplettering till befintlig bebyggelse. Bestämmelserna avser såväl den yttersta skärgården som tätbebyggda områden ända in i centrala Stockholm. Avsikten med riksintresset är inte att hindra utveckling i området som helhet utan att de stora natur- och kulturvärdena ska tas tillvara. Bedömningar ska göras utifrån en helhetssyn på områdenas värden och ska inte främst se till enstaka miljöer. Detta riksintresse ska inte utgöra hinder för tätortsutveckling.

Kulturmiljövården (3 kap 6 § MB) Norra Boo-Vaxholm-Oxdjupet-Lindalssundet

Inseglingen mot Stockholm med dess speciella bebyggelsemiljö av sekelskifteskaraktär har bedömts som riksintresse. Riksintresset omfattar ett stort område kring farleden in till Stockholm.

Uttryck för riksintresset kan kortfattat beskrivas som den brokiga skärgårdsmiljö som finns idag med en blandad struktur av gårdar, bryggor, hamnlägen och bebyggelsegrupper som speglar skärgårdsbefolkningens levnadsbetingelser, sjöfart och varuleveranser till Stockholm samt områdets militära historia. Riksintressets särprägel kan tolkas som samspelet mellan dels skärgårdsbefolkningens vardagsmiljö, dels den vackra farleden in till Stockholm samt den militära närvaron för att skydda inloppet till huvudstaden. Upplevelsen av militär närvaro är följaktligen central och tillägg ska göras med respekt för befintlig miljö. Området omfattar mark- och vattenområden i Vaxholm, Lidingö, Nacka och Värmdö. Läs mer i avsnitt om Kulturmiljö och historia.

Friluftslivet i Stockholms län (3 kap. 6 § MB) Bogesund

Områden av riksintresse för friluftslivet har så stora friluftsvärden på grund av natur- och kulturkvaliteter och tillgänglighet, att de är eller kan bli attraktiva för en stor mängd besökare. Urvalet av områden ska också representera Sveriges många olika landskapstyper. I Stockholms län finns 9 områden som bedömts vara av riksintresse för friluftsliv. Största delen utgörs av Stockholms skärgård. Bogesundslandet utgörs med sitt varierade landskap och omfattande vattenkontakt ett mycket viktigt friluftsområde. Bogesundslandet är en naturligt avgränsad halvö, som omges av Stora Värtan, Askrikefjärden och Trälhavet. I norr anknyter halvön till Kyrkfjärden och odlingslandskapet kring Östra Ryds kyrka.

På Bogesund dominerar barrskogen men det finns även lövskogspartier och öppna odlingsmarker. Kring Frösвик i väster finns t.ex. hagmarker och hassellundar. De långa stränderna har en varierande karaktär och en del strandavsnitt är lättframkomliga och väl lämpade för strövande, fiske, bad och båtsport. Skogsmarkerna är lämpade för strövande, cykling och skidåkning. Vandringsleden Blå leden passerar genom området. Närheten till Stockholm gör att området utnyttjas flitigt som utflyktsmål. Området har stor betydelse för rekreation och naturvärden. För att säkra den allmänna tillgängligheten och att skogsbruket sköts därefter är det angeläget, och Vaxholms stads uppfattning, att Bogesund även fortsättningsvis ska vara i offentligt ägo. Läs mer om del av riksintresset under avsnitt om Strandskydd, Bebyggelse och Stadsmiljö samt hur kommunen avser att tillgodose riksintressen.

Naturvård i Stockholms län (3 kap. 6 § MB) Ytterby gruva

Områden som bedöms vara av riksintresse för naturvård är urval av områden med de bästa exemplen på landskapstyper, naturtyper och andra naturvärden karakteristiska för landets olika naturgeografiska regioner. Riksintressena kan också uppvisa mycket sällsynta företeelser i ett nationellt eller internationellt perspektiv.

Vid Ytterby gruva finns internationellt välkänd fältspatförekomst genom sin rikedom på mineral bl.a. gadolinit. Mineralet är källa till grundämnen som yttrium, erbium, terbium och ytterbium

som upptäcktes i slutet av 1700-talet i gadolinit från Ytterby gruva. Dessa tillhör de sällsynta jordartsmetallerna och har fått sina namn efter Ytterby.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB) Farleden till Stockholms hamn m.m.

Farlederna 539 och 541 in till Stockholms hamn har stor betydelse för sjöfarten och bedöms utgöra riksintresse för kommunikationer. Farleden har viktiga funktioner för Sveriges transportsystem och därmed landets ekonomi.

Utöver riksintresseklassade farleder finns även andra allmänna farleder som är av stor betydelse för sjöfarten och som bör beaktas i kommunens planering. Vaxholm berörs i sin helhet av s.k. MSA-ytter (områden för att garantera hinderfrihet för flygtrafik på hög nivå över marken) för Arlanda och Bromma flygplatser, som bedöms vara av riksintresse för kommunikationer.

Natura 2000-områden (4 kap. MB) Dammstakärret

Natura 2000-områden utgör även område som bedöms vara av riksintresse. Natura 2000 är EU:s nätverk av värdefulla naturområden. Syftet är att värna om naturtyper och arter som EU-länderna har kommit överens om är av gemensamt intresse. Dammstakärret ligger inom det blivande naturreservatet på Bogesundlandet och är beläget i ett bergsområde som omges av hållmarkstallskog. Här finns olika naturtyper som dystrofa sjöar och småvatten, öppna svagt välvda mossar, fattiga och

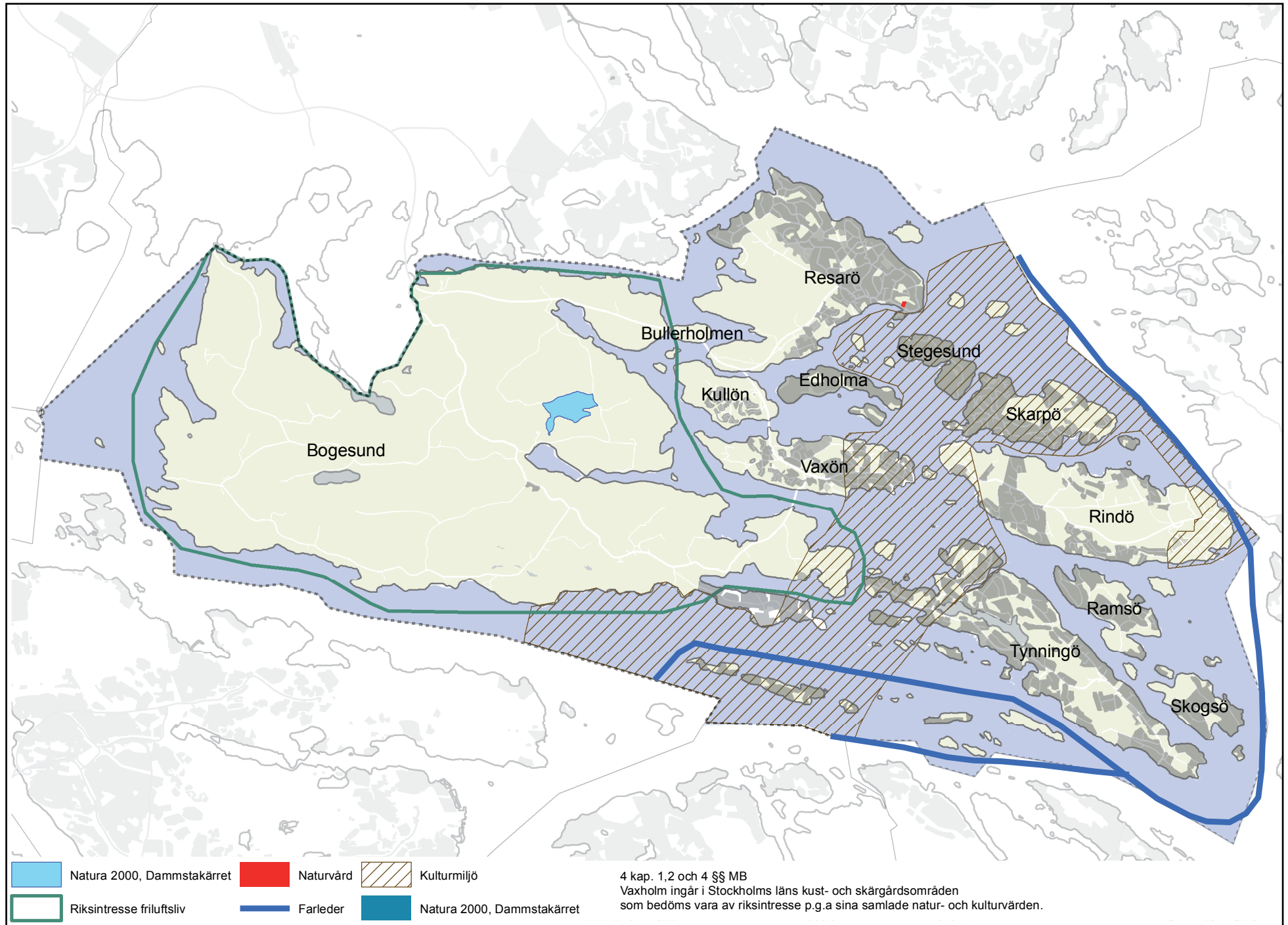
intermediära kärr och gungflyn, samt skogbevuxen myr.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Riksintresset för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset. I kommunen kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Forsvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort ska remitteras till Forsvarsmakten. Eventuella skyddsområden för flygverksamhet ska också beaktas.

Två områden i Vaxholm, på Rindö och Vaxön, har utgått som riksintresse för totalförsvaret. Ett förordnande enligt 12 kap 4 § PBL (1987:10) gäller dock fortfarande för båda områdena. Nuvarande förordnande innebär att beslut om bygglov och förhandsbesked för nybyggnad av bostadshus och verksamheter samt tillbyggnader som inte är kompletteringsåtgärder ska prövas av Länsstyrelsen. Med anledning av att området för riksintresse inte längre är aktuellt kommer Länsstyrelsens förordnande att upphävas.

Områden av riksintresse

Miljö, klimat, riskfaktorer och räddningstjänst

I Vaxholm ska det finnas goda förutsättningar för en bra vardag så att boende, verksamma och besökare känner sig trygga och säkra. Kommunen ska ta hänsyn till boendes och övrigas hälsa och säkerhet vid lokalisering och planering av bebyggelse och verksamheter. Klimatförändringarna kan även innebära större risker för smittspridning, värmeböljor, översvämningar, erosion och skred.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Ny bebyggelse och infrastruktur ska lokaliseras med hänsyn till klimatförändringar.
- Planering och utveckling av bebyggelse och stadsmiljöer ska beakta möjligheter till trygghet och en god livsmiljö.
- Hänsyn och skyddsavstånd till riskfaktorer som kan ge negativa effekter på människors hälsa och säkerhet ska beaktas.

Buller och luftkvalitet

Buller påverkar människor på olika sätt och har stor betydelse för hälsan och möjlighet till en god livskvalitet. En god boendemiljö förutsätter bl.a. att störande buller inte förekommer. Väg 274 går genom hela kommunen och är den största bullerkällan. Störningar kommer även från färjelägen med vägfärjor som alstrar buller.

Nuvarande riktvärden för trafikbuller antogs av riksdagen 1997 och ska vara vägledande vid byggnation eller ombyggnation av bebyggelse och väginfrastruktur.

- 30 dBA ekvivalentnivå inomhus.
- 45 dBA maximalnivå inomhus nattetid.
- 55 dBA ekvivalentnivå utomhus vid fasad.
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Det innebär att, där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt, får trafikbullret inte överskrida 55 dBA ekvivalent ljudnivå utomhus (vid fasad). Om bullerstörningarna inte kan reduceras till nämnda nivå bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrider 30 dB(A) ekvivalentnivå och 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid. För vägtrafikanläggningar i befintlig bostadsmiljö bör åtgärder i första hand omfatta bostadsmiljöer med ekvivalent bullernivå utomhus vid fasad på 65 dB(A) och däröver. Åtgärderna bör leda till att ljudnivån sänks, i första hand till 55 dB(A) utomhus och i andra hand till

högst 30 dB(A) inomhus. Som riktvärde gäller även 70 dB(A) max utomhus vid uteplats.

Till externt industribuller räknas alla ljud som uppkommer vid ett företag eller en verksamhet t.ex. värmekraftverk, verkstäder, avloppsreningsverk och pumpstationer. Trafikbuller vid ett industriområde räknas som externt industribuller eftersom det tillhör industrin, och inte trafikbuller. I områden som kan genererar externt industribuller krävs särskild hänsyn för planering av bl.a. bostadsbebyggelse. Naturvårdsverkets har tagit fram följande riktvärden (SNV RR 1978:5 rev 1983):

- kl. 7-18 50 decibel (dBA)
- kl. 18-22 45 decibel (dBA)
- kl. 22-07 40 decibel (dBA)

I tätbebyggda områden i bl.a. stockholmsregionen finns vissa områden som inte kan uppfylla gällande riktvärden. Stockholms stad har i samarbete med bl.a. Länsstyrelsen arbetat fram två nivåer för avstegsfall som kan tillämpas i storstadsmiljö. Bostadsbehovet i tätortsnära lägen med goda kommunikationer medför att det inom vissa områden finns behov att bygga bostäder där trafikbuller överstiger riktvärdena. I Vaxholm kan det vara aktuellt att tillämpa avstegsfall på Vaxön där det finns kollektivtrafknära lägen längs väg 274 som är lämpliga för bebyggelseutveckling. Detta gäller även för planering av bebyggelse i anslutning till färjelägen på östra och västra delen av Rindö. Bedömning om eventuella avstegsfall

görs i kommande planering för respektive område. Kommunen saknar en översiktlig kartläggning av buller. Nya bebyggelseområden ska, där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt, planeras utifrån gällande riktvärden för att uppnå en god ljudmiljö. Vid behov ska bullerutredningar göras i samband med detaljplanering. Inom Bogesundslandet finns även en del tysta områden som ska värnas och ses som en viktig tillgång.

Luftkvalitet

För att skydda människors hälsa har gränsvärden, s.k. miljökvalitetsnormer, satts upp av Naturvårdsverket. Miljökvalitetsnormer är bindande nationella föreskrifter och i översiktsplanen ska det framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer.

Hur Vaxholm avser att följa gällande miljökvalitetsnormer för luft

Enligt Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund är luftkvaliteten i Vaxholm god och inga normer överskrids. Kommunen har få utsläppskällor och förhållandevis begränsad trafik inte minst på lokala gator i stadskärnan. Kommande bebyggelseplanering på främst Vaxön ska beakta eventuella konsekvenser som en tätare bebyggelse och ökad belastning av infrastrukturen kan innebära för luftkvaliteten i Vaxholm. Detta gäller både ny och befintlig bebyggelse.

Väg 274, omledningsvägnät och transport av farligt gods, bensinstationer/sjömackar

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen

och föremål som har sådana egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras rätt under en transport. Det rekommenderade vägnätet för transport av farligt gods är uppdelat på primär och sekundär transportled. Det primära vägnätet används för genomfartstrafik och det sekundära vägnätet är främst avsett för lokala transporter från det primära vägnätet och leverantör eller mottagare av farlig verksamhet. I Vaxholm är enligt beslut från Länsstyrelsen väg 274 (sträckan E18 Arninge – Vaxholms kaj) primär transportled för farligt gods. Se karta över det rekommenderade vägnätet för primär och sekundärled i Vaxholm samt lokalisering av bensinstationer/sjömackar.

Kommunens bedömning är att Länsstyrelsen bör ompröva nuvarande klassning av vägnätet för Vaxholm i sin helhet eftersom det råder oklarheter kring vad som får transporteras och i vilken omfattning. Det primära vägnätet utgör inte heller ett stråk för genomfartstrafik. Det är viktigt att vägen på sikt kan klassas om.

I centrala och mer tätbebyggda områden i Stockholmsregionen kan det finnas behov av att uppföra bebyggelse nära transportled för farligt gods. I en del fall kan avsteg göras från rekommendationerna. Nuvarande klassning av väg 274 medför vissa restriktioner vid planering och nybyggnation intill vägen. Vägen ingår i det omledningsvägnät som finns definierat för Essingeleden dvs. för vissa transporter samt i

nödsituationer när leden inte är farbar. Tunga och skrymmande transporter genom Vaxholm påverkar stadsmiljön negativt. I takt med att ny infrastruktur byggs ut i länet, t.ex. Förbifart Stockholm, bedömer kommunen att behovet av att utnyttja vägen som omledningsväg och genomfartsled inte längre är aktuellt. Även om infrastrukturutbyggnaderna i regionen sker på längre sikt är det angeläget att planera för en attraktiv stadsmiljö med ny bebyggelse nära kollektivtrafik, service och infrastruktur i Vaxholm. Detta innebär att det ställs krav på hänsyn till eventuella risker och störningar.

Generellt gäller att vid planering av bebyggelse och verksamheter inom 150 m från väg 274 ska riskerna beaktas. Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram rekommendationer för riskhänsyn och skyddsavstånd vid fysisk planering intill transportvägar för farligt gods och bensinstationer. Områden nära väg 274 ska planeras med utgångspunkt i vägens transportfunktion. Generellt gäller att bostäder inte får förläggas inom 30 m från vägen enligt funktionen transportled för farligt gods. Aktuella rekommendationer från berörda myndigheter ska användas som riktlinjer i kommande planering på mer detaljerad nivå, se karta för generella skyddsavstånd. Kommunen har dock tagit fram en övergripande riskanalys för väg 274 som fungerar som utgångspunkt vid studerande av eventuella risker i kommande detaljplanering, se rubrik nedan.

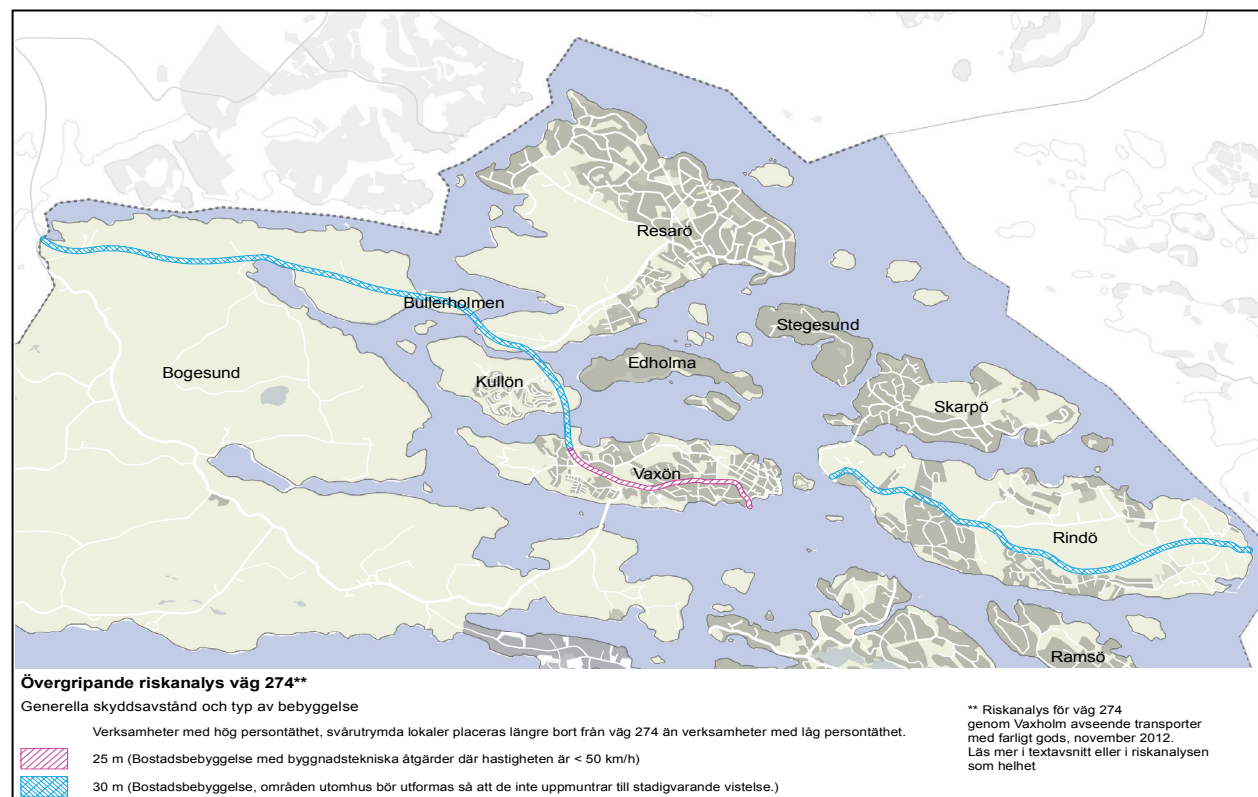

Övergripande riskanalys, väg 274

Generella åtgärder och riktlinjer för planering längs väg 274

En övergripande riskanalys har tagits fram för väg 274. I den har eventuella risker som vägen skulle kunna innebära mot omgivningen identifierats och analyserats på en övergripande nivå. Riskanalysen ger även förslag till åtgärder för att hantera eventuella risker vid planering av ny bebyggelse. Nedan redogörs för generella riktlinjer och förslag till åtgärder för bebyggelseplanering längs väg 274, se även karta.

Enligt riskanalysen kan samtliga typer av ämnen inom kategorin farligt gods passera genom Vaxholm. Genomförda beräkningar visar dock på en låg risknivå särskilt för de sträckor som har låg hastighet. Den låga risknivån innebär att behovet av säkerhetshöjande åtgärder för ny bebyggelse utmed väg 274 bedöms vara begränsat. Bostäder bedöms kunna uppföras inom ca 30 meter från väg 274 utmed hela den studerade vägsträckan utan krav på åtgärder. Den huvudsakliga risken utgörs av en pölbrand som har mycket begränsad påverkan längre än 30 meter från vägen. Med hänsyn till den låga risknivån både idag och på längre sikt görs bedömningen att ny bebyggelse kan uppföras inom 25 meter från vägen där hastigheten inte överstiger 50 km/tim och/eller där det finns avåkningskydd. För sträckor där hastigheten överstiger 50 km/tim rekommenderas byggnadstekniska åtgärder främst för ny bebyggelse. Skyddsavstånd bör dock alltid övervägas och tillämpas där det är möjligt. Om bebyggelse placeras inom 25 meter krävs också byggnadstekniska åtgärder för att hantera risken

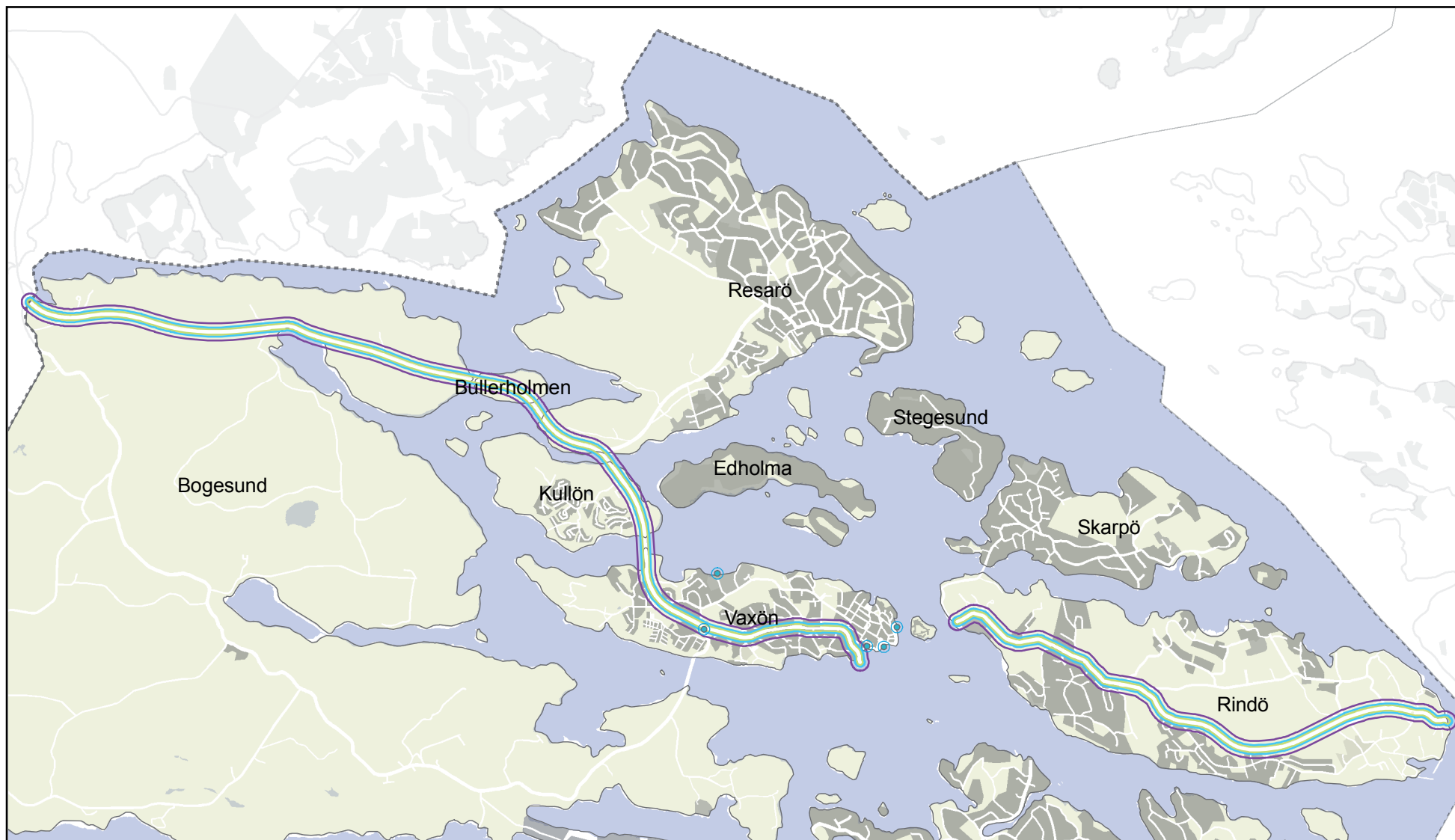
med brännbara vätskor och åtgärder som förhindrar påverkan av en pölbrand t.ex. fasadmateriel med skydd mot brandspridning, utrymningsvägar som mynnar bort från vägen samt skydd mot avåkning. I kommande planering inom aktuella riskområden ska eventuella behov av byggnadstekniska åtgärder studeras.

Utgångspunkten för planeringen bör vara att verksamheter med hög persontäthet och/eller svårutrymda lokaler placeras längre bort från väg 274 än verksamheter med låg persontäthet.

Exempel på verksamheter som bör placeras längre bort från riskkällan är köpcentrum, förskolor, skolor, vårdhem, sjukhus m.m.

Parkeringshus, garage, förråd och liknande där personer inte förväntas vistas stadigvarande placeras med fördel närmast väg 274. Denna typ av verksamhet kan även tillåtas inom det bebyggelsefria området på 25 meter eftersom risknivån är så pass låg. Kontor och småhandel bedöms också kunna uppföras inom 25 meter utmed sträckor där lägre hastigheter förekommer.

Rekommenderade skyddsavstånd till transportled för farligt gods & bensinstationer

Rekommenderade skyddsavstånd till transportled för farligt gods*

Skyddsavstånd i meter

- 25 m (Byggnadsfritt)
- 40 m (Tät kontorsbebyggelse)
- 75m (Sammanhållen bostadsbebyggelse och personintensiv verksamhet)

Rekommenderade skyddsavstånd till bensinstationer*

Skyddsavstånd och typ av bebyggelse

- 25 m (Tät kontorsbebyggelse närmare än 25 meter bör undvikas)
- 50 m (Sammanhållen bostadsbebyggelse och personintensiva verksamheter närmare än 50 meter från en bensinstation bör undvikas)
- 100 m (Vid nyplanering bör alltid ambitionen vara att hålla ett avstånd på 100 meter från en bensinstation till bostäder, förskola, äldreboende och sjukhus.)

* Rekommendationer enligt länsstyrelsen

Även för dessa verksamheter är åtgärder nödvändiga. Byggnader bör planeras på ett sådant sätt att utrymmen med lägre persontäthet, exempelvis personalutrymmen, lager o.s.v. placeras mot väg 274. Samlingslokaler eller andra persontäta utrymmen bör placeras så långt från väg 274 som möjligt. Detta gäller oskyddade byggnader nära väg 274.

Områden utomhus inom ca 25-30 meter från väg 274 där hastigheten överstiger 50 km/tim bör utformas så att de inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse. Detta innebär att området inte ska innehålla faciliteter som medför att personer kommer att befinna sig i området under en längre tid, som t.ex. uteserveringar, lekplatser, idrottsplatser eller liknande. Däremot kan utrymmena innehålla exempelvis parkeringsplatser. Utmed den del av vägen där hastigheten är lägre, dvs. 30-50 km/tim, kan undantag från ovanstående göras. Anläggningar som kan medföra att ett stort antal personer vistas nära vägen ska dock undvikas t.ex. idrottsplats med läktare.

Bensinstationer/sjömackar

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram rekommendationer för riskhänsyn och skyddsavstånd vid fysisk planering intill transportvägar för bensinstationer. Aktuella rekommendationer från berörda myndigheter ska användas som riktlinjer i kommande planering på mer detaljerad nivå, se karta. Boverkets allmänna råd anger att en riskanalys bör tas fram för bebyggelse som planeras närmare än 100 m från bensinstation.

Förorenade områden

Förorenad mark, byggnader, vatten och sediment kan innebära risker för miljön och människors hälsa. Ändrad markanvändning kan göra att exponering och spridning av föroreningar ändras, vilket i sin tur gör att riskerna ökar. Inventering av potentiellt förorenade områden utförs enligt en metodik för inventering (MIFO). Inventeringen resulterar i riskklassning av områdena. Efter inventering följer utredningar av prioriterade objekt och, om behov finns, även efterbehandlingsåtgärder. I Vaxholm finns ca 100 områden som p.g.a. tidigare eller pågående verksamheter kan vara förorenade. Nästan hälften av objekten som hittills identifierats på Vaxön utgörs av fritidsbåtshamnar. På platser där bryggor kombineras med uppläggning är risken stor att mark och eventuellt angränsande sediment är förorenade. I Vaxholms finns två riskklassade områden, kv. Sågen (Vaxön) och delar av Ytterby gruva (Resarö). Dessa har riskklass 3 som innebär en måttlig risk. Riskklassning görs genom en samlad riskbedömning av föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar och områdets känslighet och skyddsvärde. Området vid kv Sågen är riskklassat utifrån sin nuvarande verksamhet vilket innebär att ändrad användning kräver en ny bedömning. I området vid Ytterby gruva kan det i anslutning till gruvan, varphögarna och hamnen finnas markföroreningar p.g.a. att Försvarmakten tidigare använt den som diesel- och bränsledepå. Detta har föranlett en grundvattensänkning för att

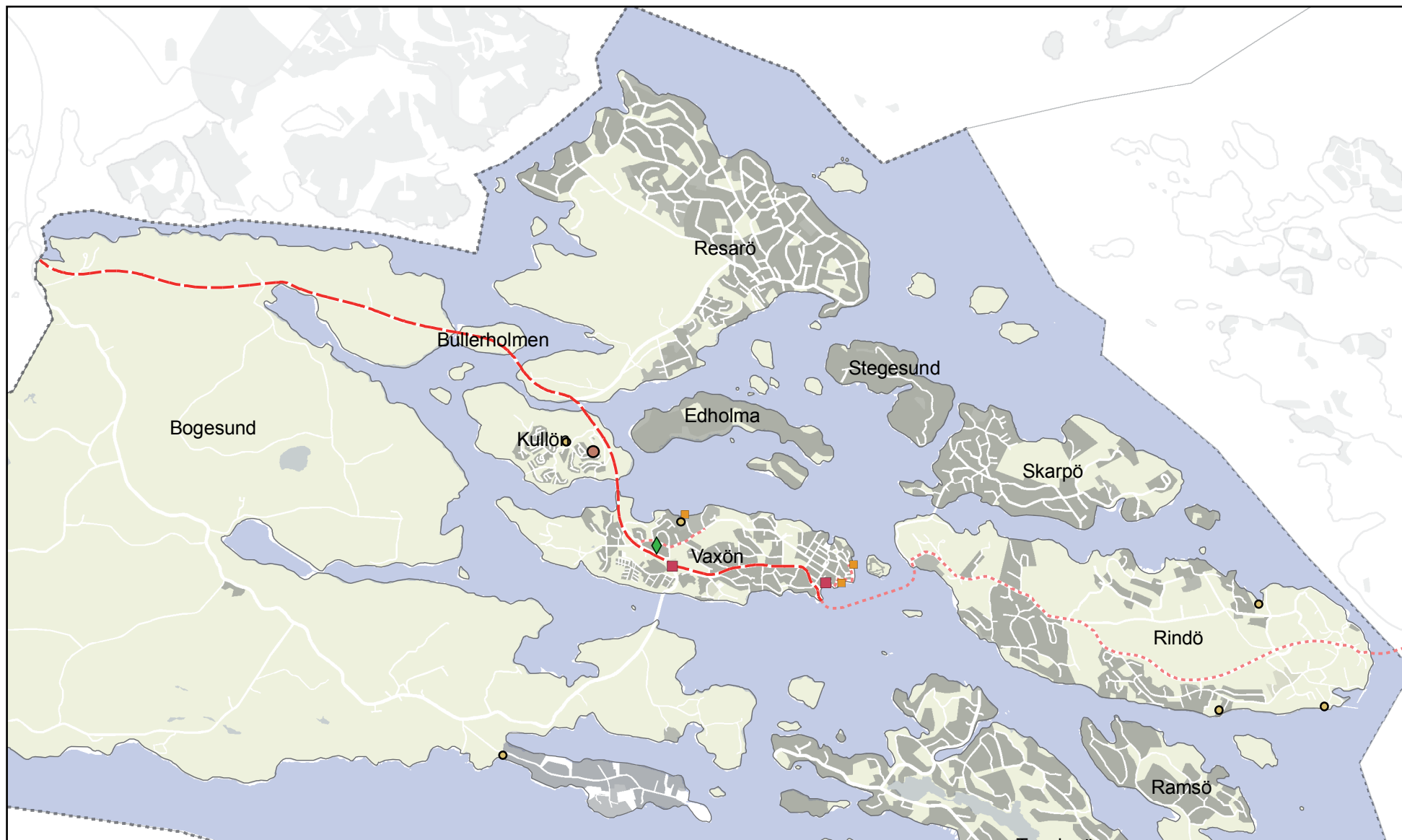
förhindra lakning i enskilda brunnar i områden. I samband med överlåtelse av fastigheterna ska dessa undersökas och om behov föreligger åtgärdas i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden. På Rindö finns områden med markföroreningar från Försvarmaktens tidigare verksamheter. Detta gäller bl.a. vid östra delen av Rindö (Rindö hamn) med ett ca 2 ha stort område där föroreningarna i fyllnadsmassorna i vissa punkter överstiger Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark. I västra delen av Rindö och närheten av Byviken på Rindö finns också deponier som kräver åtgärder.

Vid ändrad markanvändning i riskområden ska hänsyn tas till föroreningar så att de inte utgör en risk för hälsa och miljö. Byggnation och eventuella markgrepp ska ske på ett sätt som säkerställer att det inte innebär risk för exponering och spridning av föroreningar eller att framtida saneringar försvåras. Behov av utredningar m.m. ska beaktas i samband med detaljplanering och bygglov. Länsstyrelsen håller en databas över identifierade förorenade områden där kommunerna kan hitta aktuell information som planeringsunderlag.

Skyddsavstånd till verksamheter m.m.

Vissa verksamheter inom kommunen kan medföra risker och störningar i form av utsläpp eller buller och ska uppmärksammas i kommande planering. I kommande planering på mer detaljerade nivå ska särskild hänsyn och skyddsavstånd beaktas för vissa typer av verksamheter. Vid behov ska även riskanalyser tas fram. Detta gäller för planer

Transportleder, skyddsavstånd till verksamheter m.m.

Exempel på verksamheter m.m. som kräver skyddsavstånd

- Fjärrvärmeverk
- Reningsverk
- Bensinstation
- Sjömack

Rekommenderat vägnät för farligt gods*

- Primär transportled för farligt gods
- ⋯ Sekundär transportled för farligt gods

Områden som kräver höjdfordon vid insats från räddningstjänsten

- ◆ Kv Kulan (Vaxön)

* Vaxholms stad föreslår en omprövning av nuvarande klassning av vägnätet

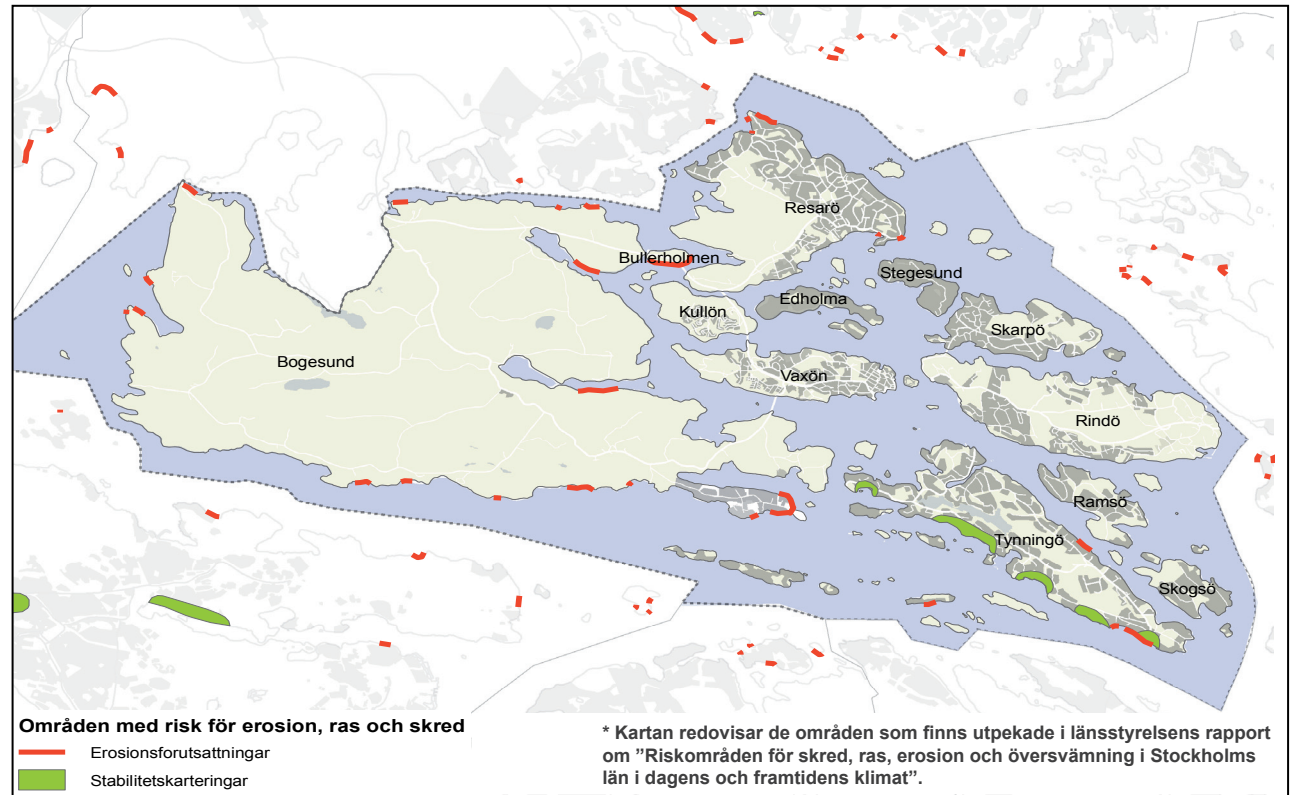
Riskområden för ras, skred och erosion*

och projekt som innefattar eller som är belägen i närheten av t.ex:

- Reningsverk, pumpstationer och liknande VA-anläggningar
- Färjelägen
- Hamn och varvsverksamheter
- Bensinstationer, sjömackar
- Jordbruk, häst- och djurhållning
- El-ledningar, transformatorstationer m.m.
- Bussdepå
- Återvinningscentral
- Vindkraftverk

Reningsverk, pumpstationer m.m.

Enligt Boverkets ”Bättre plats för arbete” rekommenderas ett skyddsavstånd på ca 300 m för ett avloppsreningsverk som är dimensionerat för mindre än 5 000 personekvivalenter (pe). Det bör dock uppmärksammas att 300 m är ett riktvärde, avståndet kan både behöva utökas eller minskas p.g.a. förhållandena på platsen. Vid befintliga avloppsreningsverk på Vaxön, Rindö hamn, Grönviken, Kullön, Karlsudd och Byviken är det viktigt att lämpliga skyddsavstånd till närmaste bostäder upprätthålls. Detsamma gäller även plats för eventuellt nytt avloppsreningsverk vid skjutbanan på Rindö som reserveras i gällande fördjupning av Vaxholms stads översiktsplan i delen Rindö och Skarpö.

Jordbruk och djurhållning

Inom kommunen bedrivs jordbruk/djurhållning på Skarpö, Tynningö, Rindö och Bogesund vilket innebär att kor, får och andra djur hålls inom vissa områden. Utgångspunkten är att jordbruk även fortsättningsvis ska kunna drivas inom befintliga områden. Avgränsning mellan djurhållning och boende bör utredas i kommande detaljplanläggning. Detta gäller även hästhållning som kräver skyddsavstånd till bostäder p.g.a. allergiframkallande ämnen från häst. Boverket har tagit fram en vägledning för planering för och

invid djurhållning. Dessa innefattar dock inte några generella rekommendationer om skyddsavstånd eftersom det visat sig svåra att tillämpa i praktiken. Generellt gäller att ju längre avståndet är mellan djurhållning och bebyggelse desto mindre är risken att omgivningen ska påverkas. Antalet hästar och placering av gödselstackar har också betydelse för risken för olägenhet. Spridning av lukt, damm och hästallergen påverkas också av vind, topografi och vegetation. Naturliga barriärer i landskapet, så som kullar och åsar kan begränsa störningar från djurhållning mot omgivningen. Vid

bedömning i varje enskilt fall måste kommunen se till hela den lokala situationen d.v.s. både stallets lokalisering samt området där hästar befinner sig utomhus inklusive ridvägar. Vid eventuell detaljplanläggning för permanentboende ska frågan om befintliga bostäder och närhet hästhållning utredas.

Idag bedrivs hästhållning på Bogesund (Frösvik, Bogesunds gård, Söderby, Sundby, Röskär, Ådalen, Broknäs och Nibble), Rindö (Rörängen och Rindö by), Skarpö (Skarpö gård och Lyckedal) och Resarö (Överbygård och Björkviken).

Radon

Radon kan finnas i mark, vatten och byggnadsmaterial. Halten av markradon delas in i låg-, medel- och högriskområde. Radon mäts i enheten Bq/m³ (becquerel per kubikmeter). Riktvärdet för ”olägenhet för människors hälsa” är 200 Bq/m³ (årsmedelvärde) för befintlig bebyggelse och ny byggnad.

Elektromagnetiska fält, el-ledningar och transformatorstationer m.m.

Magnetfält från kraftledningar och radiovågor från mobiltelefoner är exempel på elektromagnetiska fält. Magnetfält och elektriska fält finns runt alla elektriska apparater och ledningar som kan påverka människor på olika sätt. Eftersom hälsoeffekter från magnetfält från kraftledningar på lång sikt inte helt kan uteslutas har svenska myndigheter valt att rekommendera en viss försiktighet både för allmänheten och i arbetslivet. Strålsäkerhetsmyndigheten ger tillsammans med Socialstyrelsen, Arbetsmiljöverket, Elsäkerhetsverket och Boverket rekommendationer vid samhällsplanering och byggande:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära el-anläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Det är viktigt att byggnader lokaliseras på ett säkert avstånd från kraftledningar. Byggnation eller annan exploatering nära kraftledningar kan medföra vissa restriktioner för markanvändningen i ett område. Kommunen ska samråda med berörda aktörer vid planering av bebyggelse inom 50 meter från högspänningsledningar.

Risker och sårbarhetsfaktorer

Klimatförändringar

I ett framtida förändrat klimat kommer extrema naturhändelser bli mer omfattande och frekventa. Planering och byggande kan anpassas för att minska klimatförändringarnas negativa effekter t.ex. översvämningar, ras, skred och erosion. En översiktlig inventering av områden med risk för naturolyckor i dagens och framtida klimat har tagits fram av Statens geologiska institut (SGI) på uppdrag från Länsstyrelsen i Stockholms län. I avsnitten nedan redogörs för aspekter kring för översvämning, ras, skred och erosion för delar av Vaxholm. Generellt gäller att bebyggelse och verksamheter med samhällsviktiga funktioner inte bör placeras i riskområden. Område som planeras för bebyggelse och verksamheter måste vara lämpliga med utgångspunkt i geoteknik och säkerhet. Om det finns risker krävs åtgärder.

I arbetet med aspekter kring klimat och sårbarhet finns fyra viktiga områden som ska beaktas:

1. Högre temperatur
2. Ökad nederbörd
3. Stigande havsnivåer
4. Risker för ras, skred och erosion

Risk för översvämning

I låglänta områden finns risk för översvämning då havsytans medelnivå troligen kommer att stiga och höga vattenstånd blir vanligare p.g.a. klimatförändringar. Översvämningar kommer att bli vanligare även om pågående landhöjning

delvis kan kompensera för detta. I Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2010 anges att det är viktigt att anpassning sker till klimatförändringarna redan nu, bl.a. med större säkerhetsmarginaler främst vid strandnära byggnationer.

Lägsta grundläggningsnivå för huvudbyggnader ska enligt stadsbyggnadsnämndens grundläggningspolicy vara + 2,79 meter från normalvattennivån. Grundläggningsnivån är till underkant det dränerande lagret. Nivån utgår vid kusten från nollnivån i höjdsystemet RH2000 och vid sjöar från den normalvattennivå som gäller för respektive sjö. Policyen gäller inte om lägsta grundläggningsnivå inom ett område regleras i detaljplan. Inför kommande revideringar av grundläggningspolicy ska aktuella nivåer beaktas. Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs Östersjökusten i Stockholms län kommer att tillämpas vid Länsstyrelsens granskning av detaljplaner m.m.

Kommunen saknar en översiktlig översvämningsskartering. Vid behov måste eventuell risk för översvämningar bedömas och vid behov utredas i samband med detaljplaneläggning av bebyggelse i främst kust- och strandnära områden. Möjliga klimatanpassningsåtgärder kan t.ex. vara lokalisering, skyddsavstånd, utformning och tekniska åtgärder. Vid planering av ny eller befintlig bebyggelse ska hänsyn tas till uppenbara risker avseende översvämningar orsakade av dagvatten. Åtgärder bör vidtas som minskar

konsekvenser av översvämningar t.ex. skador på bebyggelse eller påverkan på trafik. Läs mer om dagvatten och hantering av klimatförändringar i form av översvämningar under avsnittet om teknisk försörjning.

Risk för erosion, ras och skred

Förutsättningar för erosion finns främst inom områden där jordmaterialet utgörs av sand och silt. Förutsättningar för erosion p.g.a. geologiska förhållanden finns bl.a. på Resarö, Bogesund och Karlsudd, se karta. Ras och skred är exempel på snabba rörelser i jord eller berg som kan orsaka stora skador på mark, byggnad och infrastruktur. I Vaxholm kan det finnas risk för ras och skred på*:

- Rindö: sydöstra delarna vid Grisselmaren utgörs av lera och det kan finnas risk för ras och skred i de strand- och kustnära områdena.
- Kullön: västra delarna av Kyrksundet utgörs av lera och lera överlagrad av gyttjelera, där det kan finnas risk för ras och skred.
- Resarö: sydost om Ytterby. Området utgörs av lera och lera överlagrad av gyttjelera där det kan finnas risk för ras och skred.

Klimatförändringarna kan innebära att nederbörden ökar vilket bl.a. innebär ökade flöden under hösten och vintern som kan leda till större erosion. Dessa förändringar ökar riskerna för ras och skred inom områden med otillfredsställande stabilitet för dagens förhållanden.

För att begränsa risk för erosion, ras och skred bör

planering av bebyggelse och verksamheter inom låglänta och kustnära områden föregås av t.ex. riskanalys och geotekniska undersökningar.

Räddningstjänst och beredskap

Vaxholms stad ingår i Storstockholms brandförsvaret som är ett kommunalförbund där 10 kommuner samarbetar. I Vaxholm finns brandstationen på Vaxön. I samarbete med Storstockholms brandförsvaret pågår diskussioner om möjligheter att flytta brandstationen till Kullön bl.a. för att utöka rekryteringsunderlaget för deltidsbrandkåren. Det innebär att rekrytering blir möjlig både från Resarö och Vaxön. En flytt av brandstationen till Kullön innebär även en mer strategisk placering för verksamheten och en förbättring för kommunen i stort. En ny brandstation ger bättre förutsättningar för att modernisera och förbättra verksamheten, som leder till snabbare insatser.

Räddningstjänstens insatstider vid brand och olyckor varierar för kommunens olika öar. Med insatstid avses tiden från det att larm inkommit till räddningstjänsten och till dess att räddningsarbetet har påbörjats. På Vaxön och Kullön uppgår den till 10 minuter, på Resarö 15 min, på Rindö och Skarpö kan det i normalfallet överstiga 20 minuter. Insatstiden till övriga öar är mer än 20 minuter. På Vaxholms brandstation saknas höjdfordon d.v.s. fordon med stege eller hävarm som kan rädda personer på hög höjd. Det närmsta höjdfordonet finns på brandstationen i Täby vilket kan innebära längre insatstider till byggnader i Vaxholm än

ovan beskrivna. Tillgången till höjdfordon inom en viss tid är i vissa fall ett viktigt ingångsvärde i projekteringen av brandskydd i byggnader. Möjligheten att utnyttja räddningstjänstens stegar/höjdfordon som alternativ utrymningsväg i byggnader ska samrådask med Storstockholms brandförsvaret i varje enskilt fall en sådan lösning övervägs. Kv. Kulan på Vaxön är ett område som kräver höjdfordon vid eventuella räddningsinsatser på hög höjd.

Med start den 1 januari 2013 trafikeras Tynningö av en allmän färja. Färjeleden trafikeras inte dygnet runt vilket får konsekvenser för uttryckning vid brand- och olycksfall utanför ordinarie tidtabell. Vaxholmsleden mellan Vaxön och Rindö är dock bemannad dygnet runt. Vid akuta situationer kan SOS Alarm beställa en tur från Vaxholmsleden för att lasta uttryckningsfordon och angöra vid Höganäs brygga på norra delen av Tynningö. Enligt kommunen bör räddningstjänst och Trafikverket beakta eventuella konsekvenser om behov av en akut uttryckning skulle uppstå på Rindö vid samma tidpunkt. Eventuell påverkan på ordinarie färjetrafik bör också beaktas.

För större öar som har längre insatstider ska kommunen främja möjligheten att etablera räddningsvårn som är en frivillig brandstyrka. Det har sedan tidigare funnits intresse att starta ett räddningsvårn på Rindö. Förutsättningar och eventuellt behov av att bilda ett räddningsvårn på Rindö m.fl. utreds av Storstockholms brandförsvaret i dialog med intressenter och kommunen. Eventuella

behov av t.ex. markåtkomst för lokal för utrustning ska där det är möjligt beaktas vid kommande planering på aktuella öar. Olycksrisker ska beaktas vid all planering i kommunen. Vid detaljplanering av områden som inte kan nå inom 20 minuter ska frågor kring räddning och evakuering särskilt uppmärksammas. Storstockholms brandförsvaret får samtliga kommunens detaljplaner på remiss där de bevakar räddningstjänstens krav och intressen.

I vissa fall kan akuta sjuk- och olyckstransporter ske med helikopter. Detta är en viktig service för Vaxholm som skärgårdskommun där det finns behov att kunna gå ner på öar med helikopter.

Näringsliv, sysselsättning och verksamheter

Näringsliv och sysselsättning har en avgörande betydelse för kommunens utveckling. Vaxholm ska fortsätta vara en attraktiv stad för näringsliv och företagande som erbjuder bra service och livskvalitet för boende, företagare och besökare. Vaxholm ska även vara en välbesökt destination i skärgården. Samarbete inom det lokala näringslivet samt mellan näringsliv och kommun ska underlätta företagsetableringar och verksamheter i Vaxholm.

RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Arbetsplatser och verksamhetslokaler med varierande utbud och omfattning ska planeras i kollektivtrafiknära lägen.
- Stads kärnan ska utvecklas till en levande mötesplats året runt och ge utrymme för utökning av handeln.
- Besöksmål och aktiviteter kring besöksnäring ska där det är möjligt lyftas fram och tillgängliggöras.
- Aktiviteter och företagande kring vattnet ska stimuleras och främjas.
- Kommunen ska aktivt delta i samarbeten med lokala och regionala aktörer och intressenter avseende näringslivsfrågor.
- Vid detaljplanering i stads kärnan ska möjlighet att inrymma lokaler i markplan främjas.

Utveckling av Vaxholms företagande och näringsliv

Vaxholm har ett aktivt näringsliv med en hög andel nyföretagande. Vaxholm är dessutom en del av en växande Stockholmsregion som ger goda förutsättningar att utveckla ett brett och framgångsrikt näringsliv. Kommunerna i Stockholm Nordost har i en gemensam vision för utvecklingen under perioden 2010-2040 bl.a. angett att 50 000 nya arbetstillfällen ska skapas inom nordostkommunerna. Detta är en viktig utgångspunkt i samarbetet kring näringslivsutvecklingen i nordostsektorn och som Vaxholm ska bidra till.

Under 2010 – 2011 genomförde kommunen och det lokala näringslivet ett visionsarbete som fungerat som utgångspunkt för framtagande av en näringslivsstrategi som beräknas bli klar under 2013. Syftet med näringslivsstrategin är att klargöra kommunens roll inom näringslivsområdet

och vilka möjligheter kommunen har för att påverka utvecklingen. Visionen är att:

”Vaxholms stad har ett differentierat näringsliv med stort utbud av produkter, tjänster och arbetstillfällen vilket i sin tur bidrar till ett mindre sårbart näringsliv.”

Visionen är sedan nedbruten i sex huvudpunkter:

- Vaxholm är Stockholmsregionens centrum för företag med marin anknnytning.
- Vaxholms befintliga företag har vuxit i antal anställda och omsättning.
- Antalet kunskapsintensiva företag har fördubblats.
- Det finns ett stort intresse från företag för nyetableringar i kommunen.
- Den expanderade besöksnäringen har utökats med ett antal aktörer och anläggningar som attraherar både turister och besökare för större arrangemang under årets alla månader.
- Detaljhandeln är aktiv året runt och har ett bra kundunderlag.

Företagande med marin anknnytning

Verksamheter och företagande med marin anknnytning är en viktig del i Vaxholms identitet som skärgårdskommun. I Vaxholm finns ett antal befintliga varv och marinor som ger goda förutsättningar till detta. Företagande med marin anknnytning bidrar även till att stimulera båtliv och kringverksamheter och bör studeras

i kommande planering och samordnas med näringslivsutvecklingen. En viktig utmaning är att ta till vara på utvecklingspotentialen samtidigt som den marina miljön värnas. I kommande planering på mer detaljerad nivå är det viktigt att uppmärksamma olika aspekter och viktiga värden kring havs- och vattenmiljöer. Läs mer om aktiviteter kring vatten, båtliv och utveckling i närheten av marin miljö under avsnittet vatten- och skärgårdsmiljö.

Besöksnäring, handel och stadsmiljö

Besöksnäringen är en av de mest betydelsefulla näringsgrenarna och en förutsättning för ett bra utbud av kommersiell service i Vaxholm. För att skapa en attraktiv och levande stadsmiljö och öka handeln inom kommunen måste stadskärnan och handelsutbudet utvecklas. Stadskärnan bör ses i ett större sammanhang för att hitta lägen för verksamheter, attraktiva mötesplatser, stråk och aktivitetsytor. Ny handel och verksamhet ska i första hand koncentreras till stadskärnan som på sikt kan utvidgas. Tillgängligheten och kommunikationerna till Vaxön och inom stadskärnan måste förbättras med t ex tydliga gång- och cykelstråk och kopplingar till bytespunkter för kollektivtrafik. Söderhamnsplan och Västerhamnsplan är exempel på platser som bl.a. ska utvecklas så att de blir attraktiva bytespunkter för olika trafikslag på land och vatten. Utvecklingen av stadskärnan kräver också samordnade insatser och bör studeras parallellt med utredningar för trafik, parkering och

bebyggelseutveckling. Läs mer i avsnitten trafik och kommunikationer samt i Del 3.

En ökad befolkning och utveckling av stadskärnan ger goda förutsättningar till bättre omsättning och fler sysselsättningstillfällen samt för att kunna erbjuda boende och besökare bättre service året runt. God kollektivtrafikförsörjning på land och vatten är också en viktig förutsättning där kommunen aktivt ska verka för detta hos ansvariga aktörer. En förtätning i stadskärnan och på Vaxön kan också bidra till att stärka handeln i Vaxholm genom att fler har nära till handel och aktiviteter.

Utvecklingen av besöksnäringen i Stockholms skärgård - Skärgårdsstrategin

Stockholms skärgård är ett av fem områden i en nationell satsning för hållbar destinationsutveckling mot internationella marknader. Besöksnäringen är en viktig förutsättning för en livskraftig skärgård. Vaxholm deltar i arbetet som samlar intressenter från privat, offentlig och ideell sektor och som leds av Tillväxtverket. Syftet är att ta fram en gemensam aktivitetsplan för destinationsutvecklingen av Stockholms skärgård för internationella marknader. I arbetet med att nå vision och mål för skärgårdsstrategin har tre fokusområden identifierats:

- Skärgård och storstad i samverkan
- Fler och längre säsonger
- En hållbar besöksnäring

Dessa fokusområden bör även fungera som kommunens utgångspunkt i arbetet med att utveckla besöksnäringen i Vaxholm. Vaxholm har en mängd olika besöksmål och aktiviteter som kan lyftas fram och tillgängliggöras. Vaxholms militärhistoriska bebyggelse och anläggningar är exempel på besöksmål som bör lyftas fram i utvecklingsarbetet. Läs mer under kulturmiljö och historia. Vaxholm har även ett stort behov av övernattningsmöjligheter vilket bör studeras och främjas i den fortsatta planeringen. För att utveckla Vaxholms potential som besöksmål kan kommunen söka bidrag för planeringsprojekt som främjar besöksnäringen. Detta gäller i första hand arbetet med att stärka Vaxholm som Stockholms lås samt utvecklingen av Vaxholms kaj och stadskärna. Läs mer i Del 3 och avsnittet *Kulturmiljö och historia*.

Hamngatan, Vaxön

Utmaningar för näringsliv och sysselsättning

För att näringslivet och företagandet ska bli mindre sårbart och mer livskraftigt året runt behövs åtgärder som främjar en ökning av andelen företag och verksamheter som vill etableras i kommunen. Detta bidrar till att öka den lokala sysselsättningen samt bibehålla och stärka underlag för offentlig och kommersiell service av olika slag. Det finns dock ett antal utmaningar för att nå vision och mål för näringslivs- och sysselsättningsfrågorna:

- Utveckling av stadskärnan och handeln så att de blir mer livskraftiga året runt.
- Utveckling av stadsmiljön med offentliga platser, parker, kajer och stråk.
- Ökning av antalet lokala arbetstillfällen för att minska behovet av dagpendling.
- Varierat utbud av bostäder och verksamhetslokaler i kollektivtrafiknära lägen.
- Utbyggnad av IT-infrastruktur.
- Förbättrad kollektivtrafikförsörjning på land och vatten.
- Ökning av antalet övernattningsmöjligheter.
- Förbättring av parkeringssituationen för i första hand stadskärnan.

Dessa utmaningar bör fungera som utgångspunkt och studeras i kommande utvecklingsarbete. Detta gäller främst för planering av ny och befintlig bebyggelse på Vaxön men i viss mån

även på Resarö och Rindö. Utvecklingsarbetet kräver samarbete mellan kommun och det lokala näringslivet m.fl. Kommunikationer, infrastruktur är exempel på frågor där andra parter är ansvariga där det krävs gemensamma krafter för att verka för Vaxholms behov hos berörda aktörer. Läs även mer i avsnitt om Trafik och kommunikationer, IT-infrastruktur och Del 3.

Arbetsplatser och verksamhetslokaler m.m.

Kommunen är den största arbetsgivaren med ca 500 anställda. Bland övriga större verksamheter finns bl.a. vårdbolag, Waxholms hotell, turismverksamheter, Färjerederiet, Tenö Varv och bussbolag. I Vaxholm finns även en stor andel småföretagare. De flesta driver eget företag med kontor eller enklare verksamheter inom den egna fastigheten. 90 % av de lokala företagen har färre än 4 anställda. Många branscher är representerade och möjligheterna att även fortsättningsvis kunna driva enklare verksamhet i anslutning till hemmet ska främjas i kommande planering på mer detaljerad nivå med särskilda planbestämmelser.

Kommunen behöver en ökad befolkning för att kunna tillgodose och erbjuda kärnverksamhet och service med hög kvalitet. I kommande planering på mer detaljerad nivå för bl.a. Vaxön, Rindö och Resarö ska lämpliga områden för verksamhetslokaler och företagsetablering studeras. Bebyggelseutvecklingen ska möjliggöra för en ökad sysselsättning lokalt i Vaxholm och ska beakta behov av lokaler, IT-infrastruktur,

kollektivtrafik och transporter. För att ytterligare locka arbetskraft till kommunen finns också behov av olika boendeformer. På sikt ska Vaxön utvecklas till kommunens tyngdpunkt för boende och arbete med en stadskärna och handel som är livskraftig året runt. Läs mer om utveckling av stadskärnan, Vaxholms kaj, bebyggelse och stadsmiljö i Del 3. Etablering av nya arbetsplatser ska främst lokaliseras på Vaxön nära kommunikationer, befintlig infrastruktur samt för att stärka handeln i stadskärnan.

DEL 3

GENOMFÖRANDE, MARK-
OCH
VATTENANVÄNDNING

Bebyggelse och stadsmiljö i Vaxholm

I Vaxholm finns boendemiljöer av olika karaktär, omgivningar med unik historia och identitet och en attraktiv stadsmiljö. Natur- och kulturvärden, goda möjligheter till friluftsliv och närheten till Stockholm är några av de faktorer som bidrar till att många vill bo i Vaxholm. Huvuddelen av befolkningen är bosatt på Vaxön, Resarö, Rindö och Kullön.

ÖVERGRIPANDE RIKTLINJER FÖR PLANERING

- Bebyggelseutveckling ska främst ske nära kollektivtrafik, service och befintlig infrastruktur.
- Vaxholm ska erbjuda boende i varierande storlekar och upplåtelseformer på Vaxön, Rindö och Resarö.
- Omvandling av fritidshusområden ska prioriteras i områden med möjlighet till långsiktigt hållbar teknisk försörjning och där god samhällsservice kan erbjudas.
- Stadsmiljöer ska vara attraktiva, trygga och tillgängliga för samliga invånare och varierade med en blandning av bostäder, parker, verksamheter och service.
- Vaxön ska förstärkas som kommunens tyngdpunkt för bostäder, arbetsplatser och service.
- Områden och byggnader som är kulturhistoriskt värdefulla ska ses som en viktig tillgång med potential att utveckla attraktiva stads- och boendemiljöer i Vaxholm.

Vaxön, Resarö och Rindö - utvecklingsområden för ny bebyggelse

Ny bebyggelse i Vaxholm ska bidra till ett samhälle som är långsiktigt hållbart och erbjuda attraktiva och goda boendemiljöer. Bebyggelseutveckling gäller både områden för nya bostäder och genom underlättande för permanentboende i fritidshusområden. Bebyggelseutveckling ska planeras i områden nära kollektivtrafik, befintlig infrastruktur och olika typer av service, som är en viktig faktor i en hållbar samhällsutveckling. Bebyggelseområden i kollektivtrafiknära lägen skapar kortare avstånd till kollektivtrafik vilket kan bidra till att minska bilberoendet och ger kollektivtrafiken bättre förutsättningar. Genom att bygga tätare kan fler människor bo och arbeta på samma plats vilket ökar underlaget för service, handel och kultur samt möjlighet till att utveckla parkområden och gatumuljöer. Utveckling av nya bostäder ger också större valmöjligheter och boendalternativ för dem som söker bostad i Vaxholm.

För stora delar av Vaxön finns goda förutsättningar med bra tillgång till kollektivtrafik, infrastruktur, samhällsservice, handel och närmatur. Ny bebyggelse är också lämplig på östra och västra delen av Rindö samt inom de södra delarna av Resarö där det finns liknande förutsättningar. Översiktsplanen lyfter fram dessa öar och områden i sin helhet och anger att här ska planeras för bostäder, park/rekreation, verksamheter och samhällsservice. Ett område norr om väg 274

vid Bogesund är också ett strategiskt läge för samhällsutveckling på längre sikt.

Framtida samhällsutveckling ska studeras inom dessa områden i kommande planering på mer detaljerad nivå. Planeringen av nya bebyggelseområden ska vara kvalitativ, komplettera och ta hänsyn till befintliga miljöer och karaktärer samt skapa nya arkitektoniska uttryck som utvecklar och förstärker Vaxholms karaktär och identitet med en blandning av park- och grönstruktur, bebyggelse, stråk, och strandpromenader samt gaturum.

Utveckling inom Vaxön, Resarö och Rindö stämmer även överens med de områden som pekats ut i ett regionalt sammanhang i RUFSS 2010. Läs mer om detta under avsnittet Mellankommunala och regionala frågor.

Fysisk tillgänglighet m.m.

Kommunen ska planera för en god livsmiljö för sina invånare. Boendemiljöer, service, kultur, rekreation, offentliga miljöer och byggnader bör utformas så att de har en god fysisk tillgänglighet. Olika grupper livssituation behöver uppmärksammas, så att bl.a. personer med funktionsnedsättning och den ökande andelen äldre får en god tillgänglighet till viktiga samhällsfunktioner och en trygg vardag. Behov av åtgärder för olika åldersgrupper kan skilja sig och ska beaktas i den fysiska planeringen t.ex. gång- och cykelvägar och tillgänglighet till kollektivtrafik.

Riktlinjer för framtida planering av bebyggelseområden

Nedan följer generella riktlinjer för att uppnå översiktsplanens mål och strategier i framtida planering av bebyggelse inom främst Vaxön, Rindö och Resarö.

- Vaxholms identitet som skärgårdskommun med aktiviteter och företagande kring vatten ska stärkas. Stimulera båtliv och kringverksamheter t.ex. marinor, båt- och uppläggningsplatser.
- Förbättra förutsättningar för kollektivtrafik på land och vatten samt utveckla parkeringsmöjligheter och gång- och cykelvägnät bl.a. genom aktiv lobbyverksamhet gentemot beslutande myndigheter.
- Planering av ny bebyggelse ska bidra till att väg 274 genom Vaxön får en stadsmässig karaktär och är tillgänglig för samtliga trafikanter, men i första hand kollektivtrafikresenärer samt gång- och cykeltrafikanter.
- Utveckla och förädla grönstrukturen med parker och grönområden.
- Utveckla stadsmiljöns utformning med attraktiva offentliga rum och stråk.
- Förbättra förutsättningarna för handel och service i stadskärnan bl.a. genom planbestämmelser och satsningar för ökad besöksnäring, företagande och sysselsättning.
- Kontakten med vattnet ska förstärkas med hjälp av bl.a. strandpromenader, gröna länkar, utblickar.

Nedan fortsätter en beskrivning av nuläge och framtida bebyggelseutveckling för kommunens områden och öar.

Vaxön

På Vaxön bor större delen av Vaxholms befolkning. Där finns en blandning av bebyggelse från olika tider varav den äldsta bebyggelsen finns i området kring Norrhamnen. Bebyggelsen från olika tidsepoker bidrar till att skapa en varierad bebyggelse på hela Vaxön. Det finns även parker, naturområden, idrottsplats och friluftsområde. Stadskärnan erbjuder offentlig och kommersiell service i en kulturhistoriskt intressant skärgårds- och stadsmiljö. Infarten till Vaxön via Stockholmsvägen med buss eller bil har länge dominerats av en väggestaltning från 1960-talet. Vägen är primär transportled för farligt gods samt omledningsväg för tunga och breda fordon när Essingeleden inte är farbar. Detta påverkar stadsmiljön närmast vägen negativt. Kommunen arbetar för att minska antalet transporter och om möjligt få vägen omklassad. Läs mer i avsnittet om miljö, klimat, riskfaktorer och räddningstjänst.

Fler boende på Vaxön ger bättre underlag för samhällsservice, handel och kollektivtrafik. En viss förtätning pågår genom aktuella planarbeten, se karta med pågående och gällande detaljplaner. Utöver dessa planeras för att i ett större sammanhang utveckla nya bebyggelseområden med syfte att skapa en tät och blandad men samtidigt grön stadsmiljö. Utredningar har tagits fram som visar på strategier och koncept för

stadsbyggnadsutveckling samt möjliga lägen för bebyggelseutveckling. På Vaxön planeras även för Campus Vaxholm som kommer att bli ett centrum för utbildning, kulturskola och idrott.

Planering och gestaltning av framtida bebyggelse på Vaxön ska stärka Vaxholms karaktär och erbjuda en variation av boendemiljöer. Det handlar också om att utveckla Vaxöns grönområden, parker, offentliga platser och stråk för att skapa mötesplatser och aktiviteter i stadsmiljön. Bebyggelsen ska ha varierande storlekar och skala samt en blandning av boende och verksamheter. Med sammanhängande gång- och cykelvägnät kan bilberoendet och parkeringsbehoven till nya och befintliga områden minska. Entrén till Vaxön behöver bli mer tydlig genom att väg 274 ges en mer stadsmässig karaktär och genom det skapa en attraktiv stadsmiljö längs stråket.

Vaxön och dess fortsatta utveckling ska studeras i ett större sammanhang i form av en fördjupning av översiktsplanen eller ett program. Inför kommande planering av bebyggelse behöver ett antal utredningar och underlag tas fram. Dessa och befintliga underlag ger förutsättningar och riktlinjer för utformning och omfattning av bebyggelsen. Det kan t.ex. gälla kulturmiljövården, behov av samhällsservice, infrastruktur, tillgång till rekreation och grönområden, risker för översvämning, strandskydd, skyddsavstånd till reningsverk och väg 274. I första hand bör en övergripande analys av den nuvarande strukturen på Vaxön med bebyggelse, gator och grönstruktur

tas fram för att få fram en strategi till hur den kan utvecklas och kompletteras med ny bebyggelse.

Utveckling av stadskärnan på Vaxön

Vaxholm har en unik stadsmiljö med varierad bebyggelsekaraktär och inslag av skärgårdsnatur. Stadsmiljön är ett populärt besöksmål främst under sommaren. Stadskärnan på Vaxön är en viktig del i Vaxholms identitet och attraktion. Det finns stor utvecklingspotential att skapa en livskraftig och attraktiv stadskärna året runt genom att bl.a. koncentrera handel och näringsliv hit. Detta är möjligt genom tätare bebyggelse i anslutning till stadskärnan och en fortsatt ökning av besökare och befolkning på hela Vaxön. Idag finns service, bostäder, kommunikationer, promenadstråk och mötesplatser. Om stadsmiljön rymmer fler attraktioner och miljöer som förädlas genom t.ex. högre kvalitet på parker och planteringar, belysning och skyltning ger det ökad livskvalitet för vaxholmsbor och förutsättningar för att attrahera flera besökare under hela året. I stadskärnan finns det också utrymme för att utveckla någon form av besökscentrum och publik verksamhet. För att öka stadskärnans handel och attraktionskraft måste den erbjuda aktiviteter och service både dag- och kvällstid. Detta ställer krav på ett blandat utbud av aktiviteter och funktioner (bio, butiker, restauranger, föreningsliv, gym, musik, idrott), attraktiva offentliga rum (parker och torg) samt en god och tillgänglig kollektiv- och lokaltrafik. Utvecklingen kräver ett nära samarbete mellan företagare, näringsliv samt andra berörda aktörer

och intressenter. Stadskärnan ska även upplevas som trygg att visats i.

Stadskärnan kan utvidgas med fler arbetsplatser och verksamheter om den tydligare länkas samman med omgivande områden t.ex. Vaxholms Kastell och västra delen av Rindö. Vaxholms Kastell har ett stort värde för boende och besökare i Vaxholm. Kommunen samarbetar med Statens fastighetsverk och berörda aktörer i syfte att ytterligare stärka Kastellets attraktionskraft. En av de prioriterade frågorna handlar om att utveckla tillgängligheten till Kastellet. Förbättringar av förbindelsen skulle kunna bidra till att stadskärnan växer samt öka antalet besökare i Vaxholm. Inom de närmaste åren ska fokus ligga på att undersöka möjligheten att öka tillgängligheten. Samtidigt planeras en satsning på att utveckla informationen till besökare om hur man kan ta sig till och från Kastellet.

Skalan i stadsmiljön är väsentlig och varje tillägg ska noga värderas i förhållande till helheten. För helhetsintrycket är hela Vaxön av intresse. Även parkmark och orörd terräng har betydelse för helheten. Viss kompletterande bebyggelse och ersättningsbebyggelse, park/torg i enstaka kvarter i stadskärnan kan bidra till att stärka stadsmiljön och gaturummets karaktär. Detta bör studeras i samband med övrig bebyggelseutveckling på Vaxön. Inaktuella bestämmelser i gällande detaljplaner för vissa delar av stadskärnan bör också ses över inför framtida detaljplanering. Hela stadskärnan omfattas av riksintresse för kulturmiljövården vilket innebär att fortsatt utveckling måste beakta de kulturhistoriska värdena. De östra delarna av Vaxön omfattas av en bevarandeplan från 1979 som kan användas som underlag för framtida inventeringar och analyser av stads- och gaturum samt grönstruktur. Läs mer i avsnitt om Kulturmiljö och historia.

Batteriparken/Norrhamnen, Vaxö

Utveckling av Vaxholms kajer

Vaxholms kajer från färjeläget till Cronhamnsplan med vattenområden utgör en central del av stadskärnan på Vaxön. Området är mycket attraktivt för handel och restauranger med ett vattennära läge med fina utblickar över öppet vatten där invånare och besökare trängs med olika trafikslag som bilar, bussar, fritidsbåtar, färjor och reguljär båttrafik.

Vaxholms kajer med gator, torg och vatten har potential att utvecklas till en ännu mer attraktiv och aktiv del av stadskärnan. Området ska studeras i ett övergripande program med syfte att möjliggöra en utveckling och förnyelse av Vaxholms kajer och gästhamn. Utvecklingen ska möjliggöra ytterligare verksamheter och förbättra Vaxholms attraktivitet som besöksmål. Här finns också ett kulturhistoriskt intresse med stadskärnans smala gator, varierad bebyggelse, kastellet, befästningsvallarna, hotellet och hamnen med det rörliga båtlivet. Området ingår även i riksintresset för kulturmiljövården som omfattar farleden utmed inloppet till Stockholm via Vaxholm. I arbetet måste lämpliga placeringar av befintliga sjömackar studeras med hänsyn både till deras stora betydelse för båtburna besökare samt även utifrån behovet av skyddsavstånd kring verksamheterna. Den begränsade ytan och det tidvis stora antalet besökare ställer särskilda krav på en god tillgänglighet både från land- och sjösidan. Detta arbete hänger samman med kommunens deltagande i arbetet med Skärgårdsstrategin, läs mer i avsnittet Näringsliv och sysselsättning samt mellankommunala och regionala frågor.

Resarö

En fördjupning av översiktsplan i delen Resarö antogs av kommunfullmäktige den 27 september 1993. Fördjupningen är i huvudsak aktuell och ger riktlinjer för kommande planering på mer detaljerad nivå.

Delar av södra Resarö

Inom södra Resarö finns potential att utveckla en varierad bebyggelse med god tillgång till naturområdet Killingen. Utveckling inom de södra delarna av Resarö ska studeras på övergripande nivå i ett detaljplaneprogram. Programmet bör omfatta Killingen och Engarn och ska studera bibehållen natur- och landsbygd, strandskydd, kulturmiljö, trafikförsörjning, nya och befintliga bostäder, service, aktiviteter och verksamheter. Engarn har ett stort värde som kulturmiljö med ett karaktäristiskt landskap med bebyggelse- och odlingsmönster. Vid Engarn finns en viktig bytespunkt för kollektivtrafik som i dagsläget är trafikfarlig för samtliga trafikanter. En ombyggnation av korsning och utbyggnad av infartsparkering måste prioriteras för att få en hållbar trafiksituation och en attraktiv kollektivtrafikförsörjning. Bytespunkten vid Engarn ska utvecklas till en attraktiv knutpunkt för boende och besökare på Resarö. Killingen är ett stort naturområde på Resarö som är en viktig tillgång för i första hand boende på Resarö men även för övriga Vaxholm. Delar av naturområdet ska bevaras och utvecklas t.ex. med stigar och elljusspår för att göra det mer tillgängligt.

Behov av lokaler för bl.a. skola och förskola ska också studeras och tillgodoses. Cykel- och kollektivtrafik ska prioriteras i planeringen. På markanvändningskartan redovisas en schematisk avgränsning för utredningsområdet för södra delen av Resarö samt naturområdet Killingen.

Storäng

Området kring Storäng ska detaljplaneras med syfte att bygga ut kommunalt vatten och avlopp samt möjliggöra för ny bebyggelse med bl.a. bostäder och förskola. Området ligger nära Killingen vilket innebär att det finns god tillgång på naturområde för rekreation och friluftsliv. Intill Storäng finns en hållplats och området ligger nära bytespunkten för kollektivtrafik vid Engarn vilket ger området möjligheter till en god kollektivtrafikförsörjning. Tillgängligheten till hållplatser och Engarn ska förbättras med bl.a. gång- och cykelstråk längs Resarövägen. Dessa stråk ska kopplas ihop med gång- och cykelstråk vidare mot Vaxön. Läs mer om kommunens VA-planering under avsnittet Vatten och avlopp.

Resarö mitt

Resarö mitt ligger centralt på norra Resarö och ska detaljplaneläggas med syfte att underlätta för permanentboende med bibehållen bebyggelsekaraktär, ny gång- och cykelväg längs Överbyvägen, förbättrad trafikmiljö och reglering av byggrätter och möjligheter till ny bebyggelse i området väster om skolan. Området kring Resarö mitt är ett strategiskt bra läge för utveckling av samhällsservice och verksamheter för boende

på Resarö. Planområdet omfattar utveckling av Resarö skola, livsmedelsbutik, ett antal privatägda fastigheter samt hela Överbyvägen fram till Överbyslingan.

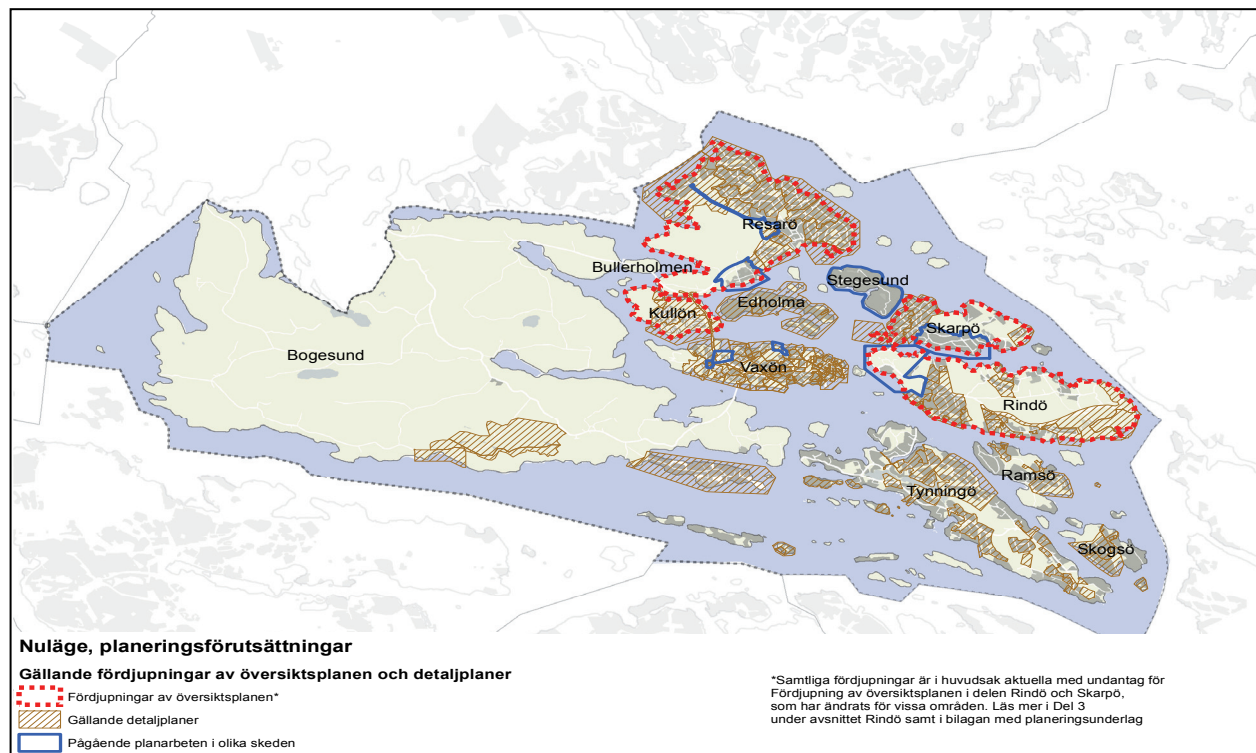
Rindö

En fördjupning av Vaxholms stads översiktsplan i delen Rindö och Skarpö antogs av kommunfullmäktige den 2 mars 2009. Fördjupningen är i huvudsak aktuell och ger riktlinjer för kommande planering på mer detaljerad nivå. Den anger förslag till framtida utveckling t.ex. när det gäller bostäder, kommunikationer, samhällsservice och trafik. I planen görs bedömningen att trafikproblem kommer att uppstå om befolkningen ökar över ett visst antal. Det innebär att bebyggelseutveckling måste studeras parallellt med utveckling av trafik och kommunikationer. Utvecklingen inom främst östra delen av Rindö kan innebära en ökning av persontransporter mot andra delar av regionen t.ex. Värmdö. Ett utredningsområde på Rindö i fördjupningen av översiktsplanen har utgått i enlighet med beslut KS PLU § 59 / 2012. Se nedan för övriga eventuella avvikelser som kan bli aktuella samt i avsnittet *Planeringsunderlag*.

Östra delen av Rindö hamn inom Oskar-Fredriksborg

Ett detaljplaneprogram som omfattar hela östra delen av Rindö hamn togs fram sommaren 2009. Programområdets omfattning gör att detaljplaneringen kommer att ske i flera etapper. Syftet med planeringen är att möjliggöra

Gällande detaljplaner och fördjupningar av översiktsplanen

omvandling av området till en attraktiv och levande skärgårdsmiljö med bostäder, verksamheter och skola.

Rindö smedja, västra Rindö

Utveckling av området kring den västra delen av Rindö ska studeras i ett detaljplaneprogram. Syftet med planeringen är bl.a. att möjliggöra viss bostads- och verksamhetsbebyggelse och få till en bättre vägförbindelse med Skarpö. Programarbetet innebär troligtvis att områdets framtida markanvändning inte stämmer överens med

fördjupningen av översiktsplanen för delen Rindö och Skarpö. I fördjupningen av översiktsplanen har mark reserverats för en ny vägsträckning och bebyggelse dock inte i lika stor utsträckning som i föreslaget programområde. Programområdet innefattar även det befintliga varvsområdet som enligt fördjupningen av översiktsplanen kvarstår som verksamhetsområde. I nuvarande planeringsuppdrag ska möjligheter till viss bostadsbebyggelse för delar av området studeras.

I kommande planering ska bl.a. kulturmiljö, byggnadsminnet Rindö redutt, strandskydd, trafiksituationen, färjetrafik och framtida kapacitet beaktas. En antikvarisk förundersökning, trafikutredning och övergripande riskanalys för väg 274 utgör viktiga planeringsunderlag som ger riktlinjer för planeringen. I trafikutredningen kommer bl.a. olika alternativ för placering av färjeläget studeras för västra delen av Rindö. Det innebär att färjeläget kan få en annan placering än det som föreslås i fördjupningen av översiktsplanen.

Utvecklingen av västra Rindö kan bidra till att förstärka kopplingen till stadskärnan samt utveckling av ett besöksmål och mötesplats i området kring Rindö redutt. Den visuella kopplingen mellan redutten och Kastellet ska värnas för att behålla områdets karaktär och attraktivitet som boendemiljö. Västra delen av Rindö har dessutom möjligheter till en förbättrad kollektivtrafik bl.a. genom utveckling av området kring färjeläget med hållplats för buss- och båttrafik. Läs mer om utveckling av hållplatser och strategiska korsningar i avsnittet om Trafik och kommunikationer.

Ny bebyggelseutveckling inom övriga områden och öar

Kullön

På Kullön finns en blandning av enbostadshus, parhus och kedjehus, som till stora delar har byggts och anpassats till den omgivande naturen.

Centralt i bostadsområdet finns en förskola. I den västra delen av Kullön finns ett naturreservat, som tillgodoser behovet av område för närrekreation och bevarar värdefulla livsmiljöer i ett gammalt kulturlandskap. Ett mindre verksamhetsområde med bl.a. fjärrvärmeverk och handelsträdgård finns vid infarten till Kullön. Inom gällande detaljplan för verksamhetsområdet finns utrymme att utveckla ytterligare verksamheter.

Kullön har god tillgång till kollektivtrafik med hög turtäthet både mot Stockholm och Vaxholms stadskärna. Hållplatser bör utvecklas så att de blir mer attraktiva och tillgängliga för cykel t.ex. med utökad cykelparkering. Läs mer om utveckling av hållplatser och strategiska korsningar i avsnittet om Trafik och kommunikationer.

I samarbete med Storstockholms brandförsvaret pågår diskussioner om möjligheter att flytta brandstationen i Vaxholm till Kullön bl.a. för att utöka rekryteringsunderlaget för deltidsbrandkåren. Läs mer under avsnittet Miljö, klimat och riskfaktorer, räddningstjänst.

Östra Kullön som ligger öster om väg 274 planeras för bostäder. Syftet med planen är att möjliggöra bostadsbebyggelse samt att öka tillgängligheten till grönområdet på östra sidan av väg 274. Bebyggelsen ligger i anslutning till hållplatser för kollektivtrafik.

Utredningsområden för Bullerholmen och del av Bogesund

Hela Bogesundslandet berörs av riksintresse för friluftsliv. Området söder om väg 274 ska bli statligt naturreservat. Ett område norr om väg 274 med Bullerholmen och Gåsvik har efter synpunkter från kommunen lyfts ur reservatsbildningen, dock kvarstår riksintresset för denna del. Delområdet pekas ut som övrig regional stadsbygd i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010. På lång sikt anser kommunen att det är positivt om möjligheten till annan markanvändning än idag inte försvåras och föreslår att avgränsningen för riksintresset ändras. Avgränsningen bör i sin helhet sammanfalla med naturreservatets gräns med undantag för en korridor längs andra sidan av väg 274, så att det sammanfaller med avgränsningen för utredningsområden på lång sikt, se markanvändningskarta. Området ligger nära väg 274 där det finns kollektivtrafik med hög turtäthet i riktning mot Stockholm och Vaxholm. Tillgängligheten kan utvecklas med attraktiva hållplatser. Läs mer om utveckling av bytespunkter i avsnittet om Trafik och kommunikationer. Delområdet berörs även av utökad strandskydd. Inför en översyn av strandskydd inom Stockholms län är kommunens uppfattning att det utökade strandskyddet inte bör gälla aktuellt område. Bullerstörningar och trafik bidrar till att värdet på området för natur- och friluftsliv är begränsat.

Delområdet tillsammans med Bullerholmen och Gåsvik pekas ut som utredningsområde. Dessa områden kan på lång sikt vara aktuella för annan markanvändning. I en framtida utredning ska bl.a. naturvärden och strandskydd studeras.

Inom Bogesund finns även befintliga bostadsfastigheter och fritidshus. Befintlig karaktär ska bevaras och inga ytterligare avstyckningar inom dessa områden avses tillkomma.

Kommunens gång- och cykelnät kopplas till andra kommuner och regionala målpunkter t.ex. Bogesundlandet. En gång- och cykelväg längs Bogesundsvägen främjar tillgängligheten mellan stadskärnan, det blivande naturreservatet, stall, golfbanan, vandrarhem osv. Kommunen är även angelägen att få till en gång- och cykelväg längs väg 274 för att bl.a. utveckla de regionala cykelstråken för t.ex. arbetspendling. Den norra gränsen för naturreservatet längs väg 274 och stranden vid Gåsvik bör då möjliggöra anläggandet av en gång- och cykelväg och attraktiva rastplatser längs stråket. Även kommunens lokala gång- och cykelnät behöver förstärkas och förbättras med skyltning, cykelparkering osv.

När det är aktuellt att påbörja planering av området tas lämpligen en fördjupning av översiktsplanen fram.

Arbetsplatser, företagande och områden för verksamheter m.m.

Vaxholm ska erbjuda förbättrade möjligheter till ett aktivt företagande och lokal sysselsättning. I kommunen finns både befintliga och nya områden som kan vara aktuella för verksamheter, arbetsplatser och service m.m. Vaxholm ska även erbjuda boende och besökare ett aktivt kulturliv med t.ex. utställningar, bibliotek, bio, evenemang. Behovet av arbetsplatser, verksamhetsområden och olika typer av kulturaktiviteter ska beaktas i kommande planering genom att ge utrymme för olika typer av lokaler som kan ha flexibel användning. Detta ska studeras i kommande planering på mer detaljerad nivå i utvecklingsområden på Vaxön, Resarö, Rindö och norra delen av Bogesund. För Vaxholm som skärgårdskommun är det angeläget att kunna erbjuda områden där verksamheter med vattenanknytning kan bibehållas och nya etableras. Området kring Blynäs reningsverk är exempel på områden som kan bevaras och vidareutvecklas som verksamhetsområden. Detta kan kombineras med båtplatser för boende och besökare och fungera som ett komplement till den befintliga gästhamnen i stadskärnan. Det kan också vara möjligt med en viss utveckling av bostäder i området, dock krävs vidare utredning om skyddsavstånd till reningsverk alternativt framtida pumpstation. Bostäder är dock endast möjligt om reningsverket omvandlas till en pumpstation. En riskanalys bör tas fram för området inför framtida detaljplanering.

För Vaxholm är det högsta prioritet att möjliggöra för ett attraktivt kollektivtrafikresande. För att detta ska fungera behövs bl.a. tillgång till ytterligare uppställningsplatser för bussar i Vaxholm. I dagsläget finns uppställningsplatser inom ett område på Vaxön i närheten av Blynäs reningsverk. Fram till år 2020 finns det enligt Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting behov av ytterligare 3 uppställningsplatser. I dagsläget är det oklart var dessa ska rymmas. På sikt ska olika alternativ studeras bl.a. omdisponering av befintliga platser. Om det blir aktuellt med ändrad markanvändning i aktuellt området krävs omlokalisering för samtliga uppställningsplatser. I kommande planering på mer detaljerad nivå ska möjligheten att utveckla befintligt läge för bussuppställning studeras parallellt med att hitta alternativa lägen. Lokalisering behöver utredas i samarbete mellan kommunen, berörda fastighetsägare, Trafikförvaltningen i Stockholms län och bussentreprenör. Samverkan behöver även ske med andra kommuner för att försöka hitta regionala lösningar.

Återvinningscentralen på Vaxön är inte ändamålsenlig och i behov av större utrymme för att bl.a. kunna återvinna flera fraktioner. Återvinningscentralens fraktioner och framtida placering inom kommunen eller samlokaliserat med andra kommuner ska bl.a. studeras inom ramen för pågående arbete med att ta fram en ny avfallsplan.

I Vaxholm finns på längre sikt behov att möjliggöra för en större livsmedelsetablering i takt med att befolkningen ökar. Den bör ligga lättillgänglig för stora delar av kundunderlaget och erbjuda bra parkering för cykel och bil samt kunna nås med hjälp av kollektivtrafik. Regionalt finns och planeras externa handelsområden t.ex. Arninge och Rosenkälla, vilket är positivt för tillgången till handel för Vaxholm och övriga nordostkommunerna.

Industri och varv

Inga större industrianläggningar finns i dagsläget och prioriteras inte i det kommande arbetet. I kommunen finns ett antal varv och marinor med därtill hörande industriell verksamhet bl.a. på Rindö, Tenö, Ramsö, Tynningö och Resarö med verksamhet som kan vara miljöstörande, främst med störningar i form av buller. Läs mer under avsnitt om miljö, klimat, riskfaktorer och räddningstjänst.

Nytablering av industriell verksamhet bör samlokaliseras i anslutning till annan befintlig småindustri eller med reningsverk, pumpstationer och annan infrastruktur som kräver skyddsavstånd till bostadsbebyggelse. Möjligheterna för mindre vattenanknutna verksamheter i anslutning till befintliga hamnar inom kommunen, bör studeras i kommande planering på mer detaljerad nivå för att kunna stimulera och båt- och kringverksamheter t.ex. marinor, båt- och uppläggningsplatser.

Omvandlings- och fritidshusområden

Inom kommunen finns ett stort antal områden som tillkommit för fritidsboende. Kommunen eller andra myndigheter rör inte över var människor väljer att bosätta sig. Men kommunen kan genom planering uppmuntra eller motverka t.ex. bosättning inom vissa områden. För vissa områden i kommunen finns det förutsättningar som gör dem mera lämpliga för omvandling med närhet till samhällsservice och infrastruktur medan andra områden kan vara mer lämpliga för fortsatt fritidsboende och bör behålla sin nuvarande karaktär. En viktig förutsättning för kommunens omvandlingsområden är att kunna tillgodose långsiktigt hållbar teknisk försörjning t.ex. vatten och avlopp och samhällsservice. Områden i kollektivtrafiknära lägen ska prioriteras när det gäller utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp. Se markanvändningskartan för prioriterade områden som kan bli aktuella för detaljplanering.

Rindö och Skarpö

Antalet permanentboende på Rindö och Skarpö ökar varje år och sett i ett längre perspektiv beräknas båda öarna till stora delar vara permanentbebodda. Skarpö och främst Rindö har ganska god tillgång till kollektivtrafik, som på sikt har möjlighet att förbättras. Med hjälp av allmän vägfärja mellan Rindö och Vaxön nås stadskärnan med handel och samhällsservice samt båt- och kollektivtrafik. Tillgängligheten till stadskärnan med kollektiva transportmedel, cykel och persontrafik bör prioriteras.

Delar av Skarpö planeras med syfte att möjliggöra en utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, värna området kulturmiljövärden, säkerställa en säker och fungerande trafikmiljö samt minska miljöeffekter i samband med att fastigheterna på ön omvandlas till permanentboende. En första detaljplaneetapp har vunnit laga kraft under 2012. Arbetet med utbyggnad av vatten och avlopp påbörjas troligtvis under 2013.

Framtida planering av omvandlingsområden på Rindö och Skarpö ska prioriteras utifrån gällande fördjupning av översiktsplanen för delen Rindö och Skarpö samt kommunens vatten- och avloppsplan, VA-plan. Läs mer om kommunens VA-planering under avsnittet Teknisk försörjning. I kommande planering på mer detaljerad nivå ska eventuellt behov av lokal för social omsorg, skola och förskola studeras.

Vy från Rindö

Resarö

En fördjupning av översiktsplanen i delen Resarö antogs av kommunfullmäktige den 27 september 1993. Den har som övergripande målsättning att underlätta omvandling från fritids- till permanentboende och att skapa en god boendemiljö genom att behålla ursprunglig bebyggelsemiljö och känsla av skärgårdsö. I samband med programarbete för södra delarna av Resarö kan det finnas behov att revidera delar av fördjupningen av översiktsplanen.

Ett detaljplaneprogram finns för hela norra delen av Resarö. Området har delats in i tio detaljplaneetapper varav sju detaljplaner har vunnit laga kraft. Resterande detaljplaneetapper ska påbörjas inom de närmaste åren. Kommande etapper ska reglera bl.a. byggrätter och fastighetsindelning på liknande sätt som i tidigare etapper.

Tynningö

Tynningö är en av kommunens större öar med ca 400 permanentboende fördelade på ca 25 % av totala antalet fastigheter och utspridda över hela ön. Bebyggelsen på ön är varierande men består till största delen av fritidshus. Delar av bebyggelsen är reglerad i detaljplaner. Tynningö har ett aktivt föreningsliv och det finns olika verksamheter och företag etablerade på ön t.ex. varv och konferensgård.

Tynningö är i stor utsträckning bebyggd men har tillgång till relativt stora och omväxlande

naturmarker. Ett stort antal fastighetsägare (ca 300) äger genom TGEF, Tynningö Gård Ekonomiska Förening ca 100 hektar skogsmark på ön. Det finns även två sjöar: Myrholmsmaren och Stora maren. Det finns bland annat tillgång till bygdegård, bad, idrottsplats, motionsspår och vandringsleder. TGEF arbetar aktivt för att underlätta möjligheten att vistas i naturmarken genom att tillgängliggöra vandringsleder, utsiktsplatser och badplatser. Större grönområden på Tynningö ska bevaras för att tillgodose möjlighet till bl.a. rekreation och friluftsliv samt för att värna om och ge bra förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Läs mer i avsnittet om natur och rekreation.

I regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2010 har Tynningö pekats ut som kärnö. Tynningö nås med allmän vägfärja från östra delen av ön via Norra Lagnö i Värmdö kommun. Boende på Tynningö utnyttjar i hög grad service m.m. som finns i Värmdö vilket kan innebära en ökning av antalet persontransporter.

En regelbunden och frekvent koppling till replipunkten och stadskärnan i Vaxholm måste eftersträvas. Kommunen anser att Tynningö även i fortsättningen ska ses som en kärnö med anledning av att det saknas fast förbindelse till kommuncentrum. Behovet av ett samband och förbättrad koppling är av stor vikt för boende och verksamma på Tynningö. Det är angeläget att bibehålla och förbättra kommunikationerna mot Vaxholm för att öka tillgängligheten till stadskärna, kollektivtrafik och samhällsservice m.m. Detta

är även viktigt för att stärka föreningslivet och möjligheten att etablera verksamheter. Kommunikationerna behöver samordnas för att underlätta byten mellan olika trafikslag. Den reguljära båttrafiken behöver förbättras i takt med att antalet boende ökar. Samordning av kollektivtrafik och ökad möjlighet att cykla kan bidra till att minska bilberoendet för delar av Tynningö. Planering på mer detaljerad nivå ska studera möjligheter och behov för utveckling av kommunikationer och infrastruktur. Läs mer om färjetrafik, infrastruktur och båttrafik under avsnittet Trafik och kommunikationer.

En omvandling av fritidshus till permanentboende pågår, men inte i lika stor omfattning som på Rindö och Skarpö. Kommunen har sedan tidigare varit restriktiv med avstyckningar på grund av svårigheter att få till långsiktigt hållbar service, teknisk försörjning och allmänna kommunikationer. Genom att Tynningö nås med en statlig färja antas dock omvandlingen av fritidshus öka vilket på sikt kan ge en fördubbling av antalet boende på ön. Tynningö kan i ett regionalt perspektiv vara ett attraktivt boendalternativ. Befintlig karaktär och bebyggelsestruktur ska dock bevaras och kommunen ska vara fortsatt restriktiv till avstyckningar för att inte ytterligare öka belastningen på miljö och infrastruktur i form av vägnätet. På längre sikt bör eventuella framtida behov av service m.m. samlokaliseras på en strategiskt lämplig plats. En möjlig plats för lokalisering av service bedöms vara i ett område kring Åkershov, bygdegården och idrottsplatsen.

Bygdegården på Tynningö är en allmän samlingslokal och naturlig mötesplats där det finns markutrymme. Förutom omvandling är det inte aktuellt med utveckling av nya bostadsområden på Tynningö.

Tynningö saknar kommunalt vatten och avlopp. Hanteringen av vatten och avlopp sköts via enskild försörjning på den egna fastigheten. En stor andel (ca 60 %) av dessa anläggningar har blivit utdömda efter inventering av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor under 2008/2009. Det finns ett stort behov av att dessa anläggningar ersätts med nya för att minska belastning på miljö och vattenområden. En större grupp av fastighetsägare på Tynningö har bildat en förening bl.a. med syfte att studera möjligheter för gemensamma lösningar för vatten och avlopp på ön. Kommunens planerade utbyggnad av den allmänna VA-försörjningen ska ske utifrån kommunens VA-plan. Läs mer om kommunens VA-planering under avsnittet Teknisk försörjning.

Översiktsplanens intentioner för Tynningö bör följas upp med en fördjupning av översiktsplanen som studerar förutsättningar och behov i ett större sammanhang följt av detaljplanering.

Kärnö enligt RUFSS 2010:

Kärnöarna ligger i de delar av skärgården som saknar vägförbindelse (bro, tunnel och statlig färja). De bedöms ha förutsättningar för ett utbud av samhällsservice och infrastruktur vilket ger förutsättningar för en långsiktig och robust samhällsstruktur som säkrar grundläggande villkor för fastboende och näringslivsutveckling. Kärnöarna fungerar dessutom som servicepunkter för befolkningen på omgivande öar samt för turismen och friluftslivet.).

Ramsö och Skogsö

På Ramsö finns det i dagsläget ca 60 permanentboende. På Skogsö bor enstaka personer permanent. Bebyggelsen på Ramsö och Skogsö består främst av fritidshus i form av sportstugor som tillkommit under 30-, 40- och 50-talen. På Ramsö finns även en del äldre bebyggelse från 1700-talet och framåt. Delar av bebyggelsen är reglerad i detaljplaner. Båda öarna nås med reguljär båttrafik. Det är angeläget att boende och besökare på öar utan fast förbindelse har goda kommunikationer främst till stadskärna, kollektivtrafik och service m.m. Kommunikationerna behöver även samordnas för att underlätta byten mellan olika trafikslag. Läs mer om och se karta över båttrafik under avsnittet Trafik och kommunikationer.

Ramsö och Skogsö saknar kommunalt vatten och avlopp. Hanteringen av vatten och avlopp sköts via enskild försörjning på den egna fastigheten. En stor andel av dessa anläggningar har blivit utdömda (50 % för Ramsö och 60 % för Skogsö) efter inventering av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor under 2008/2009. Det finns ett stort behov av att dessa anläggningar ersätts med nya för att minska belastning på miljö och vattenområden. Utbyggnad av den allmänna VA-försörjningen ska planeras med utgångspunkt i kommunens VA-plan. Läs mer om kommunens VA-planering under avsnittet Teknisk försörjning.

Ramsö och Skogsö är inte aktuella för utveckling av nya bostadsområden. En viss omvandling av

fritidshus till permanentboende har skett och kommer i viss mån fortsätta men inte i någon större omfattning. Kommunen har varit och är restriktiv när det gäller avstyckning på grund av att Ramsö och Skogsö har begränsade möjligheter till kommunikation och service. Befintlig karaktär och bebyggelsestruktur på Ramsö och Skogsö ska bevaras.

I regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2010 är Ramsö utpekad som kärnö. (Läs mer om kärnöer och RUFSS 2010 i avsnittet om mellankommunala och regionala frågor.). Kommunen bedömer att Ramsö saknar förutsättningar för utveckling av samhällsservice och infrastruktur. Däremot är det viktigt att det i fortsättningen är möjligt med goda kommunikationer till replipunkt, stadskärna och service i Vaxholm. Det är en förutsättning för att möjliggöra ett alternativ boende i skärgården med möjlighet till arbetspendling och att utnyttja samhällsservice, kollektivtrafik och handel i Vaxholm.

Större grönområden på Ramsö och Skogsö ska bevaras för att tillgodose möjlighet till bl.a. rekreation och friluftsliv samt för att värna om och ge bra förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Läs mer i avsnittet om natur och rekreation.

Översiktsplanens intentioner för Ramsö och Skogsö bör på sikt följas upp med fördjupning av översiktsplanen följt av detaljplanering.

Övriga områden och öar

Karlsudd

Karlsudd utgör en del av Bogesundslandet och nås via Pålsundsbron från Vaxön samt via Bogesundsvägen från väg 274. För Karlsudd finns en gällande detaljplan som antogs 1999. Syfte med detaljplanen var att underlätta för omvandling från fritidsboende till permanentboende, värna om kulturvärden samt möjliggöra utbyggnad av kommunal vatten och avlopp.

En skrift med råd och anvisningar för om- och tillbyggnad samt nybyggnad har tagits fram för Karlsudd. Skriften togs fram i samband med detaljplanering för Karlsudd och innehåller en tolkning av planbestämmelsen q. Syftet med skriften är att fungera som stöd och inspiration för fastighetsägare inför bygglovsansökningar.

Stegesund

Stegesundsöarna ska planeras med syfte att i första hand att värna områdets kulturmiljövärden med hjälp av planbestämmelser som reglerar byggrätt och fastighetsindelning. En utbyggnad av allmänt vatten och avlopp ska också möjliggöras med anledning av att det sedan lång tid funnits två mindre verksamhetsområden för avlopp på öarna.

Edholma m.fl.

På Edholma bor ett fåtal personer permanent. För Edholma, Stora och Lilla Askholmen och Edö Tallholme finns en gällande detaljplan som antogs 1939. Boende på Edholma har

bildat en samfällighetsförening som byggt ut ett vatten- och avloppsnät med en sjöledning i norra Vaxholmsfjärden som genom avtal med Roslagsvatten AB ansluter mot det allmänna vatten- och avloppsnätet vid Skutvikshagen på norra delen av Vaxön.

Granholmen och Edlunda m fl

På Granholmen och Edlunda bor ett fåtal personer permanent. Båda öarna omfattas av strandskydd. Här finns även exempel på kulturhistoriskt intressant bebyggelse, läs mer under avsnittet kulturmiljö och historia.

Det finns även ytterligare mindre öar inom kommunen där det finns enstaka permanentboende. Dessa öar ska behålla sin nuvarande karaktär och kommunen ska vara fortsatt restriktiv till avstyckningar.

Hur riksintressen tillgodoses

I översiktsplanen ska kommunen ange hur kommunen avser att tillgodose områden av riksintresse. Generellt bedöms att översiktsplanens förslag till långsiktig mark- och vattenanvändning beaktar områden av riksintresse. Nedan anges kommunens avsikt vad gäller riksintressen i Vaxholm. Läs mer om värdebeskrivningar i avsnittet Riksintressen.

Kust- och skärgårdsområdena i Stockholms län (4 kap. 1 – 2 § MB)

Enligt bestämmelserna ska turismens och då särskilt det rörliga friluftslivets intressen beaktas. Bestämmelsen innebär dock inte någon restriktion för utvecklingen av befintliga tätorter, av det lokala näringslivet eller för anläggningar som behövs för totalförsvaret. Ny bebyggelse föreslås i huvudsak inom befintliga delar av tätorten vilket innebär att riksintresset inte innebär en begränsning av föreslagen utveckling.

Kulturmiljövården (3 kap 6 § MB) Norra Boo-Vaxholm-Oxdjupet-Lindalssundet

Inseglingen mot Stockholm med dess speciella bebyggelsemiljö av sekelskifteskaraktär har förklarats som riksintresse. Området omfattar mark- och vattenområden i Vaxholm, Lidingö, Nacka och Värmdö. I Vaxholm omfattas delar av riksintresseområdet av detaljplaner (t.ex. Karlsudd, Edholma) och vissa sträckor även strandskydd (t.ex. Bogesund). Inom vissa områden pågår eller planeras detaljplaneläggning i syfte att

bl.a. värna om kulturmiljövården (t.ex. Skarpö och Stegesund). Ny bebyggelseutveckling inom områden som berörs av riksintresset ska prövas med hänsyn till kulturmiljövården. I kommande detaljplaner ska dessa områden uppmärksammas bl.a. med särskilda kulturmiljöbestämmelser. Kommunen är angelägen om att Länsstyrelsen utvecklar riksintressets värdebeskrivning för att underlätta kommande planering, läs mer i avsnitt om Kulturmiljö och historia. Delar av riksintresset sammanfaller dessutom med riksintresset för farleder vilket också bör uppmärksammas i detta arbete.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Kommunen kommer att uppmärksamma kravet på samråd med Forsvarsmakten vid uppförande av högre byggnadsobjekt som blir föremål för detaljplanering och bygglov. Eventuella skyddsområden för flygverksamhet ska också beaktas.

Två områden i Vaxholm, på Rindö och Vaxön, har utgått som riksintresse för totalförsvaret. Med anledning av att området för riksintresse inte längre är aktuellt kommer Länsstyrelsens förordnande att upphävas.

Friluftslivet i Stockholms län (3 kap. 6 § MB) Bogesund

Området är viktigt för friluftslivet både lokalt och regionalt. Kommunen är mycket positiv till pågående reservatsbildning, som ytterligare

förstärker områdets värden. För att säkra den allmänna tillgängligheten och att skogsbruket sköts därefter är det angeläget, och Vaxholms stads uppfattning, att Bogesund även fortsättningsvis ska vara i offentligt ägo. Statens redovisning av riksintresset omfattar hela Bogesundslandet samt ett område norr om väg 274,. Ett område norr om väg 274 med Bullerholmen och Gåsvik har efter synpunkter från kommunen lyfts ur reservatsbildningen dock kvarstår riksintresset för denna del. Delområdet pekas ut som övrig regional stadsbygd i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2010. På lång sikt anser kommunen att det är positivt om möjligheten att studera annan markanvändning än idag inte försvåras. Kommunen anser att avgränsningen för riksintresset ska ändras så att det sammanfaller med planförslagets avgränsning för utredningsområden på lång sikt. Delområdet berörs även av utökad strandskydd. Inför en översyn av strandskydd inom Stockholms län är kommunens uppfattning att det utökade strandskyddet inte bör gälla området norr om väg 274 med Bullerholmen och Gåsvik. Bullerstörningar och trafik bidrar till att värdet på området för natur- och friluftsliv är begränsat.

Kommunen är angelägen att få till en gång- och cykelväg längs väg 274 för att öka möjligheten för arbetspendling bl.a. till den blivande bytespunkten för kollektivtrafik vid Arninge resecentrum. Den norra gränsen för naturreservatet längs väg 274 och stranden vid Gåsvik bör då möjliggöra anläggandet av en gång- och cykelväg. En gång- och cykelväg längs Bogesundsvägen är också viktig för att tillgängliggöra det blivande naturreservatet.

Naturvård i Stockholms län (3 kap. 6 § MB) Ytterby gruva

Området är skyddat enligt bestämmelser i gällande detaljplan.

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB) Farleden till Stockholms hamn

Farlederna 539 och 541 har stor betydelse för sjöfarten. Kommunens framtida planering ska ta hänsyn så att förändringar inte inkräktar på sjöfarten eller försämrar sjöfartens framkomlighet, tillgänglighet och säkerhet. Kommunen är dock angelägen om att vägfarjor inom kommunen ska kunna utöka sin kapacitet i takt med framtida behov p.g.a. en ökad befolkning. Kommunen ska samråda med Sjöfartsverket inför etablering av strandnära anläggningar, kollektivtrafik på vatten, vindkraftsanläggningar m.m. Riksintresset sammanfaller med riksintresse för kulturmiljövården vilket behöver uppmärksammas i kommande planering.

Natura 2000-områden (4 kap. MB) Dammstakärret

Inga förändringar planeras i närområdet. Området skyddas genom bildandet av naturreservat för Bogesundslandet.

Sammanfattning av förslag till mark- och vattenanvändning i Vaxholm

Översiktsplanen anger riktlinjer för Vaxholms fysiska planering med sikte på år 2030.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Förslag till mark- och vattenanvändningen redovisas schematiskt på kartan för Vaxholm 2030. Nuvarande markanvändning redovisas också på kartan. I vissa områden krävs mer generella riktlinjer. Avvägningar och mer fördjupade ställningstaganden för bebyggelse, grönområden, gång- och cykelvägar m.m. görs i kommande fördjupningar av översiktsplanen, program och detaljplaner. Nedan beskrivs de olika delarna i förslag till mark- och vattenanvändningen för Vaxholm 2030.

Bebyggelse och utredningsområden

Bebyggelseutveckling ska planeras i områden nära kollektivtrafik, befintlig infrastruktur och olika typer av service, som är en viktig faktor i en hållbar samhällsutveckling. Bebyggelse omfattar en blandning av olika funktioner t.ex. bostäder, verksamheter, handel och service. Kartan redovisar områden för ny och befintlig bebyggelse både för nya områden och omvandlingsområden. Översiktsplanen föreslår ett antal utredningsområden med syfte att studera

möjligheter för bebyggelseutveckling i ett större sammanhang. Översiktsplanen lyfter fram dessa öar och områden i sin helhet och ska planeras för bostäder, park/rekreation, verksamheter och samhällsservice. Utvecklingen inom vissa områden förutsätter även att olika utredningar tas fram. För vissa områden finns olika intressen och förutsättningar som kräver mer utredningar inför kommande planering. Läs mer under *Planeringsunderlag*.

Utredningsområde, Vaxön

Vaxön ska förstärkas som kommunens tyngdpunkt för bostäder, arbetsplatser och service. Stora delar av Vaxön med befintlig bebyggelse, parker och grönområden har markerats som utredningsområde. Planering och gestaltning av framtida bebyggelse på Vaxön ska stärka Vaxholms karaktär och erbjuda en variation av boendemiljöer. Det handlar också om att utveckla Vaxöns grönområden, parker, offentliga platser och stråk för att skapa mötesplatser och aktiviteter i stadsmiljön. Bebyggelsen ska ha varierande storlekar och skala samt en blandning av boende och verksamheter. Med närhet till kollektivtrafik och sammanhängande gång- och cykelvägnät kan bilberoendet och parkeringsbehoven till nya och befintliga områden minska. Vaxöns utveckling ska studeras i en fördjupning av översiktsplanen eller i ett program. Inför detta arbete behövs planeringsunderlag som tillsammans med översiktsplanens riktlinjer ger förutsättningar för utformning och omfattning av nya bebyggelseområden. I första hand bör en

övergripande analys av nuvarande stadsstruktur med bebyggelse, gator och grönområden tas fram för att hitta lämpliga områden för utveckling. Läs mer i avsnittet om Vaxöns utveckling.

Utredningsområde, södra Resarö

Södra delarna av Resarö föreslås som utredningsområde. Inom utredningsområdet ska möjligheter för bostäder, verksamheter, skolor, förskolor samt lokaler för social omsorg studeras. Naturområdet Killingen är en viktig tillgång och delar av området ska bevaras och utvecklas för att göras mer tillgängligt. Utvecklingen av området och trafikplatsen vid Engarn ska också studeras. En ombyggnation av korsning och utbyggnad av infartsparkering måste prioriteras för att få en hållbar trafiksituation och en attraktiv kollektivtrafikförsörjning. Tidigare uppdrag om framtagande av program ska återupptas. Läs mer i avsnittet om Resarös utveckling.

Utredningsområde, västra Rindö

Delar av västra Rindö föreslås som utredningsområde för bebyggelse. Kommande planering ska bl.a. möjliggöra viss bostads- och verksamhetsbebyggelse och få till en bättre vägförbindelse med Skarpö. I kommande planering ska bl.a. kulturmiljö, byggnadsminnet Rindö redutt, strandskydd, trafiksituationen, färjetrafik och framtida kapacitet beaktas. Utveckling i detta område har goda förutsättningar för förbättrad kollektivtrafik. Den kan också bidra till att förstärka kopplingen till stadskärnan samt lyfta fram området kring Rindö redutt som besöksmål

och mötesplats. Läs mer i avsnittet om Rindös utveckling samt i fördjupning av översiktsplanen för delen Rindö och Skarpö.

Utredningsområde, lång sikt

Ett område norr om väg 274 vid Bogesund pekas ut som utredningsområde på lång sikt. Inom området kan det på lång sikt vara aktuellt att studera möjlighet för annan markanvändning. Kommunen har alltså inte tagit ställning till vilken markanvändning det handlar om samt om det är möjligt, dock behöver det lyftas fram i ett tidigt skede. Området ligger nära väg 274 där det finns kollektivtrafik med hög turtäthet i riktning mot Vaxholm och Stockholm. När det är aktuellt att påbörja planering av området tas lämpligen en fördjupning av översiktsplanen fram. Läs mer i avsnittet om utredningsområdet för Bullerholmen och Bogesund och *Riksintressen*.

Verksamheter, arbetsplatser och service

Kartan redovisar befintliga områden som i olika omfattning inrymmer service, verksamheter, arbetsplatser, turism, varv, marina m.m. Nuvarande markanvändning för dessa områden ska fortsätta och kan i enskilda fall bli aktuella för utveckling. Nya och befintliga områden för verksamheter, arbetsplatser och service ryms även inom utredningsområden på Vaxön, Rindö och Resarö. Arbetsplatser och verksamhetslokaler med varierande utbud och omfattning ska planeras i kollektivtrafikhärlägen främst på Vaxön, Rindö och Resarö. För vissa delar av kommunen har ett antal områden pekats ut som är strategiska för olika

typer och omfattning av samhällsservice m.m. Läs mer i avsnittet om Arbetsplatser, företagande och områden för verksamheter samt *Näringsliv och sysselsättning*.

Stadskärna och Vaxholms kajer

Stadskärnan på Vaxön är en viktig del i Vaxholms identitet och attraktion. Det finns stor utvecklingspotential att skapa en livskraftig och attraktiv stadskärna året runt genom att bl.a. koncentrera handel och näringsliv hit. Stadskärnan kan utvidgas med arbetsplatser och verksamheter och tydligare länkas samman med omgivande områden. Skalan i stadsmiljön är väsentlig och varje tillägg ska noga värderas i förhållande till helheten. Vaxholms kajer med vattenområden utgör en central del av stadskärnan som med gator, torg och vatten har potential att utvecklas till en ännu mer attraktiv och aktiv del av stadskärnan. Utvecklingen ska möjliggöra ytterligare verksamheter och förbättra Vaxholms attraktivitet som besöksmål. Läs mer under avsnittet Vaxön.

Omvandlingsområden

För vissa områden i kommunen finns det förutsättningar som gör dem mera lämpliga för omvandling med närhet till samhällsservice och infrastruktur. En viktig förutsättning för kommunens omvandlingsområden är att kunna tillgodose långsiktigt hållbar teknisk försörjning. Områden i kollektivtrafikhärlägen ska prioriteras när det gäller utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp. Omvandlingsområden utpekade på Rindö, Skarpö och Resarö är lämpliga för detaljplanering

med syfte att underlätta för åretruntboende. Prioritering av detaljplanering ska anpassas till VA-planen. Läs mer i avsnittet om *Omvandlings- och fritidshusområden* och *Vatten och avlopp*.

Övriga öar och områden

För öar och områden som inte omfattas av ny utveckling ska pågående markanvändning vara gällande. Det är inte aktuella för utveckling av nya bostadsområden och kan i vissa fall vara mer lämpliga för fortsatt fritidsboende och bör behålla sin nuvarande karaktär. Befintlig karaktär på övriga öar ska bevaras och kommunen ska vara fortsatt restriktiv till avstyckningar. Större grönområden ska bevaras för att tillgodose möjlighet till bl.a. rekreation och friluftsliv samt för att värna om och ge bra förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. En del av dessa hör till kommunens större öar som på sikt behöver studeras i ett större sammanhang. Tynningö är en av kommunens större öar som på sikt bör studeras i en fördjupning av översiktsplanen (FÖP). Läs mer i avsnittet om Tynningös utveckling och *Övriga öar och områden*.

Kommunikationer

Kommunikationer innefattar bl.a. vägar för kollektivtrafik, bil- och cykeltrafik och båtlinjer. Väg 274 är det viktigaste stråket för kommunikation i Vaxholm. Vägen ska utvecklas till ett attraktivt stråk för samtliga trafikanter. Vaxholm ska ha en fortsatt hög andel resenärer som reser med kollektivtrafik. Viktiga bytespunkter ska utformas så att de underlättar för resenärer att åka kollektivt och bli en del i en attraktiv stadsmiljö främst längs sträckan västra Rindö till Engarn på Resarö. Fler cykelvägar ska binda samman kommunens olika områden och viktiga

målpunkter. Kollektivtrafik med båt ska utvecklas och samordnas regionalt för att öka möjligheten till arbetspendling året runt för boende och verksamma i skärgården. Replipunkten vid färjeläget på Vaxön är en regionalt viktigt nod för båttrafik som ska möjliggöra dagliga arbets- och skolresor samt resor över dagen till och från kommuncentrum året runt. Läs mer i avsnittet *Trafik och kommunikationer*.

Teknisk försörjning

Teknisk försörjning gäller befintliga och nya anläggningar som behövs för bl.a. vatten och avlopp, energiförsörjning och återvinning. På kartan redovisas bl.a. förslag till lokalt och regionalt alternativ för den långsiktiga hanteringen av vatten och avlopp. Den tekniska försörjningen i Vaxholm ska vara långsiktigt hållbar och det finns behov att ta fram planeringsunderlag bl.a. för den framtida energiförsörjningen. Behov och utveckling av teknisk försörjning ska säkerställas inom kommande planering. Läs mer i avsnittet *Teknisk försörjning*.

Grönstruktur

Natur och rekreationsområden innefattar större och mindre grönområden som ska bevaras och utvecklas. Vaxholm ska erbjuda natur- och parkmiljöer för olika typer av aktiviteter och rekreation. De ska i första hand nås med kollektivtrafik och gång- och cykelstråk. För att säkra den allmänna tillgängligheten och att skogsbruket sköts därefter är det angeläget, och Vaxholms stads uppfattning, att Bogesund även

fortsättningsvis ska vara i offentligt ägo. Gröna länkar och spridningskorridorer ska värnas. Vissa mindre öar samt obebyggda fastigheter har också markerats som natur- och rekreationsområden. Dessa områden ska bevaras för att tillgodose möjlighet till bl.a. rekreation och friluftsliv samt för att värna om och ge bra förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Läs mer i avsnittet *Natur och rekreation*.

Vatten- och skärgårdsmiljö

Skärgårdsmiljön med aktiviteter kring vatten, båtliv och verksamheter är en viktig del av Vaxholms karaktär och attraktivitet. Stränder och vattenområden med småbåtshamnar, badplatser och promenadstråk är viktiga för rekreation och som mötesplatser. Vattnet fungerar bl.a. som transportväg och mottagare av renat avlopp och dagvatten. Närheten till kust och vatten innebär också ett stort ansvar att värna om stränder och vattenmiljöer samt gällande miljö kvalitetsnormer för vatten. I översiktsplanen konstateras att det finns ett stort behov av att ta fram en strategi och plan för utvecklingen i den marina miljön. Läs mer i avsnittet *Vatten- och skärgårdsmiljö*.

MARK- OCH VATTENANVÄNDNINGSKARTA, VAXHOLM 2030, SEPTEMBER 2013

Förslag till

Mark- och vattenanvändning, Vaxholm 2030

Bebyggelseutveckling

Planerad bebyggelseutveckling

Utredningsområde för bebyggelse, grönsstruktur och service

Södra Resarö

Västra Rindö

Vaxön

Bullerholmen och del av Bogesund, lång sikt

Lämpliga områden för detaljplan och VA-utbyggnad

Framtida fördjupning av översiktsplanen, FÖP

Utvecklingsområde för verksamheter, service och besöksnäring

Arbetsplatser, service, besöksnäring m.m.

Stadskärna och Vaxholms kaj

Strategisk läge för samhällsservice m.m. utöver Vaxön

Natur och grönsstruktur

Större grönområde

Naturrenservat, lokalt

Naturrenservat blivande, regionalt/riks

Kommunikationer och infrastruktur

Utvecklingsstråk/Vägnät/Infrastruktur

Regionalt

Lokalt

Regionalt/Lokalt

Stadsgata

Kollektivtrafik på vatten

Bytespunkter kollektivtrafik

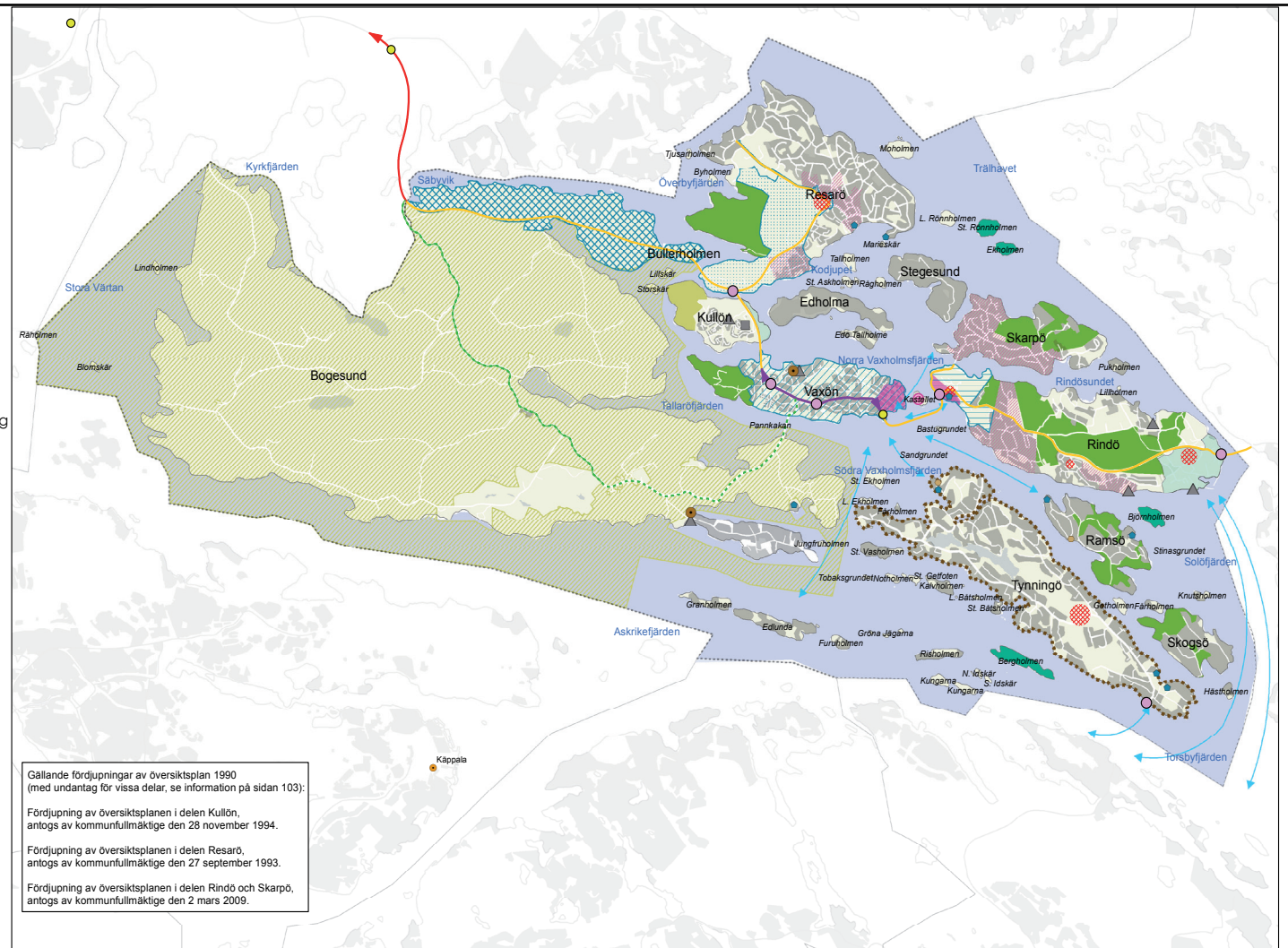
Lokal

Regional

Teknisk försörjning, lokal och regional

Eventuell framtida pumpstation

Eventuell framtida anslutning för avloppsrening

Gällande fördjupningar av översiktsplan 1990 (med undantag för vissa delar, se information på sidan 103):
 Fördjupning av översiktsplanen i delen Kullön, antogs av kommunfullmäktige den 28 november 1994.
 Fördjupning av översiktsplanen i delen Resarö, antogs av kommunfullmäktige den 27 september 1993.
 Fördjupning av översiktsplanen i delen Rindö och Skarpö, antogs av kommunfullmäktige den 2 mars 2009.

Pågående markanvändning

Befintlig bebyggelsestruktur

Natur och grönsstruktur

Öar för rekreation och friluftsliv

Obebyggd mark m.m.

Verksamheter, service m.m.

varv, marina mm

verksamheter, service, arbetsplatser turism mm

Teknisk försörjning

Fjärrvärmeverk

Reningsverk

Kartan är förminskad. Längst bak i plastficka finns kartan i A2.

Planeringsunderlag m.m.

Vaxholm 2030 är en strategisk plan som ska ge vägledning inför kommande beslut och planering kring mark- och vattenanvändning i Vaxholm. Utöver översiktsplanen finns andra övergripande planer och strategidokument som anger riktlinjer och förutsättningar för olika verksamheter som ska fungera som planeringsunderlag i planer och projekt. I arbetet med Vaxholm 2030 har det också lyfts fram behov att ta fram ytterligare planer och strategidokument som ska underlätta kommande planering. Nedan följer exempel på befintliga och kommande underlag och utredningar.

Fördjupningar av översiktsplanen

Denna översiktsplan är kommunövergripande. För vissa öar i kommunen finns även fördjupningar av översiktsplanen som är ett underlag för kommande detaljplaner.

- Fördjupning av översiktsplanen i delen Rindö och Skarpö antogs av kommunfullmäktige den 2 mars 2009
  - Programarbetet för Rindö smedja innebär troligtvis att områdets framtida markanvändning inte stämmer överens med fördjupningen av översiktsplanen för delen Rindö och Skarpö. I fördjupningen av översiktsplanen har mark reserverats för en ny vägsträckning och bebyggelse dock inte i lika stor omfattning som föreslaget programområde.
  - I programarbetet för Rindö smedja ska olika alternativ för placering av färjeläget studeras på västra delen av Rindö. Det innebär att färjeläget kan få en annan placering än det som föreslås i fördjupningen av översiktsplanen.
  - Enligt beslut KS PLU § 59 / 2012 avslås begäran om planläggning av Rindö 3:24 med flera fastigheter med hänvisning till att planändringen skulle innebära en olämplig markanvändning och påverkan på strandskyddat område. Området utgår som utredningsområde i fördjupningen av översiktsplanen.
- Fördjupning av översiktsplanen i delen Resarö antogs av kommunfullmäktige den 27 september 1993 (Resarö, förslag till miljöprogram, 1992 bilaga till FÖP Resarö)
  - Fördjupningen är i huvudsak aktuell, men i samband med programarbete för södra delarna av

Resarö kan delar av fördjupningen behöva revideras.

- Fördjupning av översiktsplanen i delen Kullön antogs av kommunfullmäktige den 28 november 1994

Planeringsunderlag

- Vaxholms stads kommunövergripande mål (Kommunfullmäktige)
- Grönplan, godkändes av Vaxholms stads arbets- och planeringsutskott i september 2006
  - Kommunstyrelsens arbets- och planeringsutskott beslutade i september 2006 att godkänna en grönplan som omfattar Vaxholms tätortsnära grönområden, d.v.s. på Vaxön, Kullön och Tenöområdet. Grönplanen redovisar grönområdenas ekologiska, rekreativa och kulturhistoriska värden.
- Kulturmiljö: befintliga inventeringar, bevarandeplan (1979) m.fl.
- Bostadsstrategi, KS § 28 / 2011-03-16
- Befolkningsprognos 2012-2030, Vaxholms stad
- Stockholm Nordost! En vision för tillväxt 2010-2040, Framtid Framgång Framkomlighet
- Översiktlig riskanalys, väg 274
- Regional utvecklingsplan för Stockholmregionen, RUFSS 2010
- Klimat- och energistrategi för Stockholms län, Rapport 2011:25
- Stockholm – varmare, blötare, klimat- och sårbarhetsanalys för Stockholms län, Rapport 2011:28

- Delregional utvecklingsplan för Stockholms kust- och skärgård, 2008

- Åtgärdsvalsstudie, väg 274.

Kommande planeringsunderlag, planer och strategidokument

I översiktsplanen föreslås ett antal planer och utredningar som behöver tas fram som underlag inför kommande planering på mer detaljerad nivå. Dessa kommer även fungera som utgångspunkt i kommande översiktsplanarbetet. Nedan följer exempel.

- Befolkningsprognos, årsvis (Vaxholms stad)

- Program för utredningsområden Vaxön (Vaxholms stad)

- FÖP för Tynningö (Vaxholms stad)

- VA-plan (Roslagsvatten AB i samarbete med Vaxholms stad

  - Arbete pågår och beräknas kunna tas upp för antagande under 2013.

- Avfallsplan (Roslagsvatten AB i samarbete med Vaxholms stad)

  - Arbete pågår och beräknas kunna tas upp för antagande i kommunfullmäktige under år 2014

- Miljöprogram (Vaxholms stad)

  - Syftet med att ta fram ett miljöprogram är att samordna och stödja övriga planer i arbetet kring de fyra fokusområdena som hör till det kommunövergripande målet Hållbar miljö. Det sker genom att vägleda nämnder och verksamheter/

förvaltningar till ett systematiskt miljöarbete samt föreslå prioriterade åtgärder.

  - Miljöprogrammet ska även innehålla fyra strategidokument för: klimat, energi, klimatanpassning och biologisk mångfald.

- Grönplan, komplettering, (Vaxholms stad)

  - Grönplanen ska kompletteras så att den omfattar hela kommunen, med undantag för naturreservatets avgränsning på Bogesund, vilket ger ett bredare underlag inför kommande planering. Det finns även behov att ta fram en åtgärdsplan med förslag till utveckling och skötsel för kommunens natur- och parkmiljöer. I arbetet behövs inventeringar och analyser av bl.a. naturtyper, ekologiska, sociala och kulturella aspekter.

- Blåplan, plan för den marina miljön i kommunen. (Vaxholms stad)

  - Syftet är att få fram en strategi för kommunens utveckling kring frågor som gäller havs- och vattenmiljöer. Planen bör behandla vattnet ur ett brett perspektiv och ta upp och belysa intressen, hot och utvecklingsmöjligheter. Det finns ett behov av att öka kunskapen och medvetenheten om den marina miljön. Samtidigt finns det ett behov att peka ut områden som ska värnas och de som kan utvecklas bl.a. med utgångspunkt i strategin ”Bevara och utveckla det karaktäristiska skärgårdslandskapet”. Det saknas en analys av vilka de viktigaste orsakerna är till vattnets dåliga status. Det är det även viktigt att belysa möjligheterna att utveckla och bedriva näringar i skärgården. En framtida plan kan även fungera som underlag för tillståndsprövningar enligt PBL och Miljöbalken. I detta arbete ingår att ta fram inventeringar bl.a. kring marina bottenmiljöer samt förutsättningar för framtida båtplatser och platser för

båtuppläggning.

- Parkeringsutredning och revidering av parkeringsnorm (Vaxholms stad)

- Gestaltungsprogram för utformning och utveckling av väg 274 till stadsgata mellan Engarn och färjeläget på Vaxön.

- Cykelplan och parkeringsnorm för cykel (Vaxholms stad)

- Exploateringsprogram (Vaxholms stad)

- Energiplan (Vaxholms stad)

- Riktlinjer för bostadsförsörjning. (Vaxholms stad)

  - Bostäder är en viktig förutsättning för välfärd och tillväxt. För att kunna erbjuda nuvarande och framtida invånare goda bostäder är boendeplanering en strategiskt viktig fråga. Kommunen ska ta fram aktuella riktlinjer för bostadsförsörjningen i Vaxholm. Avsikten är att riktlinjerna på sikt ska vara en del av översiktsplanen och följas upp årligen. Arbetet ska samordnas mellan kommunens olika förvaltningar för att få en heltäckande bild av kommunens behov av bostäder och lokaler för samhällsservice. Kommunen ska påbörja arbetet genom att ta fram en s.k. behovs och marknadsanalys. Den ska fungera som kunskapsunderlag för att ge vägledning och inriktning för kommunens byggnation av bostäder och lokaler.

- Oljeskyddsplan (Vaxholms stad)

  - Den ska belysa risker för utsläpp från farliga transporter till havs och kartlägga särskilt skyddsvärda områden.

Projekt och utvecklingsarbete

För närvarande pågår olika projekt och utvecklingsarbeten som på olika sätt bidrar till att nå kommunens övergripande mål samt strategier och vision i Vaxholm 2030. För vissa projekt är kommunen drivande medan i andra har kommunen en mer deltagande roll.

- Utveckling av Campus Vaxholm
- Skärgårdsstrategi
- Bildandet av Bogesunds naturreservat
- Framtida avloppshantering, tre alternativ
- Östersjöinitiativet (samordnas med planering och utveckling för Vaxholms kaj).
- Näringslivsstrategi
- Strategi för översiktlig planering i Vaxholm (Kommunstyrelsens planeringsutskott)

Länsstyrelsen
Stockholm

Enheten för samhällsplanering
Cristina Björn
08-785180

VAXHOLMS STAD Stadsbyggnadsförvaltningen
2013 -07- 26
Dnr 2004: KSO24

GRANSKNINGSYTTRANDE

Datum 2013-07-24 Beteckning 4012-13763-2013

Vaxholms stad
Stadsbyggnadsförvaltningen
185 83 VAXHOLM

1 (4)

Förslag till ny kommunövergripande översiktsplan – Vaxholm 2030, Vaxholms stad

Vaxholms stad har överlämnat förslaget till översiktsplan i samband med utställning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Länsstyrelsen har den 4 juni 2012 avgivit ett samrådsyttrande över en tidigare version av planförslaget.

Av utställningshandlingarna framgår att övervägande delen av de synpunkter som Länsstyrelsen framförde i samrådsyttrandet och som länsstyrelsen har att granska vid utställningen är beaktade. Länsstyrelsen anser att kommunen väl har tagit till vara möjligheten att låta översiktsplanen ge både inriktningar för utvecklingen i kommunen på lång sikt och vägledning för närmare beslut om markanvändning och bebyggelseutveckling.

Länsstyrelsen vill påminna om att det av kommunfullmäktiges antagandebeslut bör framgå i vilken utsträckning tidigare antagna fördjupningar av översiktsplanen ska fortsätta att gälla som ingående även i den nya översiktsplanen.

Länsstyrelsens granskning – 3 kap. 16 § PBL

Vid utställningen begränsar Länsstyrelsen i huvudsak granskningen med stöd av 3 kap. 16 § PBL till

- om förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt miljöbalken,
- om det kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm inte följs,
- om frågor som angår flera kommuner inte har samordnats på lämpligt sätt,
- om bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Granskningen syftar till att ge kommunen besked om översiktsplanen kan genomföras utan ingripanden från staten i efterföljande planering och tillståndsprövning.

Länsstyrelsen har gett Försvarmakten och Trafikverket Region Stockholm tillfälle att lämna synpunkter på utställningsförslaget. Länsstyrelsen har samordnat de statliga myndigheternas synpunkter i de frågor som tas upp nedan.

I yttrandet nedan redovisas förhållanden som kan leda till att Länsstyrelsen framöver prövar kommunens beslut att anta detaljplan eller områdesbestämmelser enligt 11 kap. 10 § PBL.

Granskningsyttrande ska enligt 3 kap. 20 § PBL redovisas tillsammans med den antagna översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del ska detta anmärkas i planen.

Postadress Länsstyrelsen i Stockholms län Box 22067 104 22 STOCKHOLM	Besöksadress Hantverkargatan 29	Telefon 08-785 40 00 Fax 08-785 40 01	E-post/web stockholm@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/stockholm

GRANSKNINGSYTTRANDE

Datum 2013-07-24 Beteckning 4012-13763-2013

2 (4)

BOGESUNDSLANDET / riksintresse friluftsliv 3 kap. 6 § miljöbalken

Bogesundslandet är utpekat som område av riksintesse för friluftslivet enligt miljöbalken. I planförslaget redovisar kommunen områdets norra delar, invid väg 274, som utredningsområde för ändrad markanvändning på lång sikt. Kommunen föreslår att gränsen för riksintessområdet ska ändras och sammanfalla med det område för vilket Länsstyrelsen avser att bilda ett naturreservat för. Förslaget utredningsområde överensstämmer med gällande översiktsplan, och har stöd i den regionala utvecklingsplanen RUF5 2010.

Länsstyrelsen vidhåller, såsom framfördes i samrådsyttrandet, att frågan om riksintessets avgränsning ska tas upp och prövas i Naturvårdsverkets nu pågående uppdrag att se över vilka områden som bedöms vara av riksintesse för friluftslivet, särskilt med beaktande av de långsiktiga behoven av tätortsnära natur. Uppdraget är nu förlängt till den 30 april 2014. Länsstyrelsen bidrar med underlag till Naturvårdsverket, ett arbete som bedrivs i dialog med länets kommuner.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTEN / miljö kvalitetsnormer enligt miljöbalken

Länsstyrelsen ser mycket positivt på att kommunen avser ta fram en strategi och plan för utvecklingen i den marina miljön i samarbete med andra kommuner. En sådan plan ger möjlighet att närmare behandla de många frågor i kommunen som har bäring på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Länsstyrelsen förordar att denna "blå plan" integreras i översiktsplanen, som en fördjupning eller tillägg och tas fram i en planprocess där också Länsstyrelsen medverkar.

VÄG 274 / mellankommunalt intresse / risk och säkerhet

Av planförslaget framgår att väg 274 på Vaxön ska utvecklas till en stadsgata. Vägen har funktioner för transporter av farligt gods och som omledningsväg vid tillfällen när väg E4/E20 är stängd, vilket också redovisas i planhandlingen. Kommunen vill nu ändra på dessa förhållanden.

Länsstyrelsen bedömer, liksom Trafikverket, att det idag är svårt att hitta en ersättningsväg för den funktion som väg 274 har genom Vaxholm. Det är först längre fram som infrastrukturutbyggnader i regionen som t.ex. Förbifart Stockholm eventuellt kan komma att avlasta väg 274, vilket bör framgå av översiktsplanen. Länsstyrelsen är, på kommunens initiativ, beredd att bidra till att söka klarhet kring omfattningen av och vilka transporter som idag sker på väg 274.

Länsstyrelsen anser att omgivningarna till väg 274 idag ska planeras med utgångspunkt från att vägens transportfunktioner ska behållas. Den övergripande riskanalysen med generella riktlinjer och åtgärder som tagits fram och som ingår i planförslaget kan ligga till grund för bedömningen av nya byggnader och åtgärder i den närmare planeringen. Det behöver dock uppmärksammas att bostäder generellt inte kan förläggas inom 30 m från vägen.

RISKER VID ÖVERSVÄMMNING, EROSION, RAS OCH SKRED / risker

Klimatanpassning

I planförslaget redovisas en policy för placering av byggnader för att undvika framtida risker vid översvämning till följd av ett ändrat klimat. Länsstyrelsen

GRANSKNINGSYTTRANDE

Datum 2013-07-24
Beteckning 4012-13763-2013

anser att ny sammanhållen bebyggelse och att samhällsviktiga funktioner ska lokaliseras, placeras och utformas på ett sätt som innebär att samhällsstrukturen är hållbar över tid.

Kunskapen om klimatets förändring med följder som ändrad havsnivå, ökade översvämnings- och skredrisker ökar ständigt. Med utgångspunkt från SMHI:s senaste kunskaps sammanställning över havsnivåer i ett 100-års perspektiv tog Länsstyrelsen i våras fram ett förslag till rekommendationer för lägsta grundläggningsnivåer för bebyggelse längs Östersjökusten. Rekommendationerna, som redovisas i ett särskilt faktablad *Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs Östersjökusten i Stockholms län* har nu remissbehandlas. Förslaget skiljer sig från de generella nivåer som anges i RUF 2010 och som Länsstyrelsen tidigare hänvisat till. Det skiljer sig även från stadsbyggnadsnämndens policy. Förslaget innebär att ny bebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt skulle behöva placeras ovanför nivån 2,9-3,0 m räknat i höjdsystem RH 2000 i länet, för Vaxholm angiven till 2,95 m. Nivån avses inte utgöra en absolut under gräns, men under nivån innebär förslaget att detaljplanering behöver föregås av särskilda riskbedömningar.

Slutliga rekommendationer kommer att tas fram under hösten och utgöra de som Länsstyrelsen kommer att tillämpa vid granskning av detaljplaner m.m. Detta bör uppmärksammas i översiktsplanen.

Ras och skred samt erosion

I planförslaget hänvisas till det underlag om risker för erosion, ras och skred som Länsstyrelsen tidigare har förmedlat i olika rapporter, bl.a. från SGI. Länsstyrelsen vill framhålla att detta underlag är mycket översiktligt, och att det inte kan utslutas att risker för ras och skred inte finns på annat håll i kommunen.

Länsstyrelsen anser därför att planförslagets rekommendationer att bebyggelse inom låglänta och kustnära område bör föregås av riskanalys och geotekniska undersökningar behöver uppmärksammas i kommunen som helhet. Även risker med stranderosion i strandnära bebyggelse och anläggningar behöver uppmärksammas.

BEBYGGELSENS LÄMPLIGHET MED HÄNSYN TILL HÄLSA OCH SÄKERHET M.M. / hälsa och säkerhet samt riskfrågor

De olika miljö- och riskfrågor i övrigt som är viktiga att uppmärksamma i planering och tillståndsprövning redovisas till stor del i planhandlingarna. Planens översiktliga karaktär gör emellertid att lämpligheten vid efterföljande detaljplanering och tillståndsprövning inte fullt ut kan förutses. Länsstyrelsen utgår från att störningar och risker kommer att beaktas i efterföljande planering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämnning eller erosion.

ÖVRIGT*Höjdrestraktioner riksintresse luftfart*

Trafikverket har vid utställningen uppmärksammat att hela kommunen berörs av s.k. MSA-tytor för Arlanda och Bromma flygplatser, dvs. områden för att garantera hinderfrihet för flygtrafik på hög nivå över marken och som ingår i riksintresset som kommunikationsanläggning enligt 3 kap. 8 § MB. Länsstyrelsen konstaterar att MSA-tyorna avser mycket höga höjder som normalt inte är aktuella för byggnader eller anläggningar, och att riksintresset därför bäst bevakas i annan ordning än via översiktsplanen.

Allmän farled
Trafikverket och Sjöfartsverket framhåller i sina yttranden att även farleder som inte utgör riksintresse bör redovisas i översiktsplanen och beaktas i den kommunala planeringen. Länsstyrelsen delar denna uppfattning.

Strandskydd

Planförslaget redovisar gällande strandskydd enligt 7 kap. MB med förslag till riktlinjer.

Länsstyrelsen anser att det av redovisningen tydligare behöver framgå att strandskyddet innebär förbud mot att utföra byggnader, anläggningar och andra åtgärder inom strandskyddat område. Lagstiftningen ger viss möjlighet att medge undantag från strandskyddet vid detaljplanering eller dispens, om det finns särskilda skäl. De särskilda skälen regleras i 7 kap. 18c § MB. Vid detaljplanering ska dessutom enligt 4 kap. 17 § PBL intresset av att ta område i anspråk väga tyngre än strandskyddsintresset, och vid dispens ska enligt 7 kap. 26 § MB åtgärden vara förenlig med syftet med strandskyddet. Lagtexten kan med fördel direkt återges i översiktsplanen.

Länsstyrelsen noterar att förutsättningarna för att strandskydd ska inträda då gällande detaljplan ersätts eller upphävs behöver klarläggas närmare. Länsstyrelsen rekommenderar att den kommande planering på områdesnivå för bl.a. Vaxön ger översiktligt stöd för att överväganden om strandskyddet då det inträder när befintlig detaljplan ersätts eller upphävs. Vidare anser Länsstyrelsen att strandskydd bör införas inom de strandområden på norra Rindö som ligger utanför detaljplan och tidigare har använts för försvarets verksamhet.

Planförslaget redovisar förslag till förändring för det utvidgade strandskyddet på land upp till 300 m från strandlinjen inom Bogesundlandet. Länsstyrelsen kommer att pröva kommunens förslag inom det pågående arbetet med översyn av det utvidgade strandskyddet. Arbetet bedrivs i fortsatt dialog med kommunen för att leda fram till beslut senast den 31 december 2014.

I den slutliga handläggningen ärendet har även deltagit t.f. miljödirektören Anders Nylén.

Henrik Storm
t.f. samhällsbyggnadsdirektör

Cristina Björn
Arkitekt

GRANSKNINGSYTTRANDE

Datum 2013-07-24
Beteckning 4012-13763-2013

Länsstyrelsen
Stockholm

Enheten för samhällsplanering
Cristina Björn
08-7855180

GRANSKNINGSYTTRANDE

1 (1)

Datum
2013-07-24

Beteckning
4012-13763-2013

Sändlista

Försvarsmakten exp-hkv@mil.se
Sjöfartsverket, Sjöfart och Samhälle, 601 78 NORRKÖPING
Svenska Kraftnät AB registrator@svk.se
Trafikverket, Region Stockholm trafikverket@trafikverket.se
Vattenfall Eldistribution AB, Box 6013, 171 06 SOLNA

SLL Tillväxt, miljö och regionplanering, Box 22550, 104 22 STOCKHOLM
SLL Trafikförvaltningen, 105 73 STOCKHOLM

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post/webbplats
Länsstyrelsen Stockholm	Hantverkargatan 29	08-785 40 00	stockholm@lansstyrelsen.se
Box 22067		Fax	www.lansstyrelsen.se/stockholm
104 22 STOCKHOLM		08-785 40 01	